BIBLIOTHECA HISTORICA
SVEO-GOTHICA;

Eller

FÖRTEKNING

Uppå

Så väl trykte, som handskrifne Böcker, Tractater och Skrifter, hvilka handla om

Svenska Historien,

Eller därutinnan kunna gifva Ljus;

Med

Critiska och *Historiska*

ANMÄRKNINGAR:

Af

CARL GUST. WARMHOLTZ,

Hof-Råd.

FEMTE DELEN,

Som innehåller de Böcker och Skrifter, hvilka angå SVERIGES ALMÄNNA HISTORIA och KONUNGA-HISTORIA til År 1520.

STOCKHOLM,

Trykt hos ANDERS JAC. NORDSTRÖM, 1790.

förtalet, hvaruti samma utlåtelse är influten, fkal aldeles förkaftas och ombytas, hvilket ockfå redan verkeligen fkedt är. Detta har altfå uppå Vederbörandes befallning jag härigenom fkolat Allmänt tilkänna gifva, på det hvar och en måtte vara underrättad om den åtfkildnad, fom finnes uti de exemplar, fom redan äro utdelte, och dem, hvilka framdeles varda utgifne, ehuruväl man hällft fkulle se, at de, hvilke redan fåt några exemplar i händer med det ena arket af den Utländfka Scribentens utlåtelse, ville det famma uti Kongl. R. Antiquitets-Archivo inlefverera hvaremot de där fammastädes det omtryckta arket genast kunna undfå. B. III. C. 8. Sveriges Almänna Historia.

Joh. Helin

Secret. Reg. Archiv. Antiq.

Utlåtelsen, fom få mycket choquerat visfa Perfoner, hade Bioerner tagit utur Casp. Sagittarii *Exercit. ad Justini L. II. C. 2. p. 8 sqq.* och fålunda förfvenfkat: "Ehvad Ätt kan visa mosfvuxne Förfäders Bilder, destomer tilväxer des Börds Ädle, och får få dess dygd mycken mera glants; derföre om ej et nytt Adelfkap är förfedt med rikedomars angenämhet, och flora Herrars fynnerliga nåd, hvad kan då vara förachteligare och vanvördigare än det? Största hedren bör ofs, fåfom Christna, hembära den Alsmächtige: han är fåfom alrings, få och Familliers och Folks bevarare. Därnäst har Naturen sit egit Ädle, fom nödvändigt bör hållas för ftårligt och härligt, om det och länge fig uppehåller, famt från undergång befriar. Agnar förmurkna fnart, men Gull

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

och Diamanter äro varachtiga; gamla Viner värderas för läckerheten skuld, äro goda för läpp och maga; must och mjöd förlockrar med sin, ånskönt vanskelige ljuflighet, men en oskirad våska skadar inelfvorna. Desförutan synes, såsom vore något Gudomeligt förenat med det gamla, och hålles det före vara med Himmelen befryndadt, hvars Herre, för des härlighet skuld, kallas den Gamle af dagarna. Dy säger och Plato sant, at det gamla är härligare än det nya, det och hans Lärjunge befannar i orden: ju äldre ju hederligare, hvilket äfven Cicero betygar sägande &c. "I stället för denna passage har Bioerner, uti omtrykta arket, p. 7, ifrån Orden: ty har och den *odalborna dygden*, och til orden: *i så måtto säger Cicero*, infördt äldre Scribenters intygande om *våra Åttborna Urfäders ofgamla Årfdygd samt Heder.*

2605. Saga om K. Oloff Tryggwaszon i Norrege; hvilken hafver varit den berömligaste och lofligste Konungh i Norlanden, och därsammastädes Christendomen fört och lyckligst utvidgat. Sammanskrefven på gammal Svenska eller Göthiska, af ODDE, Munk, som var i Omgeyrum vid Watnsdal, Norr i Island. Nu på nya Svenskan sampt det Latinske Språket öfversat af *Jac.* ISTHMÉN REENHIELM, Regni Antiquario, år e. C. b. 1691.

Historia Olai Tryggwæ filii, in Norrigia, laudatissimi olim, et maxime incluti in Septentrione

ne Regis, qvi omnium primus atqve maximo cum successu Christianam religionem ibidem propagasse fertur, Idiomate Gothico s. Suevico veruito primum condita ab ODDO, Monacho Islando, nunc in lingvam hodiernam Sueciam, quinet Latinam translata a *Jac.* ISTHMENIO REENHIELM, Regni Antiqvario. *in quarto.* Upsalæ, A. C. 1691. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Boken år dedicerad til Drotning Ulrica Eleonora. Jo. Schefferus, *Suec. Liter.* p. 306, berättar, at Isländaren Jon. Rugman på Svenska öfverfat K. Olofs Saga, men Reenhielm påminner i sit Företal, at denna mannen icke hunnit långre med sit arbete, ån at göra ifrån sig allenast otta Capitel, försäkrar dårjemte, at han icke betjent sig af denna Version. Reenhielms Arbete år tryckt på Drotn. Christinas omkostnad.

Sagan p. 1 — 261 år fördelt i 73 Capitel. Bredevid Isländskan står nya Svenska Uttolkningen, och Latinska Versionen nedanföre; p. 262 — 272 låses en *Tilökning*, som synes vara af samma Man: följer p. 273—285, A. B. C. Längd på de mårkeligaste Orden i Oddur Muncks Saga. Registret och en Förtekning på Tryckfelen intaga 27 sid.

J. I. Reenhielms *Notæ in Oddi Monachi Historiam Reg. Olai Tryggwæ fil.* 116 sid. åro skrifne på Latin; de voro färdig tryckte år 1683, med Dedication til Dr. Christina. Exemplar finnas, hvaruti desse Noter inter stå, såsom redan skingrade innan sjelfva Sagan utkom.

År 1665 lät *Ol. Verelius*, Reenhielms Styffader, trycka på Isländska allenast, och med

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

några få anmärkningar, et Stycke af denna Saga, under Titel: "Itt Stycke af Kon. Olaf Tryggiasons Saga hvilken Oddur Munk på gammal "Göthska beskrifvit hafver, af itt gammalt Pergament Manuscripto aftrykt." Upsala, Curio, 1665. *in 8:o.* 16. sid. Detta Prof är ganska sällsynt; ännu rarare är hos oss den Uplagan af Olof Tryggwasons Saga, som *Theodorus Torlacius*, Biskop i Scalholt, på Island, därstädes låtit utgå 1689. *in 4:o* och om hvilken Uplaga — — — — — —. H. Einari *Sciagr. Hist. liter. Island.* p. 126 kan eftersers. Här tilskrifves denna Saga tvenne Isländska Munkar, *Gunnlaug* som aflidit 1218, och *Oddur* som lefvat vid samma tid.

Torfæus, *Ser. Dynastar. et Regg. Dan.* p. 13, räknar Olof Tryggwasons Saga ibland dem, som, jemte goda Historiska efterrättelser, innehålla åtskilliga dikter, hvilka man likvål icke har svårt före skilja ifrån sanningen; och p. 45 säger han: *Oddus vitam Olafi Tryggvini literis prodidit haud quaqvam inepte, docet enim ea quæ non alibi extaut.*

Oddur, Munck och Præst på Island, kallas ockfå *Polyhistor:* han lefde i XII Sec. se Torfæus, l. c. p. 41. Orätt kallar Lenglet du Fresnoy *Catalogue des principaux Historiens*, eller *Methode pour etudier l'Histoire*, T. IV. p. 287 Författaren af Kon. Olof Tryggwasons Saga *Oddurum Munck*, liksom hade hans tilnamn varit *Munck*. Lenglet du Fresnoy kände väl Ol. Verelii lilla prof af denna Saga, men icke Reenhielms Uplaga.

2606.

2606. Kon. Olåf Tryggwafons Hiftoria. Uti Snorre Sturlesons *Heims Kringla*, Stockh. 1697. *in fol.* p. 191 — 373. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria.

2607. *Thorm.* TORFÆI Trifolium Hiftoricum, feu Dissertatio hiftorico-chronologico-critica, de Tribus potentisfimis Daniæ Regibus Gormo Grandævo, Haraldo Cærulidente, et Sveno Furcatæ (feu ad morfæ) barbæ. Ubi fingulorum natales, imperii exordia, et gefta qvædam infigniora exponuntur, certisque annis applicantur, prætera verum tempus propagatæ in Dania Chriftianæ Religionis demonftratur, et varia his temporibus florentium heroum gefta, imprimis vero origo atqve defcriptio urbis Julini Winethæ lectori fiftuntur. In fupplementum feriei Regum Daniæ. Singula ex diverfis Scriptorum traditionibus, inter fe collatis, diligenterqve examinatis, collecta, et nunc primum in lucem edita. *in quarto.* Hafniæ, impenf. J. M. Lieben, literis J. J. Bornheinrich 1707. pp. 137. *fine præmifs. et ind.* fol. 18.

Acta Erud. Lipf. 1708, p. 257.

Bokens innehåll kan af vidlyftiga Titeln nogfamt inhämtas.

2608. Mfc. *Joms Vikinga Saugu*; eller den utförligare Berättelfen om Siökämparnes handlingar af Jomsborg, fom belågit

B III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria. git varit på Wollunien i Pommern utaf en gammal Permebok nu yttermera affkrifven med tilökning af det fom utförligare finnes i Kon. Olof Tryggwafons Saga, fom trykt är, och med en Svenfk uttydning i haftighet lemnad af *Joh. Fr.* PERINGSKIÖLD. a. 1713. *in fol.*

Ibland Handfkrifterne uti Ant. Archivo. Åfven därftädes förvaras et annat exemplar, *cum interpretatione Sacrica interlineari*, famt ännu tvenne, utan interpretation. Et exemplar äger ockfå Herr von Nettelbla, fe *Alb. Ge.* SCHWARTZ *Commentat. de Jomsburgo, Pomeraniæ Vandalo-Slavicæ inclyto oppido*, Gryphisw. 1734. *in 4:o.* p. 3.

Om Jomsburg handlar i en Anmärkning Etats Rådet Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. I. p. 51, 52.

2609. Disfert. hiftor. de Olao Skotkonung, Pr. Laur. Arrhenius, Refp. *Haqu. Dra c. in oct.* Holm. Werner. 1728 pp. 40.

Denna Afhandling tarfvar tilökningar och förbättringar.

2610. *Er. Jul.* BIOERNERS Vergleichung der beyden, dem anfehen nach unter fich ftreitenden Rechnungen in der genealogifchen Folge des Schwed. Königs Olof Skötkoning.

Uti *Hamb. vermifchte Bibliothek*, 1 B. Hamb. 1743 *in 8:o*, p. 198—203.

År

År et Utdrag af Författarens tilämnade, men icke genom trycket utgifne *Historia critica Scriptor. Septentrional.* och enkannerligen stält emot den här ofvanföre n. 2580 anteknade Troilii *Disquisit. de initiis atque fatis Ynglingorum*, hvilken Bioerner tror vara författad af Ol. Celsius den äldre. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2611. Historiskt Bevis om Svea och Götha Rikes urgamla Frihet, sammandragit utur *Heims Kringla*, eller Snorre Sturlesons *Norlänska Konunga Sagor*, med tjenliga Anmärkningar. *in 4:o.* Sthm. Wild. Tr. 1758. 172 sid. Författaren är Assessoren uti Antiqv. Archivo. *Jac.* RICHARDSON

Stället hos Sturleson är taget utur Sagan om Olof Haraldson i Norrige, och angår Kriget och Freden emellan honom och Svea Konung Olof Ericson: det uplyses med anmärkningar, som taga sin början p. 51, och uti hvilka Författaren bevisar, at *Friheten* är Svea och Götha Rikes urgamla Regerings-Lag.

Et par obetydelige Anmärkningar öfver denna Skrift läsas uti *Sv. Mercur.* Apr. 1758, p. 1216. Et ännu mindre betydeligt Svar på dessa remarqver står i *Lärda Tid.* 1758, n. 48; och Gensvaret, *Sv. Mercur.* Jul. 1758, p. 73.

2612. Olof Skott-Konung. Thed är en lustigh Comœdia om Sveriges Konung Olof, med thet nampnet Skottkonung. Huru han Hedendomen i Sverige afskaffat hafver, och igen uprättadt then Christna

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Troona: på then tijd then Storm. Furste och Herre, Herr Gößtaff Adolph — höll sin Majestetl. Bröllops-Fäst med sin älskelige käreBrud, then Storm. och Högb. Furstinna och Fru, Fru Maria Eleonora, — aff *Andr.* Joh. Prytz beschrifven, och hållen uti Stockholm, then 1 och 2 Decemb. a 1620. *in qvarto.* Upsala. Eskil. Matzon. 1620. 8 a.

2613. Eine sehr rare, uralte Müntze Königs Olaus des III in Schweden, beygenahmt *Skott - Konung*, zwischen a. 993 und 1026.

J. D. Köhlers *Histor. Müntz belust.* 1736. n. 36. p. 281 — 288.

2614. Kon. Olåf, then Heliges, Haraldssons Historia.

Uti Snorre Sturlesons *Heims Kringla*, p. 374 — 830.

Flere Scribenter, som handla om Kon. Olof then Helige i Norige, äro här ofvanföre, L. 11. C. 11. Sect. 11. upråknade.

2615. Sagan om Ingvar Widtfarne och hans Son Sven, från gamla Isländskan öfversat, och Underßökning om våre Runstenars ålder, i andledning af samma Saga, samt Företal om Sagans trovärdighet; hvaruti de förr hos oss utgifne Sagors värde tillika stadfästas. Altsammans til Nordiska Historiens och Språkets förbätring utgifvit

af

af *Nils Reinh.* Brocman. *in 4:o.* Sthm. Salvius 1762. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Lärda Tid. 1763. n. 83, 84.

Uppå et kort företal til Läsaren, om ändamålet med de små Afhandlingars utgifvande, följer et större på 44 sid. om Sagans trovärdighet, som i synnerhet försvaras emot Torfæus, Wilde och Bioerner.

Sagan, sammanskrifven af Oddur Munk, är tryckt i tvenne Columner, Isländskan bredevid Svenskan; hon går från p. 1 til p. 48. och undersökningen om våre Nordiske Runstenars ålder, ifrån p. 49 til p. 280. Tilökningar, rättelser och varianter intaga 6 sid. som äro onumererade.

Några påminnelser vid detta arbete kunna läsas uti en, under Cancel. Råd. Ihre, af Er. Goetlin utgifven Disputation: *de Runarum in Svecia occasu*, P. 1. p. 6 följ.

2616. De Emundis, periodi Lodbrochicæ Regibus generaliores qvasdam observationes, Pr. C. Fr. Georgii, censuræ publicæ subjicit *Petr.* Frigelius. *in qvarto.* Upsal. 1775. pp. 19.

Författaren antager, under detta Tidehvarf, tre Regenter af detta Namn: den förste, Samkonung med Biörn på Håga; den andre, som plägar kallas *Slemme*, och om hvilken man intet annat vet, än at han skolat varit med på Gränseskilnaden emellan Sverige och Danmark, i Eric Segersälls tid, och den tredje Emund,

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Gammal, Kon. Olof Skötkonungs Son. Påminelser i detta ämne emot v. Dalin och Wilde.

Sect. IV.

Konungarnes Historia af Stenkilska Ätten, ifrån Stenkil til Ragwald Knaphöfding: år 1135.

2617. Dissert. Histor. de duobus Ericis Adami Bremens. de Regno Sueccano dimicantibus. Pr. C. F. Georgii, Resp. *Joh.* DUSÉN. *in qvarto.* Upsal. 1764. pp. 10.

Författaren gör ärskillige inkast emot Adami Brem. Berättelse, den han håller för tvifvelaktig. Hvad Lagerbring härpå svarar, kan läsas i des S. R. *Histor.* II Del. p. 19. Anm. (5).

2618. Et Bleckmynt, förmodel. slaget af Kon. Stenkil, emellan åren 1060 och 1067.

Uti E. Ziervogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och Medail.* p. 129 — 136.

2619. Nummi aliqvot diversi ex argento præstantissimi: nempe decem Olai Sueci, unus Anundi Carbonarii, ac unus Haquini Rufi, Sueciæ Regum; nec non unus Svenonis bifida barba, Daniæ Regis: omnes tellure Svecica olim absconditi, nuperqve casu in apricum prolati, nunc autem Heliconiadum choro submisse dedicati

a

a *Nic.* KEDERO. *in quarto.* Lipſ. Gleditſch. 1706. pp. 64. c. fig. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Acta Eruditor. Lipſ. 1706. p. 120.

2620 Om de fordna Konungar, Jarlar och Regenter, ſom uti gamla efterrättelſer igenfinnas hafva regerat i Göta Riken, innan de med Svea-eller Upſala Riket blefvo förenade, *in oct.* Stockh. Merkell. 1758. 39 ſid.

Författaren är Riks Rådet m. m. Gr. *Guſt.* BONDE til Biörnö.

2621. Mſc. RYGGIAR STYCKE: ſeu pars qvædam Hiſtoriarum Regum Scandianorum, incipiens a Magno bono, Olavi S. filio, usqve ad Haraldum Gyllium.

"Continet præcipue res Norvagicas, Suecicas, "Danicas, Anglicas et Islandicas, ut et nonnul-"las ad Gronlandiam, Islandiam, Inſulas Or-"chades, Gardariciam et Græciam attinentes." J. Peringſkiöld, *Catal. Mſcript. Scand.* apud Hikeſium, T. III. p. 312.

Sect. V.

De ömſom regerande Konungars Hiſtoria utaf Sverkers och then Hel. Erics Ätt ifrån Sverker Kolsſon, til Eric Leſpe: år 1250.

2622. Disſert. Acad. de Succesſione Sverkeridarum et Ericidarum Sveo-Goth. Re-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Regum alterna. Pr. C. F. Georgii, Resp. *Gust.* BJÖRNDAHL; *in qvarto.* Upsal. 1762 pp. 15.

Lärda Tidn. 1762. n. 97.

Emot Messenius, Örnhielm, Wilde och flere nyare påstår Lagerbring, at vål Konunga-valet, nästan uti hundrade år, växlat om emellan K. *Sverkers* och S. *Eriks* Slåkt; men at det skedt utan stadgad Lag, och endast genom en slags politisk affigt; se des S. R. *Hist.* 11 D. p. 175, 217, 317, 331.

2623. Exercit. Acad. de Erico IX. sive Sancto. Pr Fab. Toerner, Resp. *Petr.* HÖÖK. *in oct.* Upsal. 1712. pp. 48.

2624. Et Bläckmynt, til Åminnelse af Kon. Eric den Helige.

Uti E. Ziervogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.* p. 137 — 144.

2625. König-und Fürstliche Reise auf Sanct Erichs Strasse. Zu hochnöthiger heilsamen obacht und Landes-troste gewünschet. Gedr. im Jahr 1707. *in oct.* 54 s.

Den okände Författaren tror, at den Resa^t kring om Landet, som Sv. Konungar strax efter deras uphöjelse på Thronen, voro skyldige, at göra och gemenligen kallas *Erics-Gata*, fått namn af *Eric den Helige.* Han beskrifver derföre korteligen denna Konungs Lefverne, tagandes af fören. plågsed anledning at förestål-

la

la alla Furstar och Regenter i gemen, nyttan och nödvändigheten af dylika Resor genom deras Länder, såsom et kraftigt medel til at befrämja det Allmänna bästa. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Uti J. G. Mittags *Leben u. That. Gust. Adolphs*, Halle 1740. *in* 8:*o*, p. 5. not. f. citeras en Afhandling, med Titel: "Der getreue "Landes-Vater, an dem Exempel des Königs "in Schweden S. Erichs gezeiget". torde, under en annan Titel, vara enahanda Skrift med den här anteknade.

2626. Eric den Nionde, eller Helige, fordom Konung i Upsala, Tragœdia—sammanskrefven på Svensk Rijm, af *Andr.* Hesselius Americ. *in quarto.* Sthm. Horrn. 1740.

Flere Skrifter och Handlingar, hörande til Kon. Eric den Hel. Historia äro upräknade L. II. C. 2. S. 2.

2627. Heims Kringla, eller Snorre Sturlusons Nordländska Konunga-Sagor.

Sive Historiæ Regum Septentrionalium, a Snorrone Sturlonide, ante Secula qvinqve, patrio Sermone antiqvo conscriptæ, quas ex msctis Codicibus edidit, versione gemina, notisqve brevioribus, indici poëtico vel rerum sparsim insertis, illustravit *Johan.* Peringskiöld. *in fol.* Stockh. Liter. Wankivianis, 1697. pp. 830. *except. præmiss.*

"Heims Kringlans, eller Snorre "Sturlusons Andra Band, innehållandes Hi-

B. III. C. 8. Sveriges Almänna Hiftoria.

Hiftorierna om Kon. Magnus then Gode, och the följande Nordländfka Konungar.

Sive, Hiftoriarum Regum Septentrionalium Tom. II, continens res præcipue geftas Magni cognomento Boni, Haraldi Hardradii, Olavi *Kyrres*, feu Placidi, Magni *Barfots*, feu Nudipedis, Sigurdi *Jorfalefarares*, feu Peregrinatoris Hierofolymitani, ejusqve fratrum Ofteni atq. Olavi Regum; ut et Magni *Blindes*, feu Coeci, ac Haraldi Gilles, Sigurdi, Ingvonis atq. Ofteni filiorum Haraldi, Haqvini vulgo *Hårdabreds*, feu latis humeris cognominati, ac Magni Erlingi filii: ex STURLONIDÆ contextu antiqvo, verfione gemina illuftratus a *Joh.* PERINGSKIÖLD.

Heims Kringla betyder Verldenes Krets, och fom Boken begynner med desfe Ord, få har hon ock fåt namn deraf. Förfta Bandet, innefattar följande ftycken: Uppå Peringfkiölds Dedication til Kon. Carl XII och et Företal til Läfaren, följer Sturlefons eget Företal. Sagorne ftå i denna ordning: I. Ynglinga Sagan, p. 1 — 62. II. Kon. Halfdan Svartes Saga p. 63 — 72. III. Kon Harald Harfagers Hift. p. 73 — 125. IV. Kon. Håkan Adelftens Foftres Saga, p. 126 — 167. V. Kon. Harald Gråfälds och Håkan Jarls Saga, p. 168 — 190. VI. Kon. Olof Tryggwafons Saga, p. 191 — 373. VII. Kon. Olof Helges Saga, p. 374 — 830.

Andra Bandet innehåller: VIII. Kon. Magnus then Godes Saga, p. 1 — 53. IX. Kon. Harald Hårdrådes Saga, p. 54 — 186. X. Kon. Olof then Stilles

Stilles Saga, p. 187 — 195. xi. Kon. Magnus Barfots Saga p. 196 — 230. xii. Kon. Sigurd Jorsalafarares, Kon. Östens och Kon. Olofs Saga, p. 231 — 283. xiii. Kon. Magnus Blindes och Kon Harald Gylles Saga, p. 284 — 313. xiv. Kon. Sigurds, Ingves och Östens Saga, p. 314 — 364. xv. Kon. Håkan Skulderbreds Hist. p. 365 — 398. xvi. Kon. Magnus Erlingsons Saga, p. 399 — 452.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Följa *Addenda*, som af Olof Tryggwasons Saga den större Msc. utdragne, och sedan med et annat så kallat Noregs Sagas Msc. jämförde, svara emot den Danska til Snorre Sturluson gjorde Versionen, hvilken i Svenskan med mindre styl införd år p. 453 — 478. Skaldatal, eller Förtekning på de förnämste Skalder, eller historiske Poëter, som i Sverige, Danmark och Norrige hafva beskrifvit Konungarnas och Regenternas bedrifter, af Sturluson, i des Edda Msc. införde p. 479 — 486." Slutet gör et Register öfver begge Banden, som består af 32 ark.

Snorre Sturluson, af en förnäm Slägt, föddes år 1178 eller 1179 på Island, hvarest han omsider blef Lagman och högsta Wåldshafvande; han blef ihjälhuggen år 1241 på sit ålders 62 år, eller efter andras berättelse, af sin egen måg, såsom förrådare, halshuggen. I sin ungdom reste han til Sverige och Norige, "upsökandes de forna Skalders och Sagoskrifvares "Berättelser om Ynglinga Slächten, de Svenske "Konungar och andra Hieltar, som förnämligast varit de gamle Nordiske Konungars och

Jara

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"Jarlars Stam och Förfäder, dem han med sig "til Island utförde; af hvilka fördenskull "denna Historiebok tager sin begynnelse, långt "för Chr. födelses tid, och utföres af Sturlu-"son til år 1177, som var uti Kon. Magnus "Erlingsons Regements tid."

Translatoren Gudmund Olofsson, en Islåndare, öfversatte detta Verk på Svenska; men som han icke aldeles var Språket mäktig, ty nödgades Peringskiöld hans arbete til större delen förändra, då han det tillika emot trenne särskildte, i det gamla Språket handskrifne exemplar jämnförde, och sedan efter Kongl. befalning, med en Latinsk Version til de utländskas tjenst förökade.

"Desse Historier säger Peringskiöld, i sit Företal, hafva också blifvit, til en del, år 1599 af Peder Clausson, Sochne-Präst i Undal i Norrige, uti et kort Utrog affatte på Danska Språket, och genom trycket af D. Olof Worm i Köpenhamn, år 1633 utgifne *in* 4:o) dock utan at några Visor, som äro åldrens vittnesbörd och Historiens förnämsta grund, ther införde blifvit, varandes månge Capitel af rätta Originalet sammandragne uti en liten mening, och ofta lika som med flit utlätit der som länder til vårt folks heder; ehuruväl man bekänna måste, at bem. Sochne-Präst likväl haft et mycket fullkomligt exemplar, efter som ibland i hans Danska Öfversättning finnas några små meningar utsatte, som i våra handskrifne Bökker intet införde äre; ty hafver jag dem här i våra uttolkningar intet velat förbigå, utan dem med

med en mindre löpande ſtyl, til en åtſkilnad ifrån det andra, i Texten inſatt." Så långt Peringſkiöld. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Hvad den af honom åberopade Danſka Uplagan vidkommer, ſå beſkrifves den vidlyftigt uti S. J. Baumgartens *Nachricht. von merkwürd. Büch.* Vol. 1 v. p. 427 — 434, hvilken recenſion ſå mycket mera förtjänar at läſas, ſom Recenſenten, efter anſtåld jämnförelſe emellan denna och Peringſkiölds Uplaga, tydeligen viſar, at den förra med rätta icke kan kallas et *kort Uttåg*, och at ſkilnaden dem emellan förnämligaſt hårrörer af de olika Handſkrifter, ſom Öfverſättarne nytjat; hvarmed den beſkyllningen tillika förfaller, ſom ſkulle Peder Clausſon med flit hafva uteſlutit det ſom länder til Svenſka Folkets heder.

Wilde menar, *Anmerkn. öfver Pufend.* p. 100, at Sturluſons Heims-Kringla, ſådan ſom vi henne hafva, icke år til alla delar fulkomlig, hvilket nog ſkönjes af Peringſkiölds egna *Addenda*, och Peder Clausſons Danſka edition, den dock icke heller ſkall vara ſå riktig, ſom det handſkrifne Exemplar, hvilket den berömde Antiquarien Arnas Magnæus efter ſig lämnat, och önſkeligt vore at det genom trycket måtte utkomma. En ny Uplaga ſkal nu i Köpenhamn vara under trycket, med Isländarens Jon Olſons Öfverſättning och Noter.

Om Sturluſon och hans Skrifter, lås vidare Jo. Molleri *Hypomnem. ad Bartholin.* p. 404; och des *Spicileg. Hypomnem.* p. 45 hvareſt han beſkrif-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

ſkrifver 1 Bandet af Peringſkiölds Uplaga, ſamt deruti anmårker åtſkillige felaktigheter. Jämför Torfæi *Ser. Reg. Dan.* p. - - Ejusd. *Hiſt. Norveg.* Tom IV. och N. P. Sibbern *Bibl. Hiſt. Dan. Norveg.* p. 76 och p. 126.

Sedan detta för flere år tilbaka var ſkrifvet, framträder änteligen i dagsljuset I Tom. af nyſsnämde Danſka Uplaga af Sturluſons Heims Kringla, under följande Titel, i tre Språk, "Heims Kringla, edr Noregs Konunga Sögor af Snorra Sturlusyni. Snorre Sturlesons *Norſke Kongers Hiſtorie.* Hiſtoria Regum Norvegicorum, conſcripta a Snorrio Sturlæ *Filio.* Qvæ ſumtibus Sereniſs. et Clementiſs. Principis Daniæ Norvegiæqve Hæredis Frederici, magni Regis Frederici filii. Nova, emendata et aucta editione in lucem prodit, opera *Gerh. Schöning*, Reg. a Conſ. Juſt. et Archivis Secretioribus. Hafniæ, typis Aug. Frid. Steinii, 1777." *in fol. maj.* 349 ſidd. Præmiſsa, 52 ſidd. oberäkn. Onödigt år, at den här närmare beſkrifva, emedan den nog vidlyftigt recenſeras uti *Köebenh. N. Crit. Journal*, 1778. n. 31, 32; hvilken Recenſion, i Svenſk Öfverſättning, läſes uti *Sthms Lärda Tidn.* 1778. n. 79 följ.; ſe ockſå *Götting. Anzeig.* 1-80. Zug. 14. St. p. 220. Jag anmårker allenaſt, at Juſt. R. Schoenings Företal, Sturleſons Lefverne och Slächt-Regiſter, Tideråkningen och Genealog. Tabellerne, hörande til des Hiſtoria. m. m. äro all aktning vårde. Texten tyckes ockſå, i anledning af de Codices man i händer haft, vara ganſka correct; men hvad Varianterne vidkommer, ſå beſtå de, ſå myc-

ket

ket jag hittils kunnat se, allenast af mer eller mindre betydelige Skriffel, et par undantagne, som åro våsentelige, men icke varit tilförene obekante. Tror således, at Peringskiölds Upsaga, ehvad man mot des Latinska Version kan hafva at påminna, icke bör så lågt nedsättas, som Hr Schoening det gör; ej heller at hon genom denna nya Uplaga blifvit aldeles onyttig. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

II Tomen utkom år 1778.

2628. Norlandz Chrônika och Beskriffning: hvarutinnan förmähles the äldsta Historier om Svea och Götha Rijken, sampt Norrjge och een deels om Danmark, och om theres villkår och tilstånd. Sammanfattad och ihopadragen aff åtskilliga trovärdiga Bööker, Skriffter och Handlingar. Trykt på Wijsingzborg, af Hans Hög-Grefl. Nådes, Herr Rijkz Drätzetens Booktryckare Joh. Kankel; åhr 1670. *in fol.* 110 och 523 sid. *Föret. m. m. oberäkn.*

Detta verk består af följande styeken: 1. En General Titel, med orden *Konunga Sagor*; 2. Titeln, som hår ofvanföre läses; 3. En i trå skuren Afritning på gamla Seraphin-Orden, med en kort beskrifning; 4. *Dan.* GYLLENSTOLPES Företal til hela Verket, dat. Wisingsborg, d. 10 Febr. 1670. 5. Hug. Grotii *Prolegomena ad Histor. Gothor. et Longobard* på Svenska öfversatt (se n. 1338.); 6. Et Extract af Georg Hornii *Orbe imperante*, tr. 1668, ock så i Svensk Öfversätning; 7. En upsats ang. Concordantien emellan then Utländska Wester-

 götha

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

götha Lagen och Sveriges Lands och Stads Lag; Ändteligen 8. sje sva *Norlandz-Chrönikan*, som egenteligen intet annat är, än et kort Utdrag af Sturlusons *Nordländska Konunga Sagor*, med en tillats af Kon. Sverres Saga, hvarpå föjer et Skaldatal, eller Förtekning uppå the förnämsta Skalder i Sverige, Norrige och Danmark; och aldrasidst *Index vocum obscur.*

Inemot sluter af et kort Företal, som står framför Chrönikan, läges: "at man ej til visso veet "hvilken thenna Bokens rätta Autor är, men "henne vara sammanfattad utaf *Eynar Oddson* "och *Eric Oddson*, i Kon. Magni then Blindas "tid, hvilken lefde vid pass år 1139, bevises "utaf det 399. 401. och 402. Cap. i thenna "Bok, ochlä af Företalet uppå Kon. Sverres "Saga, hvarest betygas at henne hafver *Karl* "*Jonsson*, Abbot, förft skrifvit." Äfven därstädes berättas, at Riks-Drotzten, Gr. Pehr Brahe, har länt denna på Pergament skrifna Bok, utur Gr. Magn. Gabr. de la Gardies Bibliothek, och låtit henne på sin egen bekostnad i ljuset framkomma.

Norlandz Crönikan är äfven så litet almän som andra på Wisingsborg, med Gr. Pehr Brahes bekostnad, trykte Bökker: se Lexelii *Dissert. de caussis rarit. libror.* P. 1. p. 18.

Uti Företalet til Bioerners *Nordiska Kämpadater* påminnes, at Norlandz-Chronikan är af *Joh. Rugman* på Svenska öfversatt: detta är taget af Stiernman, *Anonymor.* Cent. 11, Holm. 1726. *in 8:o*, p. 38. Jämnför Rugmans Lefverne, bakom Nils Hufvedl. Dahls *Specim. Biogr.*

2629.

2629 Msc. KNITLINGA SAGA: Seu Historia Knittlingorum, vel Knuttonum. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"Continet res gestas Regum qvorundam Daniæ atqve Norvegiæ a Svenone Aestridsonio, usqve ad obitum Waldemari, Canuti Ducis filii, præmittendo tamen nonnulla de regibus illis, qvi a tempore Haraldi Gormson i Svenonem proxime antecesserint. Qva occasione etiam nonnulla proferuntur de variorum olim Ducum Principumqve bellis, pactis, atqve commerciis, tam in Dania, Suecia atq. Anglia, qvam aliis Europæ regnis institutis." J. Peringskiöld, *Catal. Mstor. Scand. ap. Hikesium*, P. III, p. 312.

L. A. Gebhardi berättar, i sin Danska Historia, eller *Fortsetzung der Algem. Welt-historie*, T. XXXII, p. 452. Anmärkn. (4.), at Etats-Rådet *Hans Gram* i Köpenhamn låtit trycka *Knitlinga Sagan*; men at den icke blifvit utdeld eller almän gjord.

Uti Ant. Archivo. förvaras i handskrift denna Saga, på Svenska öfversatt af *Carl Hagelberg*.

Författaren tros hafva lefvat i början af XIV Seculo; men är til namnet okänd: om hans trovärdighet hyser Herr Suhm, som beskrifvit Knut den Stores Lefverne, icke den fördelagtigaste tanka, se des *Forsoeg til Forbedringer i den gamle Danske og Norske Historie*. Kioebenh. 1757, *in 4:o*, p. 33. Anmerkn. (p.)

2630. SVENONIS Aggonis *Fil.* Historia Regum Daniæ a Skioldo ad Canutum VI.

B. III. C, 3. Sveriges Almänna Historia.

År först utgifven af Steph. Joh. Stephanius, uti en Samling med titel: "SVENONIS Aggonis Fil. Christiern. nep. primi Danicæ gentis Historici, qvæ extant Opuscula: *Steph. Joh. Stephanius* ex vetustiss. Codice membr. Msc. Reg. Bibl. Hafn. primus publici juris fecit, notisq historicis pariter ac philologicis illustravit. Soræ 1642." *in 8 o* och sedermera af J. Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* T. I. n. XI. p. 42 — 64.

Denna Scribent lefde i samma tid som Saxo, den han på et ställe kallar *contubernalis.* Han hålles före hafva varit Archi-Bisk. Eskils Broders-son, och Ledamot uti Lunds Dom-Capitel. Uti sin korta Historia synes han oftare, än Saxo, hafva nyttiat Isländska Efterrättelserna. Nog utförligen handlar om honom Langebek l. c. *in Prolegom.*

Som jag flere gånger lärer få tilfälle nämna *Stephanus* Johannis *Stephanius* torde icke vara ur vägen, om jag här anmärker, at denne lärde Man var Professor i Sorö och Kongl. Dansk Historiograph. Om honom handla Jo. Mollerus *Hypomnem. ad Bartholin.* p. 403. och Jo. Grammius, *Præfat. ad* N. Cragii *Annales*, Hafn. 1737. *in fol.* p. 73. Han afled 1650. Des efterlämnade Bibliothek fördes år 1660 ifrån Sorö til Stockholm. Handskrifterna rörande Nordiska Historien, som han med mycken flit colligerat, och ibland hvilka Samlingen känd under titel af: *Systema Chronologiæ Danicæ*, förtjänar största ackning, skänkte R. C. Gr. M. G. de la Gardie, til Academiens Biblio-

bliothek i Upsala: se Er. Benzelii *Prolegom.* *Monumentor. vett. Eccles. Sueo-Goth.* p. XXI. XXII. och Ol. O. Celsii *Hist. Bibl. Upsal.* p. 100. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2631. SAXONIS *Grammatici* Historiæ Danicæ Libri XVI. *Stephan.* Johan. STEPHANIUS summo studio recognovit, notisqve uberioribus illustravit. *in fol.* Soræ, typis et sumpt. J. Moltkenii, R. Acad. Hafn. Bibliop. 1644. 1645. pp. 384. 60. et 252, except. Dedicat. et indd.

Saxonis Danska Historia tryktes första gången i Paris, hos *Jodocum Badium Ascensium*, 1514. Hon gafs ut å nyo 1534, i Basel, af Oporin, och 1576 i Frfrt. af Andr. Wechel; hvarje gång *in fol.* Sällsyntast är första Uplagan, men Stephanii den bästa i anseende til Utgifvarens vackra och lärda Anmärkningar.

Uti *Prolegomeni*, framför Anmärkningarna, handlar Stephanius vidlyftigt både om Saxonis Gram. Person och detta hans historiska Arbete. Om Författaren vet man med visshet nästan intet annat at berätta, än at han varit en Dansk man, förmodl. Canik i Lund, ovanligen lärd för den tid i hvilken han lefvat, och hvilkens skrifsätt, både i bunden och obunden styl, vitnar om des noga bekantskap med de gamla Classiska Skriftställare: hans död föres til vid pass år 1204. Uppå sin stora Gynnares, Archi-Bisk. Absalons anmodan i Lund samman-

B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

skref han denna sin Danska Historia, som börjar med Dan, och stannar vid år 1186. e. C. f.

Saxo beskylles före och det icke utan grund, at hafva mycket updiktat, och at i gamla Historien hafva brukat många Konstgrep, för at uphöja de Danska, och förringa de Svenska. Likvål hafva de fleste Svenske Historie-skrifvare lärit sig af honom förleda, och derföre, dels i brist på bättre efterrättelser, dels ock för det de ej förstår skilja det äckta ifrån det oäckta, sanning ifrån lögn, kommit at misstaga sig i hänseende så väl til saker, som tid och personer. När änteligen Joh. Magnus, bevekt af en gammal oridig jalousie grannar emellan, företog sig, at til Sveriges förmån täfla med Saxo, upkom åter ny oreda, som på annat ställe anmärkt är. Om fördenskul Saxo, hvad Sverige vidkommer, förtjenar någon trovärdighet, lärer det vara i den delen af hans arbete, som rörer slutet af x och de två därpå följande Secler.

För en fullständig Commentarius öfver Saxo kan följande verk anses: "Critisk Historie af Dinmark udi den Hedenske Tid, fra Odin, til Gorm den Gamle: ved *Peter Frider.* SUHM" hvaraf I B. är trykt 1774. II B. 1775. och III B. 1776. alla tre i Kopenh. *in 4:o.* Underfökningarne, som här anställas, hafva i synnerhet til föremål Tideräkningen och Saxos Konunga-Längd. Tvenne Band väntas ännu, af hvilka det IV:de kommer at innefatta Tabeller, til uplysning af detta Tidehvarf, och det V:te eller sidsta, en utförlig granskning öfver alla gamla Nordiska Häfda-teknare, deras trovärdig-

dighet m. m. Se *Nye Crit. Journal*, 1775, p. 41 och p. 275. 1777, p. 89. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Genealog. Tabellerne, som nyss nämdes, utkommo icke förr än år 1779. De äro för mer beqvämlighets skuld, tr. *in fol.* och måste hafva kostat Författaren et odrägligt arbete, som ingen annan hädanefter så lätt lärer åtaga sig: läs *Götting. Anzeig.* 1780. n. 97.

Den, som om Saxonis Gram. Danska Historia, des Öfversättningar, Continuationer. m. m. åstundar inhämta närmare kunskap, hänviser jag til Jo. Molleri *Hypomn. ad Bartholin.* p. 395. Ejusd. *Spicileg. Hypomnemat.* p. 43. N. P. Sibbern *Bibl. Hist. Dan. Norveg.* p. 20. *Hamb. Bibl. Histor.* Cent IV. p. 185. C. Schoettgenii *Supplem. ad.* J. A. Fabricii *Bibl. Lat. med. et inf. ætat.* T. VI. p. 151. Patavii, 1754. *in 4:o*, S. J. Baumgartens *Nachr. von einer Hall. Bibl.* Vol. VI. p. 495. L. A. Gebhardi *Historie des Königr. Dänemark*, Halle, 1768, *in 4:to*, Föret. p. 26, 27. Jag får allenast lägga til, at ganska oförvänteligt en ny Uplaga af Saxo framträdt i Leipzig, 1771, *in 4:o.* 3 *Alph.* 18 a. Utgifvaren är Geh. Råder och Prof. i Halle, *Christ. Adolph Klotz.* Texten synes vara nog correct, och med nöje läsas Utgifvarens *Prolegomena*; men ogärna lärer Almänheten sakna Stephanii Noter, som blifvit aldeles uteslutne.

O. Sperlingius, *in Notis ad Testam. Absolon. A. L.* p. 32 och 36 visar, at Saxo, kallad *Grammaticus*, icke varit af den i Danmark namnkunnige *Lange*-Slägten, som man länge trodt,

B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

icke heller Probst i Roskild. Det förra, men ej det senare medgifver Georg. Reimer, en Flensburgare: *Dissert. de vita, eruditione et scriptis Saxonis Gram. Historici Dani, Patriæ ornamenti*, Helmstad. 1762 *in* 4:o pp. 54. En vacker afhandling, men den Mag. Jonas Nehrman, *Disput. Histor. Liter. de Saxone Gram. Historico.* Lond. Goth. 1772. *in* 4:o. pp. 18. icke känt.

2632. Påfvens Coelestini III. Bref, om Kon. Knut Erichsons Giftermål, vid år 1192.

Uti en Samling med Titel: Antiqvæ Collectiones Decretalium, cum Ant. Augustini, Ep. Ilerdensis et Jac. Cujacii J. C. celeber. notis et emendationibus. Paris. 1609." *in fol.* p. 194 och dårutur uti Lagerbrings S. R. *Hist.* II D. p. 877.

2633. Dissert. Hist. utriusqve Falonis Bure in patriam merita leviter adumbrans. Pr. El. Frondin, Resp. *Nic.* CASSTRÖM. *in quarto.* Upsal. 1746, pp. 28.

Vidlyftigt uprepas här Fale Bure den yngres stora förtjenster i anseende til Kon. Erik Knutson. Skada at så vackra saker icke äro på tilförliteliga bevis grundade. Uti våra gamla Handlingar förekommer härom intet; utan ser det ut, som vore altsammans af Joh. Th. Buræus updiktat. Af samma tanka år Lagerbring, II D. p. 299, 300.

2634 Honorii Papæ III Literæ protectoriæ pro Erico Balbo Rege: Dat Reate, 11. Id. Aug. Pontificat. a. x. (1225). B. III. C. 3. Sver ges Almänna Historia.

Hos Vastovius, *Vitis Aquilon.* Col. 1623 *in fol.* p. 174. och hos Wilde, *Hist. pragm.* p. 382.

2635. Msc. Bref och Handlingar, til Konungarnes Historia i detta Tidehvarf. 1165 — 1250.

Uti Antiquit. Archivo, *Opus Diplomat.* n. F. 4. 5. om hvilken Samling mera här nedanföre L. IV. C. IX. Sect. 1. n. 2869.

Sect. VI.

Regenternes och Konungarnes Historia af Birgerska, eller Folkungska Ätten, ifrån Birger Jarl, til Håkan Magnusson: År 1363.

§. 1.

Birger Jarl til Bielbo, och des Son Waldemar.

2636. Dissert. grad. de Origine et Fatis Gentis Folkungicæ, Pr. Joh. Ihre, Resp. *Joh.* Fryksell. *in qvarto.* Upsal. 1740. pp. 26.

Författaren vederlägger dem, som ifrån *Foulqves, Comte d'Anjou,* leda Folkunga-Slägten; vet

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

vet likvål icke, hvem *Folke Filbiter*, Folkungarnas Stamfader, varit.

2637. Tankar öfver Folkungarnes hårkomst, om den varit inländsk, eller främmande, af Hof-Auditeuren *Eric* TUNELD: som blifvit belönt i Kongl. (Vitterhets) Academiens Sammankomst, d. 24 Jul. 1754.

Uti *Kongl. Sv. Vitterh. Acad. Handlingar.* 1 Del. Sthm. 1755. *in* 8:o, p. 46 — 69.

På Tyska låses denna Afhandling uti: "Sammlung Historischer Schriften zur Beförderung "der Geschichtkunde." Rost. u. Greifsw. 1763. *in* 4:o 1 St. n. 1.

2638. Anmårkningar om Folkunga-Åtten.

Uti *Sv. Mercur.* Oct. 1757. p. 408 — 412.

Författaren af *Anmärkn. vid* v. Dalins *Hist.* p. 70. tilegnar dem Kongl. Secreteraren, Baron (*Carl*) HERMELIN.

2639. Birgers Jarls Bref på de Lübeckarene i Sverige förunte Handels-Friheter.

Det år dat. *Festo Assumpt. S. Mar. Virg.* 1251. och låses hos J. C. H. Dreyer, *Specim. Jur. publ. Lubec. quo Pacta Conventa et Privilegia, quibus Lubecæ per omnem propemodum Europam circa inhumanum Jus Naufragii est prospectum* &c. Butzov. et Wismar. f. a. *in* 4:o p. CVI.

Desse Handels-Friheter stadfästades af Kon. Waldemar, år 1267. Dreyer l. c. p. CVIII.

År

År 1292. S. Mar. Dag, utfärdade Torkel Knutson, under Kon. Birgers namn, et nytt Privilegium för Lübeck, och des Borgare. *Id. ibid.* p. c ix. Jämnför Lagerbring, *S. R. Hist.* II D. p. 409. n. 11. p. 550. n. 3. och p. 670. n. 2. B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

2640. Påfvens Alexander den IV Stadfästelse på den Delning af visfa Rikets Landskaper, emellan sina Söner, som Birger Jarl, med de Förnämares Råd, var sinnad försatta, Dat. Later. III. Cal. Jan. a. P. II. (1255).

Hos Vastovius, *Vit. Aquilon.* p. 180.

2641. Birger Jarls Handels-Privilegier för Staden Hamburg. Dat. *ap. Therno.* 1261. XIII Kal. Aug.

Uti P. Lambecii *Rer. Hamburg.* L. II. edit. J. A. Fabricii; Hamb. 1706. *in fol.* p. 49.

Desse Privilegier bekräftade K. Waldemar, i Lödöse år 1275. Lambec. l. c. p. 66.

2642. Chronologia Vetus rerum in Suecia, Dania et vicinis Regnis gestarum, ab. a. C. 916. ad an. 1263.

Uti Er. Benzelii *Monum. vet. Eccles. Sveo-Goth.* Upsal. 1709. *in 4:o* p. 14 — 17. och hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* T. II. n. LIII p. 166 — 168.

Senare Utgifvaren håller före, at Författaren varit en Dominicaner-Munk, som lefvat omkring

B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

kring den tid, med hvilken hans korta Krönika flutar fig.

2643. Disfert histor. polit. de Birgero Jarl Juniori. Pr. El. Frondin. Resp. *Nicol.* S. Åhman. *in oct.* Upsal. 1739. pp. 28.

2644. Stora och namnkunniga Svenska Mäns Lefverne. Om Birger Jarl til Bjälbo. *in oct.* Sth. Salvius. 1754. 255 sid.

Lärda Tidn. 1754. n. 50.

Författaren är Herr Kammar-Rådet *And.* Botin.

2645. Msc. Håkan Gamles Saga (Magni Lagbåtrares Fader) försvenskad af *Er. Jul.* Bioerner. *in fol.*

Förvaras uti Antiqv. Archivo.

2646. Msc. Bref och Handlingar til Birger Jarls och Kon. Waldemars Historia.

Uti Antiqu. Archivo, *Opus Diplomat.* T. III. n. E. 6.

2647. Kon. Waldemars Privilegium för Borgarena i Riga at obehindrat och tullfrit få handla öfver hela Riket. m. m. Dat Stockh. a. 1271. m. Sept.

Detta Privilegium stadfästades af Hertig, eller Kon. Magnus Birgerson, i Linköping, a. 1275 samt förklarades vidare i Westerås a. 1276. Documenterne äro trykte uti Lagerbrings

S. R.

S. R. Hist. II. D. p. 525. n. 5. och p. 629. n. 1. 2. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2648. Kon. Waldemars Bref, hvarigenom han til Margrefvarne af Brandenburg bortskänker Gothland, med vilkor at de skulle förhjelpa honom til sina förlorade Rättigheter i Sverige. Dat. Copenhoven, a. 1277. *in die Nativit. b. Mariæ.*

Uti en Samling med Titel: "*Codex Diplo-"maticus Brandenburgensis.* Aus Originalien "und Copial-Büchern gesamlet und heraus-ge-"geben von *Phil. Wilh.* GERKEN, I — IV. "Th. Salzwedel, 1769 — 1772." *in 4:o* T. III. och derutur, ibland *Tilökningarne*, vid slutet af Lagerbrings *S. R. Hist.* II. D. p. 879. Läs Lagerbrings Anmärkning vid detta Bref.

§. 2.

MAGNUS Birgerson (*Ladulås.*)

2649. Kon. Magni Ladulås Stadga om Allmennelig Landz-frid m. m. af år 1280.

Ibland *gamla Stadgarne*, bakom *Bjärköa-Rätten*, p. 1.

2650. Dissert. histor. de Decreto Comitiali, vulgo *Helge-Ands-Holms Beslut.* Pr. S. Bring, Resp. *Joh. Frid.* PRAVITZ. *in quarto.* Lond. Goth. 1753. pp. 17.

Sjelf-

B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

Sjelfva Beslutet är här aftrykt, eller rättare sagt, en Berättelse derom, sådan som den finnes uti Rikfens Archiver. Det föres til år 1282, och hålles af somlige för updiktadt, af andre åter för riktigt. Skälen mot och med undersökas i denna Afhandling; och slutet blifver, det sannolikt är, at et sådant Beslut verkeligen blifvit taget; men at likväl ingen löper fara, i stöd af detta Beslut, blifva oroad i besittningen af sin välfångna ägendom.

Canc. Råd. *Estenbergs* Skrift i detta ämne, som citeras p. 6. men den Författaren tyckes icke hafva sedt, äger jag, under följande Titel, - - - "*Ol.* Estenbergs Anmärkningar "öfver det si kallade Riksdags-Beslutet på Hel- "ge-Ands-Holmen år 1282. uti Kon. Magni "Ladulås tid, som finnes uti en gammal Bok i Rikfens Archivo. Stockh. d. 1. Oct. 1734." Msc. Emot detta Memorial skref Kammar-Rådet *Wulfvenstjerna*, och förfvarade Helge-Ands-Holms-Beslutet. Det samma gör til en del R. Historiogr. *Jac. Wilde*, uti et til Kongl. Canc. Collegium, vid' samma tilfälle, ingifvet Memorial, hvaraf jag jämväl äger en Affkrift. Läs ockfå Lagerbring, S. R. *Hist.* II Del. p. 585 — 596.

En annan Affkrift af det så kallade Helge-Ands-Holms-Beslut, nog olika med dem som finnas i Archiverne, har någon låtit införa i *Lärda Tidn.* 1754. n. 98.

2651. Kon. Magni Ladulås Stadga om Frigäfnings aflysning, m. m. af år 1285.

I-

Ibland *gamle Stadgarne* bakom *Biärköa-Rätten*, p. 3. och bakom Westgötha-Lagen, p. 88. Botin, V. p. 271. säger, at Kon. Magnus fick tilnamnet *Ladulås* af den stränga hand och upsigt, som han höll öfver Förbudet emot Våldgästningar, hvarmedelst han lika som satte lås för Bondens lada. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2652. Wisbyboarnes på Gothland Afbön och förpliktelse emot K. Magnus, til förloning af thet Upror de åstadkommit. Dat. Nycopiæ, a. 1288, *in vigil. S. Laurentii.*

Hos Messenius, *Scond. ill.* T. XII. p. 139. Torde vara en Öfverlåttning.

2653. Historica Narratio de origine Gentis Danorum, et de Regibus ejusdem gentis, et eorundem rebus gestis; a Dan primo Rege, usqve ad Ericum Menuit CXVI. compendiose olim conscripta ab Erico, *Daniæ Rege*, Wartislai VII, Duc. Pom. filio, et nunc primum in lucem edita ab Erp. Lindenbruch, *in quarto.* 1603. pp. 60.

Omtr. ibland E. Lindenbrogii *Scriptor. rer. German. Septentr.* Frf. 1609. och 1630. *item.* Hamb. 1706. *in fol.* och uti Stephanii *Sylloge Scriptor. de Regnis Daniæ, Norveg.* &c. Lugd. Bat. Elzevir 1629. *in 16:o* p. 52 — 101. samt hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar.* T. I. n. XV. p. 148 — 170.

At denna lilla Chrönika orätt och utan grund tilegnas Kon. Erik af Pommern, sådane

B. III. C. 9. Sveriges Allmänna Historia.

år nu mera til öfverflöd bevist: se A. Höijer *Kurtzgef. Dännem. Gesch.* p. 91. Sibbern, *Bibl. Hist. D.* N. p. 27. och J. Molleri *Cimbr. liter.* T. II. p. 478. men i synnerhet Langebek, l. c. in *Prolegom.* Likaledes har man all anledning at tro, det rätta Författaren varit en *Cistercienser Munk*; men oafgjort är ännu, om denna Munk, efter Biskop Wallins gissning, *Gothländ. Saml.* 1 Del. p. 50. lefvat i *Roma*, eller *Guthwalds* Kloster, på Gothland, eller, som Etats-Rådet Langebek menar, uti *Rye* Kloster (*Rus Regium*) i Hertigdömet Schleswig.

2654. Testamentum Regis Svecorum, Magni Ladulås; dat. Scaris, A. C. 1285.

Uti *Act. liter. et Scient. Suec.* 1731. p. 44 — 51. och uti J. C. Stricker *Dissert. de fatis Templi Riddarholm.* P. 1. p. 21 — 28.

Et stycke af detta Testamente, uti hvilket Konungen visar sig emot det andeliga Ståndet så frikostig, läses hos Messenius, *Scond. ill.* T. XII. p. 137. Jämnför Lagerbring, S. R. *Hist.* II Del. p. 630 följ.

2655. Msc. Bref och Handlingar til Kon. Magni Ladulås Historia.

Uti Antiqu. Archivo. *Opus Diplomat.* T. IV. n. E. 7.

2656. Dissert. histor. de Rege Magno Ladulås. Pr. A. Grönwall. Resp. *Ol.* REFTELIUS. *in qvarto.* Upsal. 1731.

Af Botin och Lagerbring lärer man närmare

re och tilförliteligare känna Kon. Magnus Ladulås. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2657. Gespräche in dem Reiche derer Todten, zwischen Waldemaro II. Kon. von Dännemark, — und Magno I. mit dem Beynahmen Ladulås, König in Schweden, der ein Sohn Birger Jerls gewesen, worinnen die sehr remarqvable Historie dieser beyden vortrefflichen Könige enthalten &c. *in quarto.* Leipzig 1727. *item.* 1730. 10½ A.

Är *Fassmans* Arbete, lecture för borgare och olärde; och 110 *Entrevüen* i den stora Sviten.

§. 3.

Birger Magnusson.

2658. Kon. Birgers öpna Bref för Lübeckarne och flere Sjöståder, at på et års tid obehindrat drifva sin handel på Novogrod, m. m. Dat. Örebro, III. *Non. Mart.* a. 1295.

Det är ställt til *Advocati et Consules Civit. Lubicensis maritimarumqve Civitatum mare Orientale freqventantium*, och läses hos Dreyer, *Specim. jur. publ. Lubecens.* p. CLXXIV.

Denna Seglations - frihet förnyades genom et annat K. Birgers Bref, dat. XVI. Kal. Decemb. a. 1303. Dreyer, l. c. p. CXXI.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2659. Chronicon Daniæ, ab a. 1136, ad. an. 1300.

Uti J. P. de Ludewig *Reliquiæ Manuscriptor.* T. IX. Frf. & Lipf. 1731. *in 8.o*, p. 150 — 158. "Magnificiendus autor ob temporum rationes, qvæ accurate diftinguit. Cætera funt vulgaria, dictaqve pluribus aliis." Editor, in præfat. p. 15.

En ny och förbättrad Uplaga af denna korta Krönika har Langebek föranftaltat *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* T. IV. n. CVI. p. 225 — 230.

2660. Anonymi Neftvedenfis Chronologia Danica, ab a. 821. ad a. 1300.

Hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* T. I. n. XXV. p. 368 — 372.

Var förut trykt, men felaktigt, uti E. J. de Weftphalen *Monum. ined. rer. German.* T. I. col. 1404 — 1408.

2660. (a.) Literæ Birgeri Seciæ Regis ad Regem Norvegiæ, de Jacobo Hallandiæ Comite; dat. nonis Octobr. a. 1302.

Står uti en Samling med Titel: "Analecta, qvibus Hiftoria, Antiqvitates, Jura Regn. Norvegici, illuftrantur, maximam partem hactenus ignota, ex Tabulario Arnæ-Magnæano publici juris facit *Grimus* Johan. *Thorkelin.* Havniæ, 1778. *in 8:o*, p. 76.

2661. Hertigarnes Eriks och Waldemars fkrifteliga förbindelfe emot Kon. Birger: dat. Aranäs, *prid. kal. Maji*, 1304.

Uti

Uti Er. Olai *Histor. Svecor.* Sthmiæ 1615. *in 4:to* p. 172. och hos Joh. Meslenius, *Scond, illustr.* T. XII. p. 150. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2662. Literæ Erici Ducis Sueciæ ad Consiliarios Regni Norveg. de Jacobo, Hallandiæ Comite, et inimicitiis Regno a Rege Danorum illatis. dat. Wazstene, die S. Katherine, a. 1306.

G. J. Thorkelin, *Analecta* p. 77.

2662 (a). Meletema Academ. de nobiliore antiqvitate Hâtunensi. Pr. Ol. O. Celsius, Resp. *Er.* Hedenberg. *in qvarto*, Upsal. 1749. pp. 30.

Handlar om *Hâtuna-Leken*, då Kon. Birger, d. 29 Sept. 1306. af sina Bröder, Hertigarne Eric och Waldemar, med list blef til fånga tagen och fångslig bortförd til Nyköping &c.

2662. (b.) Litteræ Confoederationis offensivæ et defensivæ inter Christophorum Comitem Hallandiæ et Samsoe, ex una parte, et Ericum et Waldemarum Duces Sveciæ, ex altera parte, contra Regem Daniæ: dat. apud Curiam Motorp, sabbato proximo post Ascens. Domini, a. 1307.

G. J. Thorkelin, *Analecta* p. 82. Jämnför Lagerbring, S. R. *Hist.* D. III. p. 50. följ.

2662. (c.) Litteræ Erici et Waldemari, Sveciæ Ducum, qveis se pro mille

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. marchis Argenti puri antiqvæ monetæ Noricanæ obstringunt ad bellum Dano inferendum: Dat. Aby, in 3:a Dominica Advent. a. 1307.

2662. (d.) Litteræ Asceri Jonæ et Iwarii Canonici Bergensis Procuratorum Regis Haqvini, qveis se obligant ad solvendum Ducibus Sveciæ, eorumve mandatariis, mille marchas arg. puri, & cavere promittunt, ne Rex Norvegiæ cum Rege Daniæ unqvam concordet: dat. Kungell 4:a die nativit. Dom. a. 1307.

2662. (e.) Litteræ mandatoriæ E. et W. Sueciæ Ducum, datæ Siggoni Halsteni ad accipiendum mille marchas a. p. a procuratoribus Regis Norvegiæ. dat. Aby, 3:a Dominica Advent. a. 1307.

Desse Handlingar böra också sökas hos Thorkelin, *Analecta*, p. 87 — 89. Utgifvaren anmärker, at hvarken Huitfeldt eller Torfæus haft sig dem bekante: jag finner dem icke eller hos Lagerbring.

2663. Incerti Autoris (qvi vergente Seculo XIII. vixisse videtur) Chronica Danorum, et præcipue Sialandiæ. Seu Chronologia rerum Danicarum ab a. Chr. 1028. ad an. 1282. cum Appendice Chronolog. usqve ad an. 1307. ex veteri membrana eruit, primusqve edidit *Arnas* MAGNÆUS.

in

in oct. Lipf. Gleditfch, 1695. p. 100. *fine Ded. & Præf.* B. III, C. 3. S erigo Almänna Hiftoria.

Acta Erudit. Lipf. 1696. p. 430.

Å nyo har Langebek gifvit ut denna Chrönika, *Scriptor. rer. Danicar, med. ævi.* T. II. n. LXXII. p. 602 — 644.

I Handfkrift finnes denna Chrönika, uti Acad. Bibliotheket i Upfala, *Codex de la Gard.* XXVI. n. 1, men något fkiljaktig från förfta tryckta Uplagan, med en Fortfätning til år 1363. fe Ol. Celfii *Hift. Bibl. Upfal.* p. 96. Til åfventyrs torde denna Fortfätning vara enahanda med den *Continuata Appendix* &c. fom v. Weftphalen låtit trycka, och hår nedanföre under n. 2694 anteknas.

2664. Annales rerum Danicarum Efromenfes, a nato Chrifto ad ad. 1307.

Ibland J. Langebek *Scriptor. rer. Danicar, med. ævi*, T. I. n. XVIII. p. 212 — 250.

Om denna korta Chrönika handlar Utgifvaren i fit Förelpråk utförligen. Den hade redan varit tvenne gånger förut trykt, faftån felacktigt och afftympad, neml. förft, genom Bifk. D. Chrift. Wormii föranftaltande; en högft fälfynt Uplaga, och fedan hos Ludewig *Reliqu. Mfctor.* T. IX. n. I. p. 1 — 39. Citeras af vår Hiftoriograph Wilde och flere, under namn af *Porfifke Manufcriptet*, emedan *Stigot Pors* för detta fkolat varit ägare af denna på Pergament fkrifne Chrönika. — Hvad Titeln: *Chronicon Efromenfe*, eller *Annales Efromenfes* vidkommer, få följer Langebek därutin-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

utinnan Thom. Bartholinus, *Antiqvit. Dan.* p. 670.

2665. Kon. Birgers Förskrifning och Försäkring til sina Bröder, samt Förening om Rikets fördelning them emellan. Dat. Örebro. *in crast. Annunt. b. Mariæ.* 1308.

Uti *Rim-Chrönikans* 11. D. utgifven af J. Hadorph, Sthm. 1676. *in 4:o,* p. 2.

2666. Förening emellan Kon. Eric i Danmark, Kon. Håkan i Norrige, Kon. Byrger i Sverige, Hert. Erik af Halland, Hert. Gert af Holsten och Hert. Hinrich af Mächelborg, om åtskillige mål, ang. Furstarna Erik och Waldemar: dat. Helsingborg, *sexta feria prox. ante Fest. Mar. Magd.* 1310.

Rim-Krönik. Ibid. p. 6.

2667. Hertigarnas Eriks och Waldemars Frihets-Bref för Lübeckarne, at obehindrat få handla på Novogrod, m. m. Dat. a. 1312. *in die Assumpt. b. Virg. Mar. in clauſtro Vuarnam.*

Det är trykt, dock mycket felaktigt, uti Staden Lübecks Manifest, emot Kon. Erik d. XIV. af år 1564. inemot slutet, *fol.* O. *recto*, och hos Dreyer, *Specim. jur. publ. Lubec.* p. CXIX. På samma stället fås ock igen K. Magni Bref i samma ämne, dat. Troxlaborch, a. 1344. *d. b. Aegid. Ab.*

2668.

2668. Hertig Eriks och Waldemars fem års hefdabythe sig emellan på Riket, och trohets förbindelse; dat. ap. Castr. Lythosiæ, in crast. nat. Mar. 1315. B. III, C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rim-Krönik. ibid. p. 8.

2669. Prodromus exhibens bellum Sundensea, 1316. a partu virgineo terra mariqve gestum, collectu et Saxoniam Chytræi et Chronico Pomeraniæ Msc. a *Jac.* LIEFERO, Pastore Steinhagensi et Vogdeshagensi: Rostochii, liter. Jo. Richelii, 1639. recus. Sundii, typis hæred. Mederianor. 1715. *in qvarto.* 7 a.

Skriften år på vers: se C. Schoetgen, *Alt, u. Neu. Pommerland,* 11. St. p. 149.

Under Stralsundska Belågringen och Kriget i Pommern, hade Danske Konungen Erik Menved godt bistånd från Sverige.

2670. Incerti Auctoris Chronicon Danorum, ab an. 936, ad an. 1317.

Efter en Handskrift, *ex Collect.* Steph. J. Stephanii, uti Upsala Bibliothek, *Codex de la Gard.* XXVI. n. 4. hos Langebek, Scriptor. rer. Danicar. med ævi, T. II. n. LIV, p. 169 — 176.

Åfven dårstådes, T. IV. n. CX, p. 281 — 285. år en annan liten Chrönika inryckt, ocksa ex *Cod. de la Gard.* som går ifrån 1131 til 1325.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. 2671. Msc. Bref och Handlingar til Kon. Birger Magnusfons Hiftoria, famt Hertigarnas Eriks och Waldemars.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. V. VI. n. E. 8. 9.

§. 4.

MAGNUS *Smek*, med fina bågge Söner ERIK och HÅKAN.

2672. S. R. Bifkopars, Råds och Lagmåns Förbindelfe om Rikfens Rått och alla gamla Privilegiers vid macht hållande; dat. Upfala, 8 Jul. 1319.

Rimkrön. Del. 2, p. 11.

2672 a). Inftrumentum electionis Magni Erici in Regem Norvegiæ: Afloæ. 4. 5. 6. Julii a. 1319.

G. J. Thorkelin *Analecta.* p. 48.

2673. Msc. Chronologia rerum Danicarum, ab. a. 1188. ad a. 1319.

Uti Acad. Bibliotheket i Upfala; utur famma Stephanii Handfkrift, fom den hår ofvanfôre *ad an.* 1317. *Cod. de la Gard.* XXVI. n. 3.

2674. Incerti Scriptoris Succi Chronicon rerum Sveo-Gothicarum ab a. Ch. 1160. ad. 1320. geftarum, nunc primum edi-

editum, et brevibus notis illustratum: sub præsid. *Ol.* Celsii, publice examinandum modeste proponit Jon. Touschier. *in oct.* Upsal. 1705. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Chrönikan intager allenast 12, men Anmärkningarne 65 sid. och böra tvifvels utan sättas på Præsidis räkning.

Omtr. är den uti Langebek *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* T. IV. n. cxxiv. p. 588—596. Af Anmärkningarne äro allenast de bibehållne, som röra Danska sakerne: et par har Utgifvaren sjelf tillagt.

2675. Chronologia rerum Danicarum.

Uti E. J. de Westphalen *Monum. inedit. rer. German.* T. III. col. 543. 544.

Är egentl. en Förtekning på Konungar och Drotningar, som äro begrafne i Ringstad: ibland andra har ock den olycklige Birger Magnusson, med sin Gemål, där fåt sit hvilostålle.

Den accuratáste Uplaga af denna Förteckning är den, som under sin rätta Titel: "Tabula Ringstadiensis, de Regibus et Principibus Ringstadii sepultis, ab a. 1130. ad a. 1341." Langebek låtit trycka *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* T. IV. n. cx, p. 278—281.

2675. (a) Placitatio super maritagio inter Euphemiam, sororem Magni, Sveciæ Regis, et filium Comitis Magnipolensis: ap.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. ap. Castrum Baghehus, feria sexta proxima post diem b. Mar. Magdal. a. 1321.

G. J. Thorkelin *Analecta* p. 113.

Bröloppet upskjöts til 1336. Prinsessan Euphemia blef Moder åt Kon. Albrecht.

2676. Riksf. Ständers Förening i Skara, om Konung Magnus Eriksson til Sveriges Konung och flere mål til Rikfens beſtånd. Dat. Skara, *d. b. Marg. Virg.* a, 1322.

Rimkrön. ib. p. 13.

2677. Litteræ Magni II. R. S. de tributo pro obsidibus terræ Scaniæ redimendis præstando, datæ Oerebro, a. 1334. *die Cinerum.*

Uti S. Bring *Monum. Scanens.* Vol. 1. P. 1. p. 101.

2678. Kon. Magni Erikfons Stadga, gjord i *Skara*, 1335, tå han reste Erichs-Gata sin, om Frålse, Arf, m. m.

Ibland *Stadgarne*, bakom *Biärköa-Rätten*, p. 10.

2679. Kon. Magni Stadga, gjord i Skeninge 1335. Stadfästes all Sveriges Allmoge vid frid å sig och allom sinom &c.

Ibid. p. 11.

2679.

2679 (a) Diploma Magni R. S. datum Lubecensibus, a. 1336., *sec. feria infra octavas b. Laur. martyr.* B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"Ex Sigillo *Blancæ* Reginæ, quod in *leone* et *liliis* paternam juxta et maternam stirpem innuit, memorabile," säger Dreijer, som låtit trycka det efter Originalet, *Specim. juris publ. Lubec.* p. CXXII.

2680. Literæ Magni II. R. S. quibus Scanensium confirmantur Privilegia, 134c. *Vigilia Apostolor. Petri et Pauli.*

Hos Bring, *Mon. Scan.* Vol. 1. P. 1. p. 103.

Danska Öfversättningen, hos Huitfeld, T. I. p. 476 är felaktig, åfvenså Latinen hos Torfæus, T. IV. p. 464. och orätt tilägnas Magnus titel af de *Wenders Konung:* se v. Dalin S. R. *Hist.* T. II. p. 454.

2681. Anonymi veteris Appendix ad Saxonem Grammaticum. Ex Bibl. publ. Upsaliens. Cod. msc. de la Gard. n. XLIV.

Uti Er. Benzelii *Monum. vett. Eccles. S. G.* p. 145 — 156.

Författaren, hvilkens namn icke var Benzelius bekant, hade gjort et Sammandrag af *Saxonis* Danska Historia, och tillagt en Fortsättning intil år 1340. Fortsätningen allena läses hos Benzelius, som väl lofvade at vid et annat tilfälle också gifva ut Sammandraget; men det har icke skedt. De lärde hafva således deraf varit i mistning, in til theis Et. Rå-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rådet Langebek nyligen (1773) låtit trycka hela Arbetet, under Titel: "*Thomæ* GHEYS-"MERI Compendium Historiæ Danicæ ab initio "ad Waldemarum IV. conscriptum anno 1431." Det står i II Tom. af Langebeks *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi.* n. LIX. p. 286—400 Af Utgifvarens *Prolegomena* finner man, at han vid sin Uplaga nytjat flere Handskrifter; at Författaren, Thom. Gheysmer, varit från Stralsund, men Munk i Odensee; och at han fulbordat sit Arbete år 1431. *Minime Saxoni aut ingenio, aut stili elegantia comparandus*, säger Langebek, *nihilominus quo plura Historiæ nostræ momenta particularia et alibi minus obvia, ille nobis conservavit, eo majorem a posteris gratiam meretur.*

2682. Trenne Kon. Waldemars i Danmark Förskrifningar på Skåne, Halland, Bleking &c. inunder Sverige til evig tid. Den 1. år dat. Helsingborg, *in oct. Joh. Evang.* a 1341. Den 11. dat. Wardberg, *in oct. b. Mart. Ep.* 1343. Den 111. dat. ibid. *Fer. V. ante Luc. Virg.* 1343.

Rimkrön. 11. D. p. 19 — 30.

2683. Kon. Magni Eriksons Bref och Fredshandel emellan Sverige och Tyska Städerne Lübeck, Hamburg, Rostock, Wismar och Gripswald, dat. Helsingborg, *Fer. V. prox. ante Fest. Mar. Magd.* a. 1343.

Uti S. Brings Saml. af åtskill. Handl. och Påminnelf. 1 D. p. 186 — 190.

Ur-

Utgifvaren anmärker, at intet nämnes om något Krig emellan Kon. Magnus Eriksson, och Tyska Städerne, hvarken hos Messenius, Loccenius, eller andre. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia,

2684. Ständernas Förening i Skåne, at blifva under Sveriges Rike til evig tid, och at rätta Gräntze-skillnaden skulle vara i Öresund, såsom fordom. Dat. Wardberg, *in oct. b. Mart. Ep.* 1343.

Rim-krön. 11 D. p. 16.

Samma dag slöts också i Wardberg et Freds- och Vänskaps-förbund emellan Konungarne Magnus af Sverige, och Waldemar af Dannemark, som är tryckt hos Torfæus, *Hist. rer. Norveg.* P. IV. p. 467.

C. G. Nordin anmärker, *Monum. S. Goth. vetust. ævi falso meritoqve suspecta*, p. 20. at v. Dalin, *S. R. Hist.* T. II. p. 468. förledd af Titeln på Wardbergska Documentet, hos Hadorph l. c. sagt, at Ständerne i Skåne, Halland och Blekingen, genom de andelige Fäder gjordt denne Förening, där likväl klarligen synes, at de handlat i sit eget namn, och icke å någon annans vägnar.

En Svensk Öfversätning af denna Förening, så väl som Kon. Waldemars Förskrifning, af samma datum, är tryckt uti *III. Saml. af Polit. Anecdoter och Forntidens Hemligheter.* Upsal. 1769 *in 4:o.* Förutgår en historisk Berättelse, som på Kon. Carl Gustafs Befallning skall vara upsatt, til "Bevis at Skåne, Halland, "Blekinge, Lijster och Huen äre Sveriges Kro-"no

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"no egenteligen tilhörige, famt huru the uti "halftjerdehundrade år öfver all fog och fkiäl "åre Dannemarks Rike underflagne och fkatt- "fkyldige vordne."

2685. Kon. Magni Erikfons Fullmacht för them fom fkola föreftå Regementet i Sverige, medan han i Norrige är; och huru Gothland med flere Öfterland fkola föreftås i hans frånvaro, famt huru förhållas fkall om något Örlig på Riket upkomme &c. Dat. Upfala. d. b. Nicol. Conf. a. 1344.

Rimkrön. 11 D. p. 30.

2686. Kon. Magni Stadga gjord i *Upfala*, a. 1344. Stadfäftes Almogens Frid; Ride ingen med fullom vapnom olofligen &c.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bjärköa - Rätten*, p. 15.

2687. Kon. Magni Stadga, ang. Frälfe-Ankors och Barns Privilegier, Rufttjenft, Vapnefyn m. m. gjord i Telje, Sönd. näft efter S. Knuts dag, år 1345.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bjärköa - Rätten*, p. 19.

2688. Kon. Magni Er. Bref och Fullmagt, hvarigenom åtfkillige perfoner utnämnes til Canonicat och Prebender vid Dom-

Domkyrkorna i Sverige. Dat. Grenna, *Fer.* *II post Dominic. palmar.* a. 1348. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Uti S. Bring *Saml. af åtskill. Handl. och På-min.* I D. p. 190 — 193.

2689. Litteræ Waldemari III R. Dan, quibus omni juri in Scaniam vicinasqvè provincias renuntiat: a. 1353. *Fer. VI ante Cecil. Virg.*

Hos Bring, *Monum. Scan.* Vol. I, P. I, p. 109.

Läs Utgifvarens Anmärkningar.

2690. Kon. Magni Transaction och Fördrag med sin Son Kon. Erik. Dat. in Villa Junacop. d. b. Vitalis Mart. (28 Apr.) a. 1357.

Rimkrön. II D. p. 41.

2690 (a). Magnus, König von Schweden, und Norwegen, nimt die Stralsundischen Kaufleute, die nach seinen Ländern handeln, in Schutz. Zu Helsingborg am Sontage nach Oculi 1358.

På Latin uti J. G. P. Moeller *Comment. de Jure indigenatus, præcipue Svecos inter ac Pomeranos reciproco.* Grphw. 1773. *in* 4:o, p. 26.

2691. Kon. Magni Försäkring om Förlikning med sin Son, Kon. Erik tilkommande *Dominica Reminiscere*, uti Helsingborg; och om samma Förlikning går för sig,

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. vill han straxt lefverera honom Helsingborgs Slott. Dat. Lund, *Fer. sec. prox. ante Luciæ Virg.* a. 1358.

Rimkrön. 11 D. p. 31.

2692. Kon. Magni Förening med Riksens Mån och Förlåkring om några mål. Dat. Suderköping, *in oct. Mart. Ep.* a. 1359.

Rim-krön. 11 D. p. 32.

Uti sin *Svea Rikes historia*, D. III, p. 454 följ. visar Canc. R. Lagerbring tydl. at Kon. Eric Månsson redan var död, når Söderkiöpings Förening slöts. Alla våra äldsta underrättelser instämma däruti, at han aflidit 1359; men ingenstädes läges hvad tid på året det skedt. Denna svårighet vore likvål snart häfven, om man kunde fåtta tro til den lilla Chrönikan, som hår nedanföre, *ad an.* 1576, n. 3188 (a) år uptecknad; ty dår står med klara ord: A. 1359 *obiit illustrissimus Rex* Ericus, *ipso die Ascensionis Domini.*

2693. Blanckamäreta. Thet år en sanfärdigh Tragœdia om the gruffuelighe Mordh, som Kon. Byrger, af Drotn. Måretes tilskyndan på sina Brödher: och Kon. Magnus Smek på sin Son, genom Drotn. Blankes rådh och dådh, i Sverige fordom bedreftvo: af *Joh.* MESSENIO nu förft beskreffven, och aff hans Studenter (hvilkom han och henne til godh natt och Valete uti värket stält hafver; althenstund han them

them icke långre undher ſin diſciplin och öfning behålla kan, för annat ſvårt dageligit bekymber, honom aff H. K. M. pålagt och ombetrodt) then III. och then VI. Maji år 1614. uthi Stockholm med tilbörlig pracht celebreradt. *in qvarto*. Sthm. Reuſner, 1614. 10 a. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Omtr. i Sthm hos Meurer 1635 och 1649. Stiernman, *Bibl. S. G.* T. II. p. 136.

At Kon. Erik Månſſon, af ſin Moder, Drotn. Blanca, blifvit med förgift af daga tagen, år en almån beråttelſe; men om man noga öfverväger de Påminnelſer, ſom Canc. R. Lagerbring hårvid gör, *S. R. Hiſt.* D. III, p. 455. §. 44. torde man kanſke komma på andra tankar, eller åtminſtone anſe denna Beſkyllning ſåſom ännu icke til fullo beviſt.

2694. Continuata Appendix ad incerti Auctoris Annales Danorum et præcipue Sialandorum ab a. 1308 ad an. 1363, ex Codd. Stephan.

Uti E. J. de Weſtphalen *Monum. ined. rer. German.* T. I. col. 1389 — 1404.

Denna Chrönika, ſom likvål icke går långre ån til år 1357, torde vara en Fortſättning af den ſom A. Magnæus förſt låtit tryckt, och hår ofvanföre, ad an. 1307, år antecknad. Skrif-och-Tryckfel tryta icke.

2695. En liten Penning af Örtogs ſtorlek, ſlagen af Håkan, Kon. i Sverige och Norrige.

B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia. Afritad, beskrifven och förklarad uti E. Ziervogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.* p. 33 — 40.

2696. Msc. Bref och Handlingar til Kon. Magni Erikssons och des Söners Historia.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. VII, VIII, IX, n. E. 10, 11, 12.

2696 (a). Observationes nonnullas historicas de Aristocratia sub Regibus Folkungis, Pr. C. F. Georgii, Disfert. Academ. ad publicum examen defert *Jonas Carol.* GENBERG. *in qvarto.* Upsal. 1780. pp. 19.

Mer i detta ämne lärer man af Wilde och Lagerbring.

Sect. VII.

De Utländske Konungars i Sverige samt Inländske Regenters Historia, til Calmare Unionens uphäfvande, ifrån Albrecht af Meklenburg til Christian den Omilde, år 1521.

§ 1.

ALBRECHT af Meklenburg.

2697. Fyra Kon. Albrechts samt Hertigarnes af Meklenb. Bref, gifne Kon. Waldemar i Danmark, af år 1366.

De

De äro dat. *Alholm* 1366 *Tisd. efter S. Jac. Ap. dag* och stå ibland Bilagorne til Hans Grams *Forbedringer til Kon. Waldemar Christophersons Historia*, uti IV Del. af *Kioebenh. Selskabs Skrifter*, 1747, 1748. p. 1 — 242. B. III. C. 2. Sveriges Almänna Historia,

Brefven äro ganska märkvärdige, i synnerhet det tredje, (*sub* n. 36.) hvaruti Kon. Albrecht, eller Hertigarne af Meklenburg, på hans vägnar, afstå til K. Waldemar och Danmarks Krona, Gothland med Wisby, Werende, Winnewit, Kind och Mark, samt Elfsborgs Slott och halfva Hisingen.

Svenske Historici, sâsom J. Messenius, och Ol. Verelius, hafva nekat emot Huitfeld, Pontanus och Meursius, at et dylikt Bref vore til; men Gram påstår, at det samma än i dag in Originali förvaras uti Kongl. Danska Archivo; bekänner likvål därhos, at denna Afhandling aldrig är vorden af K. Albrecht, som därvid icke var tilstädes, hvarken besiglad, eller ratificerad, churu Hertigarne sig utfäst hade, at sådant innan en viss utsat tid ske skulle.

2698. Kon. Albrechts Fullmacht för Raven Barnekou och Bo Jonsson, til at handla med Konungarne Waldemar och Håkan, i de mål som Riket röra kunde. Dat. *Lyncop.* A. D. 1366. 26 *d. mens. Sept.*

På Latin, uti S. Brings *Saml. af åtskillige Handl.* III Del. p. 125 — 128. jämnför v. Dalin, S. R. *Hist.* II Del. p. 544.

B. III. C 3. Sveriges Almänna Historia.

2699. Trenne K. Albrechts Förskrifningar och Förlikningar, gifne 1369 och 1370.

De åro tryckte bakom den af Jo. Hadorph utgifne *Alexandri M. Hist. på Sv. Rijm*, som tillägnas R. Drotzen Boo Jonston, Wisingsborg 1672. *in* 4:*to* och bevisa mera ån denna Herrens vålde och myndighet, neml. at K. Albrecht var en elak Regent, som gjorde mycker ondt, och aldrig hölt sina gifna Löften och Förskrifningar.

2700. Kon. Albrechts Förskrifning uppå åtskillige mål, som af honom emot Lag bedrefne voro. Dat. Stockh. in Vigil. Laur. Mart. 1371.

Rimkrön. 11 D. p. 34. Äfven därstädes, p. 37 stå trenne andre Förskrifningar af samma Konung, af Åren 1375, 1378, 1383.

2701. Kon. Albrechts Stadga, gifven Stockh. *Fer. V prox. post d. S. Erici Reg.* 1375. Om Almän frid m. m.

Ibland Stadgarne, bakom *Bidrköa - Rätten* p. 27.

2702. Urbani Papæ VI. Epistola ad Episcopos Lincopens. et Strengnens. de Patria ab impressionibus hostilibus Ruthenorum liberanda. Romæ. Id. Dec. 1378.

Acta Liter. Suec. 1724, p. 593 — 595.

2703. Kon. Albrechts och hans Råds Stadga, gjorde i Telje, d. 10 Jan. 1380. om Käromål å Frålſis Landboa, om theras Skattajord &c. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Ibland *Stadgarne*, bakom *Bidrköa-Rättén*, p. 30.

2704. *Snorre* Sturlesons Norſke Kongers Chronika, udſat paa Danſke aff H. *Peder* Claussoen, fordum Sognepreſt i Undal. Nu nyligen menige mand til gaſtn, igienemſet, continuerit oc til trycken forferdiget. *in qvarto.* Kioebenh. 1633.

Boken har D. Ol. Worm låtit trycka, ſamt tillagt ſednare Fortſåtningen ifrån Magnus Håkanſon til Olof Håkanſon.

Om Peder Clauſons Arbete ſe n. 2627.

2705. *Thorm.* Torfæi, S. R. M. Dan. et Norveg. Rerum Norvegicarum Hiſtoriographi et in Coll. Conſiſt. Asſesſoris, Hiſtoria Rerum Norvegicarum, in IV. Tomos diviſa. In qva, præter Norvegiæ deſcriptionem, primordia gentis, inſtituta, mores, incrementa, et imprimis Heroum ac Regum, tam ante qvam poſt Monarchiam inſtitutam, ſuccesſiones, eorumqve domi juxta ac foris geſta, cumqve vicinis gentibus commercia; Genealogia item, Chronologia et qvæcunqve ad Regni Norvegici illuſtrationem ſpectant, ſingula ex

B, III, C, 3. Sveriges Allmänna Historia. Archivis Regiis, et optimis qvæ haberi potuerunt, membranis, aliisqve fide dignissimis autoribus, eruta, luci publicæ exponuntur. Cum Prolegomenis et Indicibus necessariis. *in fol.* Hafniæ, ex Typogr. Joach. Schmitgenii, 1711. 4 Voll.

Acta Erud. Lipf. Suppl. T. VI, p. 10. J. le Clerc, *Bibl. anc. et mod.* T. II, P. II, p. 257. S. J. Baumgarten, *Nachr. v. merkw. Büch.* VI B. p. 300. Jämnför *Bibl. Hist. Struvio-Buder.* p. 1586. J. Vogt, *Catal. libr. rar.* p. 686. En ganska fördelaktig tanka om Torfæus hyser C. R. Lagerbring, S. R. Hist. II D. Föret. §. 8. "Torfæus" säger han, "är verkeligen öfver alt klander, ty han följer helt "troget sina gamla ledare, och är mycket sparsam med gissningar; och kan man merendels "skilja hans gissningar ifrån de gamlas berättelser, så at ingen ting förloras i trovärdigheten."

2706. Dissert. Hist. de Alberto Megapolitano, Rege Sueciæ. Pr. S. Bring, Resp. *Andr.* Eekman, *Petri fil. in qvarto.* Lond. Goth. 1752. pp. 24.

Går til Slaget vid Falköping, då K. Albrecht blef fången.

2707. Omständelig Berättelse huru the Svenske af Tyskarna blefvo i Stockh. förrådhne och brände, Åhr 1389. På samma tid skrifven, och nu utur et gammalt Msc.

Msc. som hörer Acad. i Upsala Bibliothek til, framdragen. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Uti Er. Benzelii *Monum. vett. Eccl. Sveo.Goth.* p. 62 — 68.

2708. Then Högb. Nunnan *Elisif Eriks-dotter* af Risberga Klöster, til the i hennes Lefverne sig tildragne lycks-och olycks-händelser, under fångvis författade Rijm, vid pass för 342 år sedan beskrifven, af Bisk. NILS *then Helige* i Linköping, hvilka Rijm A. C. 1520. blifvit afskrifne af *Laur. Andreæ*, en Franciscaner Munk; men nu igenfunne, och til den Svenska Konunga-och Kyrkio-Historiens upplysning, med bifogade Anmärkningar, utgifne af *Jo. Göst.* HALLMAN *Göstafss. in qvarto,* Stockh. Nyström 1732. 3½ Ark.

2709. *Dav.* RICHTERI Programma de Alberto Sveciæ Rege et Duce Meklenburgico. *in qvarto.* Rostochii 1737.

Titeln är tagen utur Förtekn. på Hr von Netteblas Bibliotheqve, P. II. Frf. 1769. *in 8:o,* p. 31.

2709 (a). Msc. Bref och Handlingar til Kon. Albrechts Historia.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. x. p. E. 13.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2710. En lustigh Liknelse om Sverige och Kon. Albrecht, för tuhundrade år sedan sammansat af them gamlom.

På Rim står framför större *Rim-krönikan*, så väl uti J. Messenii Uplaga, 1616. *in 8:o*, som uti Hadorphs Uplaga 1674. *in 4:o*.

2710 (a). Disputatiuncula de Anno Alberti Suecor. Regis, Ducis Megapolensis, emortuali. *in qvarto*. Kilon. 1780. pp. 13.

Är egentel. et Programma, som Prof. W. E. CHRISTIANI i Universitetets namn, låtit trycka. Efter en nog vidlyftig undersökning bifaller han dem, som föra K. Albrechts Död til år 1412.

2711. *Casp.* BUSSINGII Schreiben, wegen der Begräbnis Kön. Alberti in Schweden, zu Gadebusch.

Läses uti W. E. Tentzels *Monatl. Unterred.* 1695, p. 694 — 704. Jämnför Hofr. Arckenholtz Berättelse uti *Sthms Magazin*, 1780. Oct. p. 639.

2711 (a). Observationes qvædam generaliores de peregrinis imperii Sviogothici, Regibus ante foedera Calmariensia, qvas, Pr. C. F. Georgii publico examini subjicit *Jacob.* BRANDER. *in qvarto*. Upsal. 1776. pp. 12.

Sthms Lärda Tidn. 1776, n. 57.

Författaren börjar med Odin, namngifver några Utländske Furstar, som rätteligen icke kunna

na räknas ibland Sveriges Konungar och ftannar vid K. Albrecht af Meklenburg: altfammans mycket kort och ofulkomligt. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria.

§. 2.

MARGARETA.

2712. Drotn. Margaretas Förfäkring til Rikfens Mån, tå hon förft antogs til Regementet i Sverige, Dat. Palmföndagen år 1388.

Rimkrön. II Del. p. 51.

2713. *Ejusd.* Bref til Öftergöthland, Tjuft och Kind, om Hyllande och Landgång emot K. Albrechts tilfogade orätt &c. Dat. *Ludofiæ*, *d. b. Georg. Mart.* (den 23 Apr.) a. 1388.

Ibid. p. 54.

Hos Huitfeldt, T. I, p. 580 följ. får man igen, i Danfk Öfverfätning, flere hit hörande angelägne Handlingar, fåfom: "Algot Månsfons Bref, hvarigenom han til Dr. Margareta upläter Slotten Oppeften och Öreften, med "Mark och Kind i Weftergöthland, dat. Ekholmen, helige tre Kungars afton 1388. Bo "Jonsfons Teftamentariers Förening om Margaretas Utkorelfe til Sveriges Drotning, af "Palmföndagen f. å. Marfken Eric Kettilfons "Bref, uti hvilket han gifver fit bifall til Drotningens Val, dat. Daleberg, Månd. efter "Palm-Söndagen. Flere af Adelens (icke S. R. Råds)

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"Råds) Bref med bifall til fören. Val, gifvit i "i Nyköping, fierde dag Pingst". Detta sista Document läses på Svenska, efter Originalet, uti Lagerbrings S. R. *Hist.* III D. p. 708, 709. Anmärkn. (2).

Bekant är, at Dr. Margareta förmåt Drotsen i Norrige, Håkan Jonson, at afsäga sig alt anspråk til Norska Kronan: Renuntiations-Acten är tr. hos Huitfeldt p. 578. Denna Håkan Jonson skal, som Dalin tror, varit Son af Svenska Riks Rådet Jon Magnusson och af Asa, Kon. Magni Erikssons Doter, S. R. Hist. II D. p. 576, 577. men at det icke så är, utan at Håkan Jonsson varit Soneson af Agnes, Kon. Håkan VI andra Doter, och Syster med Ingeborg, Svenska Hert. Eriks Gemål, visar, i anledning af et Document af år 1312, Thorkelin *Analecta* p. XXIII. Eljest anmärker Huitfeldt, p. 581; och efter honom Lagerbring, S. R. H. III D. p. 705, at Drotsen Håkan Jonson, med sina Släktingar i Sverige, mycket arbetade för Dr. Margareta.

2714. C. *Erasmi* MICHAËLII LAETI, Margareticorum; hoc est: de Conflictu Gothico, in qvo, Margaretæ Danorum Reginæ auspiciis, Albertus Megapolensis, Sueciæ Rex, captus regnoqve exutus est: Libri decem. Ad Serenifs. atqve illustrifs. Elisabetham, Angl. Franc. et Hybern. Virginem Reginam. *in quarto.* Frf. Moenad. 1573. pp. 281. *except. Epist. Dedicat.*

På

På sidsta sidan står: *Impressum Francofurti ad Moen.* per Georg. Corvinum, impens. Sigism. Feijerabend MDLXXIII. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Erasm. Michaëlius Laetus, *Cimber*, ty det betyder Bokstaven C. som han plägade sätta framför sit namn, Theol. Professor i Köpenhamn, afled 1582. Utförligast handlar om honom och hans Skrifter J. Mollerus, *Cimbr. Litter.* T. I, p. 413.

2714 (a). Handlingar, ang. Helsingborgska Freden, samt K. Albrechts och de andre fångne Herrars befrielse. 1395.

Hos Huitfeld, T. I. p. 593 följ.

2715. *Nic.* KEDERI de Nummis Margaretæ, Svecor. Danor. et Norvegor. qvondam Reginæ, Disqvisitio.

Se Nova Liter. Mar. Balth. et Septentr. 1702. p. 106 — 114.

2716. Müntze der Königin Margareth in den dreyen Nordischen Reichen, mit einer vermeintlichen schimpflichen Figur, von a. 1395.

Uti J. D. Köhlers *Hist. Müntz-belust.* 1735. p. 241 — 248. jämnför C. A. Klotzii *Hist. Nummor. Contumeliosor. et Satyr.* Altenb. 1765. *in 8:o*, p. 128 seq.

2717. Riks-Råds i Sverige Förening om några Riksens angelägne ärender, med Dr. Margaretas och K. Eriks samtycke, se-

fedan K. Albrecht affatt var. Dat. Nyköp. *in Vigil b. Matthæi Ap.* a. 1396.

Rimkrön. II D. p. 62. Lås Lagerbrings Påminnelfer vid detta Beflut, S. R. *Hift.* III D. p. 759 följ.

2718. The tre Nordifke Rikens Förening om K. Erik af Pommern, at anamma til Konung i Sverige, Danmark och Norrige. Dat. Calmare, *Fred. efter S. Knuts* dag, år 1397.

Ibid. p. 55.

2719. Then förfte Union, eller Förbindelfe emellan the tre Nordifke Riken, om en Konung at hafva, til evig tid. Dat. Calmare *d. S. Marg. Virg.* 1397.

Ibid. p. 58.

2720. Disfert. Hift. Polit. de Syftemate Scandinaviæ Sveciæ infaufto. Pr. A. Groenwall, Refp. *Tib.* E. TIBURTIUS. *in quarto.* Upfal. 1731. pp. 24.

2720 (a). Disfert. Hift. Polit. de Syftemate Scandinaviæ utili et noxio, qvam publicæ cenfuræ fubmittunt Pr. *Paul.* LUNDBORG, et Refp. Petr. Kölmark. *in qvarto.* Lond. Goth. 1778. pp. 24.

2721. Disfert. grad. de Unione Calmarienfi. Pr. S. Bring Refp. *Aar.* TÖRNGREN

GREN. *in qvarto.* Lond. G. 1745. pp. 29.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2722. Dissert. inaug. de Unione Calmariensi inter Tria hæc Regna Septentrionalia, auspiciis Reginæ Margaretæ 1397 inita, qvam licentia a. S. R. M. clementiss. concessa, sub Præsid. Petri Kofoed Ancher defendet Autor et Resp. *Frider. Carol.* MUNCHEBERG, Siallando-Danus. *in quarto.* Hafniæ 1749. pp. 210.

Är dedicerad til Kon. Fridrich V i Danmark. Framför en del exemplar sattes sedermera följande lysande Titel: "*Fr. Car.* MUN-"CHEBERGII J. U. D. Historia pragmatica Pacti Calmariensis, seu Tractatus Hist. "Jur. publ. Danici de Unione famosissima inter "Tria Borealia Regna, Calmariæ, auspiciis Re-"ginæ Margarethæ 1397. inita, cui annexa sunt "nonnulla huc spectantia et huc usqve inedita "Documenta". Hafniæ, Godiche, 1749. in 4:o.

Denna emot sunda Förnuftet och al historisk Sanning stridande Disputation gjorde i Sverige något upseende. Dalin åtog sig den at recensera och tillika vederlägga, hvilket skedde i *Lärda Tidn.* 1749. n. 37. Omtryckt är denna Afhandling, uti v. Dalins *Vitterhets Arbeten*, II B. VI Afdel. p. 138 — 147. Flere och grundeligare skål hade kunnat nyttjas. Riks-Historiogr. Wilde tilböd väl sin tjänst; men för vissa politiska orsakers skull fants för godt, at låta dervid bero.

2722

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. 2722 (a). Sven Stures och des Medhållares, samt Algot Månssons Dagtingan om Faxeholm och Helsingland, dat. Almarstäk, 1398, *in Crastino b. Dionysii et sociorum ejus.*

Huitfeldt, T. I, p. 616.

2723. Drotn. Margaretas Placat om Femton Marks Hjelpens afskaffande. Dat. a. 1403.

Ibland *gamla Stadgarne* bakom *Björköa-Rätten*, p. 35.

"Detta Placat nödgades hon låta utgå, när "det stora Upror emot henne anstiftades för "bem. olaga Skatt skuld".

2724. Handlingar ang. Kon. Eriks Giftermål med Prinsessan Philippa, Kon. Hinrich d. IV. Dotter i England. Se Thom. Rymers *Foedera, Conventiones et Acta publica inter Reges Angliæ et alios qvosvis Imperatores, Reges etc. habita aut tractata,* Lond. 1704. seq. *in fol.* Vol. VIII. p. 257, 259, 265, 446.

Man finner af desse Handlingar, at redan år 1402 detta Giftermål negotierades, och at Kon. i England tillika föreslog et Giftermål emellan sin Son Prinsen af Wallis, och Prinsessan Catharina, Kon. Eriks Syster.

Kon. i England befallning, ang. des Dotters afresa til Danmark, år underteknad d. 12. Jul. 1406. Bilägret i Lund hölts likväl icke förr än d. 25

d. 25 Oct. derpå följande: jämför Messenium, T. 111, p. 40, och T. x11, p. 218. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2725. Incerti Autoris Chronicon Daniæ, ab A. 1241 ad A. 1410.

J. P. de Ludewig *Reliquiæ Mscr.* T. 1x, n. 111, p. 79—90. "Chronicon hoc compilatum est ex aliis, forte non ab uno Autore, "sed pluribus, cum tradere videantur diversi "diversa in libro eodem. Num Dani fuerint? "Illud est dubium" &c. Ed. in *præf.* p. 14.

2726. Msc. Bref och Handlingar til Dr. Margaretas Historia.

I Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. x1, n. E. 14.

2726 (a). Msc. Die Nordische Perle: oder was sich bey Königin Margata Regierungs-Zeit merkwürdiges zugetragen, vorgestellet von *Friderik* BRANDT.

Denna Handskrift känner jag icke; Titeln har jag lånt af *Biblioth. Langebekiana*, p. 534.

2727. Vie de Marguerite Reine de Danemark, de Norvege, et de Svede.

Står uti et Verk, med Titel: "Les Princes celebres qvi ont regné dans le monde, "depuis l'origine des Monarchies et des Empires, jusqu'à nos jours &c. par M. ALLETZ.) Paris, 1769, 4 Voll. *in 12:o*, T. 11, p. 302—313 men förtjänar ingen upmärksamhet.

C. III.
B. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

§. 3.

ERIK af Pommern.

2728. Kon. Eriks Påbud om Refstating, dat. Stockh. *Dom. Passionis D.* a. 1413.

Ibland Stadgarne, bakom *Bjärköa Rätten* p. 37.

På samma ställe, p. 39 seq. får man igen, tvenne denna Konungs Oeconomiske Stadgar, gifne i Wexiö 1414. jämte en annan, af år 1416.

2729. Chronologia Anonymi veteris, ut videtur, Sueci, Rerum in Suecia, Gothia et vicinis Regnis gestarum, ab a. 826. ad a. 1415; ex apographo C. V. Steph. Joh. Stephanii.

Uti Er. Benzelii *Monum. Vett. Eccles. Sveo-Goth.* p. 81—97, och under samma Titel hos Langebek *Scriptor. rer. Danicar. med. avi.* T. I, n. XXVII, p. 387 — 398. Bägge Utgifvarnes *Prolegomena* böra läsas och med hvarandra jämnforas.

2730. *Femaria desolata*, oder historische Beschreibung was gestalt, vor dritte halbhundert Jahren (1420.) die Insel Femern, von Kön. Erich - - jämmerlich zerstöret worden: von *Christ.* KORTHOLT. *in oct.* Kiel 1673.

Omtr. *ibid.* 1695, *in 12:o.* Se J. Molleri *Cimbr. Liter.* T. III, p. 374.

2731.

2731. Epiftola Olavi Knoop, Ep. Aros. ad Johannem Haqvini, Archiep. Upfal. ut ad patriæ defenfionem ecclefiaftici qvoqve curam vigilem et fumtus adhibeant, et ut maris præcipue ratio habeatur, &c. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria.

Uti Er. Benzelii *Monum. vett. Ecclef. S. Goth.* p. 173. Är utan årtal: föres af v. Dalin, T. 11, p. 639, til vid pafs 1427.

2732. Mfc. Incerti Auctoris Annales rerum, tam ecclefiafticarum, qvam politicarum in Svecia, Dania et Norvegia.

"De förekomma ibland många andra Skrifter, uti en gammal handfkrifven Bok, fom under märket D. in 4:o förvaras i Kongl. Ant. Archivo, utan Titel, få väl fom Författarens namn. Årtalen äro utfatte i brädden, midt emot hvarje upteknade märkvärdighet. De begynnas med Danmarks Omvändelfe til Chriftendomen, - - - - och flutas fålunda: "*Obiit "illuftrisf. domina Philippa filia Regis Angliæ, "Regina Dacie, Suecie et Norvagie, ac Ducisfa "Pomeranie ipfo die epiphanie domini Watzftene "et ibid. fepulta.* I brädden ftår, MCDXXX. "beftå af 5 fid. i lång quart". v. Stiernman, *Tal om de lärda Vetenfk. Tilftånd*, p. 89.

2733. Mfc. Fragmenta Chronici veteris ab a. 1298 ad a. 1431.

Uti *Ant. Archivo*, D. 29. b. n. 9. eller famma Convolut fom näftföregående.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2734. Bisk. i Skara, Strengnås och Wågsiö Protest emot thet Bref K. Erik — hade dem påtrugat i Köpenhamn, på et Möte, at underskrifva til Påfven, om hans laglige vahl til Regementet, och macht uti Biskops vahl uti Sverige. Dat. Wastena, den 4. Aug. 1433. (på Latin.)

Rim-Krön. 11 D. p. 71.

2735. Et Notarii Publici Vitnesbörd om then Skrift som finnes vid Mora-Sten, om K. Eriks af Pom. vahl til Sveriges Konung, dat. Upsala, d. 21. Maij, 1434. (på Latin.)

Rim-Krön. p. 75.
Vahlet var skedt *d.* XI *Kal. Aug. a.* 1396.

2736. Sv. Rikes Råds och menoga Inbyggares märkeliga Skrift til Norrige, om K. Eriks ochristeliga Regemente och Edsbrott, hvilka här alle uptäljas, therföre the honom huld och troskap upsagt hafva. Dat. Stockh. *Dom. prox. post Fest. nat. Mar. virg.* a. 1434.

Ibid. pag. 77.
Af samma innehåll och samma datum til Hanse-Städerne, på Tyska, *ibid.* p. 81.

2737. Kon. Eriks Förskrifning uppå en Rättegång, som hållas skall emellan honom och Rikfens Män, Vårfrudag Nativ. näftkom. af alla tre Rikfens Fullmächtige. Dat. Stockh. *11. Fer. prox. post Fest. Martini.* A 1434.

Ibid. p. 84.

2738.

2738. Afhandling i Halmstad, om Fred och endrägt med K. Erik, samt hans olaga Regementes afskaffande, gjord af R. Råd i Danmark, på K. Eriks vägnar och några fullmäcktige af R. Råd i Sverige, på Sveriges Inbyggares vägnar. Dat. Halmst. *d. Inv. Cruc.* a. 1435. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 86.

2739. Förlikning emellan K. Erik och Sv. R. Råd och Stånder, om alle the mål som tvistige voro, och the som tvedrächt mot honom hafva åstadkommit, giord i Stockh. af Danske och Svenske Fullmächtige, d. *Lucæ Evang.* a. 1435.

Ibid. pag. 99.

2740. Sv. R. Råds Förbindelse, at the vele hålla Halmstadiska Dagtingan, såsom och, hvar Kon. ifrån bem. Dagtingan falla vill, tå vela the med Lif och godz stå honom emot, och försvara sina Privilegier och Sveriges Lag. Dat. Upsala, 11 d. *Pentecost.* 1435.

Ibid. p. 90.

2741. Sv. Rikes Råds och Stånders vitnesbörd gifvit Hans Kröpelin, at han hafver sig bevist här i Riket, som en rätt troo Dandeman &c. Dat. Stockh. *F.* v *ante Fest. Sim. et Jud. App.* a. 1435.

Mon. Polit. Ecclesiast. ex Arch. Palmsk. edit. Ups. 1750. *in* 4:o. p. 1.

2742. Dannem. och Noriges R. Råds och Fulmächtiges Förfäkring om K. Erik,

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

at han skulle uti egen person, eller hans Fullmächtige, komma tilstädes uti Stockh. at fulborda den Halmstad. Afhandling. Dat. Norremalm *ap.* Stockh. *Dom. prox. ante Fest. B. Laur.* a. 1435.

Rim-Krön. II D. p. 91.

2743. R. Råds Förbindelse emot K. Erik, at the vela hålla thet Halmstad. Fördraget; men hvad them theremot sker, uppå theres Privilegier och Sveriges Lag, ville the med Lif och godz försvara. Gjord på Långholm vid Stockholm dagen näst efter S. Laur. dag. 1435.

Ibid. p. 93.

2744. *M. Hermanni* CORNERI, Ord. Prædicator. Chronica Novella, usqve ad an. 1435 deducta.

Uti "J. G. ECCARDI Corpus Historicum "medii ævi, sive Scriptores res in orbe univer"so, præcipue in Germania, a tempore Caro"li Magni ad finem Seculi XV gestas, illustran"tes". Lips. 1723. *in fol.* T. II, col. 431 — 1344.

Författaren född i Lübeck har, såsom Prædike-Munk fått sit ställe uti Quetif och Echard *Scriptor. Ord. Prædicator.* T. I, p. 783; men desse eljest nog tilförlitlige Bibliographer veta föga annat om honom berätta, än at han sammanskrifvit en Chrönika, den Crantzius sig åberopar.

Ni-

Något mera rörande Corneri person, har Eccard, uti sit Företal, anteknat, såsom: at han bivistat *Synodum provincialem* i Hamburg 1406, räknats ibland de gamla Ordens-Bröder 1429, och kallas *Magister Scripturæ* (det är *Theol. Doctor.*) 1437. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Hvad hans Chrönika vidkommer, så märker man vid jämförandet af gamla Permeböcker, som finnas i Lübeck och Lüneburg, at Cornerus sjelf förbättrat densamma, och derföre gifvit sit senare Arbete namn af *Chronica novella*. Han börjar väl, som de flesta den tidens Chrönike-Skrifvare, ifrån verldenes Skapelse; men alt detta, intil K. Carl den Stora, har Utgifvaren uteslutit: *tanqvam a veteribus et contemporaneis Scriptoribus melius expo-sit*. Sjelf säger Cornerus; "Se in rebus a sua "ætate remotis secutum Vincentium, Henri-"cum de Hervordia et Martinum Polonum"; beropar sig likväl, i sit verk, på långt flere Scribenter och deribland några som ännu äro obekante. Med heder tala om hans Arbete Meibomius, Bangertus, Calixtus, Leibnitz, J. F. Feller och flere. En jämförelse emellan ofvannämde, i Lübeck och Lüneburg förvarade Handskrifter, har den lärde J. H. von Seelen anstält, och deraf lemnat Almänheten et vackert prof-stycke) i sin Afhandling: "de "Hermanno Kornero, ejusqve Chronico Msto, "qvod in Curia Lubecensi asservatur, et eodem "Chronico a J. G. Eccardo edito", som står uti des *Selecta Literaria*, Lübeck 1726, *in 8:vo*, n. III, p. 77 — 133.

B. III. C. 8. Sveriges Almänna Historia.

Uti Nordiska Historien kan Cornerus, hvad Medeltiden vidkommer, nytjas; och äger åtminstone så mycket vitsord som Krantzius: något mera synes han utbreda sig öfver Danska än Svenska Sakerne. En Beskrifning öfver alla Nordiska Länder, ända til Ishafver, Thule, Grönland, &c. samt om Upsala präktiga Tempel m. m. i anledning af Anscharii sändande til Norden, läses col. 468 seqq. alt efter Adamus Brem.

2745. K. Eriks och Sv. R. Råds Förlikning öfver alla tvister som en tid varit hafva, emot hvilka K. Erik förskref sig. Dat. Stockh. d. S. *Calixti* a. 1435.]

Rim-Krön, p. 94.

2746. Sv. R Råds Skrift til Danmarks R. Råd, emot K. Erik, at han icke hafver efterkommit den Dagtingan, som giordes i Stockh. 1435. utan tvårt emot låtit Slott och Land uti Utländskas händer, icke försvarat Riket m. m. Dat. Arboga. *Fer. 1 x. infra Oct. Epiph.* a. 1436.

Ibid. p. 103.

2747. Kon. Eriks Sändebuds af Lûbeck, Hamborg, Wismar och Lûneborg Dagtingan i Wastena, med the Svenske, om frid emellan K. Erik, af Sveriges Rike, til S. Olai dag, &c. Dat. Wastena, uppå Hel. Tref. Söndag, 1436.

Ibid. p. 106.

2748.

2748. Calmare Dagtingan emellan K. Eriks Fulmächtige Sändebud ifrån Danmark, och Sv. Rikes Fullmächtige, om al oviljas uphåfvande, Konungens intagande igen, Rikſens Styrelſe efter Sveriges Lag, Slott och Läns Lefvererande i Sv. Manna-händer, och annat mera ſom twiſtigt hafver varit. Dat. Calmare d. S. *Aegid. Ab.* a. 1436. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Ibid. p. 109.

2749. S. R. Råds Förklaring uppå thet ordet Inländſker, gifven uti Calmare, then tid the Tydſke Städers Sändebud varit uppå Förlikning emellan K. Erik och Sv. R. Råd, giord i Calmare år 1436.

Ibid. p. 115.

2750. Then förre Unionens och Förbindelſens förnyelſe emellan the Tre Riken, om en Konung, ſom förſte gång ſkedde uti K. Eriks Kröning 1397. genom Dr. Margaretas tilſkyndan; men nu i någre mål förökat i Calmare år 1436.

Ibid. p. 117. *Varias lectiones* har Hadorph tagit utur Huitfeldt.

2751. Mſc. Nogre Rijm ſom Biſk. THOMAS i Strengnås gjorde 1437. då Marſken Carl Knutſon, emot gifven leigde, låt afhugga Erik Puke.

De ſtå bakom en Lagbok Mſc. uti Ant. Archivo n. B. 42. och börja: "Thet merke med "ſik

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"fik, fva fattigh fom rijk, ehvo fom vil,
"Han figle oc roo, han finner ej tro, i werl-
"dene til" &c.

Åfven därftådes ftår en Vifa om Herr Engelbrecht, fom begynner: "Thet var en man, han "heet Engelbrickt, aff honom nu börjar thesfa "dikt" &c.

2752. Förbund i Calmare, emellan Danmark och Sverige, af begge Rikf. Råd och Fullmächtige, om K. Eriks intagande igen, Rikernes Sammanbindelfe at blifva ftadig och njuta hvar fin Lag och Privilegia, hjelp til hvarandra i Krig och örlig m. m. Dat. Calmare, VIII. dag. *efter Wårfr. Vifit.* a. 1438.

Rim-Krön, II D. p. 124.

2753. Sv. Rikes Bifkopars, Råds och månge Herremäns Förbund och Sammanbindelfe til hvar andra, uppå Rikfens Rätt, Lag, Privilegia, Friheter och goda gamla Sedvänjor at them befkärma med Lif och godz; och ingen låta fig derifrån draga, vid famma ftraff. Dat. Telge d. *decoll. S. Joh. Bapt.* a. 1438.

Ibid. p. 126.

2754. Mfc. Bref och Handlingar til K. Eriks Hiftoria.

I Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. XII. n. E. 15.

Ef-

Efter 20 Års Landsflyktighet afled K. Erik år 1459 och begrofs i Rügenwalde. Uti en anmärkning i J. C. Dåhnerts *Pomm. Biblioth.* 111 B. 7 St, läfas p. 259, 260 om des Grafftälle följande omftändigheter: "In der "Stadtkirche (zu Rügenwalde) ift ein Gewölbe "im Chor vor dem grosfen Altar, darin 3 Särge mit Fürftl. Leichen ftehen, als 1), des "Hertzogs und Königs Erichs der drei Nordifchen Reiche &c. — Dieses Gewölbe ift 1724 "eingefallen, und des K. Erici Sarg ift gantz "verfault gewefen, dafs ihm ein neuer Sarg "vom Amte gemacht werden müsfen, darin "feine Gebeine, die fehr lang und ftark gewefen, geleget find. Eine güldene Taube, als "ein ftück von feinen Schätzen, hat man bey "ihm gefunden, fo nach Hofe eingefchickt ift; "er ift aber nur in einen höltzern Sarg zu liegen gekommen. — Wie nun das Gewölbe "1749 abermals eingefallen, ift dem K. Erico wieder ein neuer Sarg gemacht, aber das "Gewölbe ift verdekt gehalten, und nun ift es "mit fliesfen fteinen gantz zugemauert, und "nur ein viereckigt Loch mit einem Gitter gelasfen" &c. B III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria.

§. 4.

CARL KNUTSSON
Riks-Förefttåndare.

2755. Kon. Eriks Skrift til alla Stift i Riket, fedan han fördrifven var, emot Carl Knutfon, Marfken, hvilken han för åt-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. åtskillige mål anklagar, och honom afsätter sit Marsks Embete, samt Herr Nils Stenson i stället &c. Dat. *in Castro Wiborg* V *Fer. prox. ante Dom. Judica.* a. 1439.

Rim-Krön. II D. p. 128. "Alt thet Marsken hår anklagas före, hafver han gjort med "Ståndernas vettskap, til at fördrifva K. Erik, "sedan han inga ord eller afsked hölt; men "Drotzetens Hr Christiern Nilssons fångslande "viste ingen annan utaf". *Nad.*

2756. Sv R. Råds Almänna Bref kring Riket, om Nils Stenssons Upror i Landet, at han med härsköld hafver hår infördt Danebroka, til at förtrycka Svenske Tre Kronor och komma Riket uti Utländske manna händer, emot Lag, Privilegia och Calmare Dagtingan; hvarföre stadfästes Karl Knutson för Marsk, såsom för &c. Skrifvit af den Herredag, som hölts i Stock. *Marci Evang.* dag, 1439.

Ibid. p. 132.

2757. Frids-stånds Bref emellan K. Erik och Herr Carl Knutson, Marsken, til S. Mårtens dag nåstkom, med någre vilkor därhos. Dat. Alråchiasund, VI *Fer. prox. ante Fest. b. Barthol. Ap.* a. 1439.

Ibid. p. 136.

2758. S. R. Råds Fullmacht för deras utskickade Biskopar och Män, til thet Må-

Mötet, som uti Jöneköping var berammat at hållas emellan Sveriges och Danmarks Råd. Dat. Telge, *Fer.* V *infra Oct. B. Mich.* a. 1439. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 138.

2759. Afsked som giordes uti Jöneköping emellan Sveriges, Danmarks och Norriges Riken, uti hvilket de stadfästa Calmare Dagtingan, som året tilförene giordes, förutan then Artikel om K. Erik, hvilken the affagt hafva. Dat. Jönneköp. Tisd. näst efter Allhelg. dag. 1439.

Ibid. p. 139.

2760. Riks-Råds Förlänings-Bref på Borgholm och Öland, til Carl Knutson, såsom pant för 20000 Mark; Dat. Arboga. *Fer. II prox. ante Fest. b. Francisci,* a. 1440.

Året derpå följande utfärdades i Calmar; *Tisdagen näst efter Wårfrudag Visitat.* R. Råds Vitnesbörd om samma Förläning för 40000 Mark. Begge Brefven äro tryckte i *Bihanget til Beskrifn. öfver Öland,* Ups. 1768, *in* 8:o p. 225 — 232.

2761 Förbund emellan Sverige och Norrige, om Fred, endrächt och kiärlek emellan begge Riken, och at hvarthera skal hjelpa thet andra til rätta emot alt fiente-

li-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

ligit angrep och öfverväld. &c. Dat. Lödöse, d. 9 Febr. 1441.

Rim-Krön. 11 D. p. 141, och ibland *Norrska Förbund* bakom K. *Olufs Saga*, Stockh. 1675, *in* 8:o, p. 81.

2762. Förbund emellan Sverige och Norrige, om Fred och endrägt emellan begge Riken, at vara hvarandra behjelpelige til at njuta sin Lag, Rätt, Frihet och gamle gode Sedvänjor. Dat. Calmare, S. *Joh. Bapt.* tid. år 1441.

Ibid. p. 143. och ibland *Norrska Förbund.* l. c. p. 83.

2763. Msc. Bref och Handlingar til Carl Knutsons Historia, såsom Marsk och Riks-Föreståndare.

I Ant. Archivo *Opus Diplomat.* T. XIV; n. E. 17.

§. 5.

CHRISTOPHER af Bäijern.

2764. K. Christophers Försäkring til Sv. Rikes Ständer, at hålla andlige och verldslige vid Sveriges Lag, och sina Privilegier, samt månge andre mål, som han efter Lagboken och Bebindelse Stadgan utfå-

fäster. Dat. Kiöpenh. *craft. b. Marci Ev.* 1441. B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

Rim-Krön. 11 D. p. 145.

2765. Kon. Christophers Placat om Frid och Sämja m. m. dat. d. *beator. Dionisii sociorumqve ejus Martir.* a. 1441.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bjärköa-Rätten.* p. 46.

2766. Kon. Christophers Confirmation och Stadfästelse-Bref på Lagboken. Dat. Stockh. *craft. Phil. et Jac. App.* a. 1442.

Framför *Landslagen*, Stockh. 1608. *in fol.* och flere gånger både på Latin och Svenska. Läs Wilde om *Sveriges beskrifna Lagars Grund, Art och Uprinnelse* &c. Stockh. 1736 *in 4:to.*

2767. Kon. Christophers Förbuds Placat emot all upkommen oenighet emellan Fogdar, Embetsmän och menige Almogen om theras Skatter &c. Dat. Ludosiæ, *in crastino b. Bartholom. Ap.* a. 1442.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bjärköa-Rätten.* p. 48.

2768. Svenske Sändebudens Bref af Lödöse, til Riks. Råd i Danmark, om deras försummelse at komma til samma Möte, som de förr begärt hafva, at öfverväga om

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. om Rikſens angelägna Ärender. Dat. Lödöſe, år 1442.

Rim-Kr. p. 148.

2769. Kon. Chriſtophers öpne Bref til Riks. Ständer i Sverige om ſin Utreſa af Riket, och i ſtället hafva Fulmackt gifvit Erchieb. Nils, Herr Bengt Jonſon, Ehrengiſle Nilsſon och Måns Gren, at ſtå Riket före i ſin frånvaro. Dat. Lodöſe, *d. b. Barnab. Ap.* a. 1442.

Ibid. p. 149.

2770. Kon. Chriſtophers Bref til Abedisſan och Conventet i Wadſtena, ſkrifvit i Kiöpenh. år 1445.

Mon. Polit. Eccles. ex Arch. Palmſk. edit. p. 139. Kon. beder ſända, til ſin Fäſtemös Kröning, then aldrabäſta och koſteligaſte Krona, ſom de hafva; lofvar ſånda den ſtrax tilbakars.

Et Bröllops bref ifrån ſamma Konung, til Fru Elſa, Herr Otte Nilsſons *Militis*, läſes åfven därſtädes p. 40.

2771. *Caroli* Andreæ, Monachi Wadſten. Chronologia brevis, ferme non niſi rerum in Svecia ſua ætate geſtarum; i. e. ab a. C. 1389 ad a. 1446.

Er. Benzelii *Mon. Vett. Eccleſ. Sveo-Goth.* p. 98.

2772. Mſc. Bref och Handlingar til Kon. Chriſtophers Hiſtoria, 1440—1446.

I

I Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. XIII, n. E. 76. B. III. C. 3. Sveriges Allmänna Historia.

2773. Incerti Auctoris (qvi medio Sec. XV vixit) Chronologia brevis rerum nonnullarum Suecicarum.

Er. Benzelii *Monum.* p. 100 och hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. II. n. CXX, p. 552. Om *Fr. Ericus Johannis*, som vid slutet nämnes, författat denna korta Chronologie, eller ej, kan vara lika mycket.

2774. Msc. Chronologia rerum Danicarum Secunda, autore *Cornelio* HAMSFORTIO, Cimbro, ab An. Chr. 687, ad an. 1448, ex Cod. Msc. Bibl. Reg. Hafn.

Uti Acad. Bibliothek i Upsala, *Cod. de la Gard.* XXVI, n. 2.

Är efter denne Handskrift utgifven af Langebek, *Scriptor. rerum Danicarum med. ævi.* T. I. n. XX. p. 266—334.

2775. Rerum Danicarum Historia, Libris X. unoque Tomo ad domum usque Oldenburgicam deducta, authore *Joh. Isacio* PONTANO, regio Historiographo. Accessit Chorographica regni Daniæ, tractusque ejus universi borealis urbiumque Descriptio, eodem Authore. Cum Indicibus locupletissimi. *in fol.* Amstelod. sumptibus Jo. Janssonii, anno 1631. pp. 812. *sine Dedicat. Præfat. Ind.* &c.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Boken recenseras vidlyftigt i S. J. Baumgartens *Nachr. von merkwürd. Büchern*, Th. VIII, p. 240; hvarvid likvål hade bordt påminnas, at detta arbete föga annat år ån en Öfversättning af Canc. Hvitfelds Krönika.

Senare Delen af Pontani Danska Historia förekommer nedanföre, n. 3201.

§. 6.

CARL Knutsson

Konung.

2776. Gottländska Invånarnes Försäkring, at blifva under K. Carl, och Sveriges Krono, med trohet och lydno, såsom det Landet fordomdags under Sverige lydt hafver. Dat. Gottland *in Oct. Sanctor. innoc.* a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 151. och framför *Gottl. Lagen* 1687. *in fol.*

2777. Norrske Rikes Fullmägtiges Förening med Sverige, at vara under en Konung och nu endrächteliga hylla K. Karl Knutson, för råt Konung i Norige. Dat. Bahus, *dieciner.* a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 152. och ibland *Norske Förbunden* p. 88.

2778. Norske Mäns af Frostotinge Svar til Konung Karl, i Swerige, uppå hans Bref, at hylla honom til Noriges Konung, med

med sådane vilkor, at han skal hålla them vid theras Lag, och Privilegia, sedan begåra the hielp emot en Utländsker Häär, som under Noriges Land emot honom kommen är. Dat. Frostotinge, *die Botulphi* (17 Jun.) a. 1449.

B. III. C. 3. Sverige Almänna Historia.

Rimkr. D. 2, p. 153. och ibland *Norska Förbund.* p. 90.

2779. K. Christierns i Danm. Höfvitzmans på Wisborg, Ol. Axelsons, Dagtingan med Måns Gren, på K. Carls vägnar, om Gotland och Wisborg, at Slottet skall blifva i K. Christians wårje, och Staden med Landet i Måns Grens wärje, til thess 12 Fullmächtige af bägge Riken sammankomma, i Halmstad, at tildöma enthera thet at behålla. Dat. Garne, VI *Fer. ante diem Margar.* a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 154.

2780. K. Christierns och K. Carls Fullmächtiges Dagtingan i Wisby, om Gottland, at M. Gren skulle straxt bortfara och ej mera beskatta Landet, sedan skulle en fehlig dag pågå med Gotland, och stå til S. Mårtens dag öfver et år. Emedlertid skulle hvar niuta sina gods i hvad Rike the ligge. Sedan berammas om et möte i Halmstad, nästk. Walborgis dag emellan begge Riken. Dat. Wisby, S. Petri afton ad vincula a. 1449. Jemte K. Christians

B III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Stadfästelse på denna Dagtingan, dat. Wisborg, d. *S. Petri ad Vinc.* e. a.

Ibid. p. 156, p. 158.

2781. Almogens i Werane Biskopsdöme uti Norige Bref til K. Carl med Magn. Haugenskjöld, om några Rådspersoners Bref i Norige til them, at the skulle hylla Kon. af Dannemark; men de wilja blifva med Swerige under en Konung, efter som slutit är och af ålder warit hafver: begära förthenskull hielp mot them, som wilja twinga them ifrån thenna Förening. Dat. d. *Matth. Ap.* a. 1449.

Ibid. p. 159. och ibland *Norska Förbund.* p. 92.

2782. The Norskes å Hedemarkene och Uplandom Förening i Hambre, om K. Carl i Swerige til deras Konung, och ingen annan, efter then sammanbindelse och kiärlighet som långlig warit hafwer emellan Norige och Swerige. Dat. Hambre, Lögerd. näst efter XI. tusend Jungfr. dag, år 1449.

Rimkr. D. 2, p. 160. och ibland *Norska Förbund.* p. 95.

2783. Danmarks Rik. Råds Legde-Bref för Svenske Såndebuden til Halmstad, uppå ther berammade Möte, Walburg. tid. 1450. Dat. Hafniæ, *crast. beator. Sim. et Jud. App.* a. 1449.

Ibid. p. 163.

2784.

2784. Norske Almogens å Romarijke Förening — om Kon. Carl i Swerige til deras Konung, och icke K. Christiern af Danmark, then the utsworit hafwe, gifwandes K. Carl sine röst, med al then åra, som trygger och troen Almoge bör sinom Konung göra. Dat. Wllingshoff. *Fer. III. infra Oct. omn. Sanct.* a. 1449. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rimkr. D. 2, p. 163. *Norske Förbund.* p. 99.

2785. Norska Ständernes och Almogens, Nordan och Sunnan Fiels Bref til K. Christiern, om Konunga-walet i Norrige, at de icke wilja hafva honom; — men wara med Swerige om en Konung, — hvarföre de K. Carl i Sverige nu til Konung annammat hafva. Dat. Trundhem, Måndag näst efter Clemetzmässo, år 1449.

Rimkr. D. 2, p. 166. *Norska Förbund.* p. 104.

2785 (a). Capitulatio Caroli Canuti Sveciæ Regis Norvegis data. Trundhemiæ, die Jovis proximo post fest. Clement., a. 1449. (På Norska).

Uti Thorkelins *Analecta* p. 136. Läses på Danska, hos Huitfeld, p. 849.

2786. Halmstada Dagtingan, af begge Riksens Råds Fullmächtige giord, *Vigil. Ascens. Dom.* a. 1450.

Rimkr. D. 2, p. 170.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. 2787. K. Christierns Fullmächtiges Förskrifn. i Halmstad, om et Möte S. Jo. Bapt. dag et år til, emellan bägge Riken, om Gottland och flere twistigheter. Dat. Halmstad, *Vigil. Ascens. Dom.* a. 1450.

Ibid. p. 174.

2788. Riks-Råds och Måns i Sverige Förening i Arboga, om Noriges Rike, hvilket the råda K. Carl at öfvergifva til K. Christiern i Danmark, efter then nylige Halmstada Dagtingan. Dat. Arboga, *Fer.* IV *infra Oct. Corp. Chr.* a. 1450.

Ibid. p. 175. Samma dag gaf K. Carl sin Förskrifning på Norrige at komma under K. Christiern. ibid. p. 176.

2789. Kon. Carl Knutsons Stadga, om värdet på åtskillige warur och köpenskap i Riket, — item-Handtwerkares Arbetslön. Dat. Wadstena 1450.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bidrköa-Rätten* p. 51. Äfven därstädes fås igen denna Konungs Förordning om inländskt och utländskt Mynts värde, m. m. gjord i Stockholm 1453.

2790. Nicolai V. Suspensio Processus appellationis & Declaratio de non cursuris fatalibus, cum Carolus, Sueciæ Rex, tanqvam gravatus ad Sedem Rom. appellasset, qvod Christiernus, Daniæ Rex, Capitulis Halmstadiensibus stare nollet, & causa

causa Johanni Card. S. Angeli, Legato a latere in German. & Septentrionem fuisset commissa. Romæ, Cal. Apr. 1451. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

G. G. Leibnitzii *Codex Jur. Gent. Diplomat.* Hanov. 1693 *in fol.* P. I. n. CLXII. p. 404. S. Bring, *Monum. Scanens.* P. 1. p. 113.

2791. Kon. Christierns Fullmächtiges Fridstånds-Bref med K. Carl i Sverige, til Walborgmesse dag nästkom emellan alla tre Riken. Dat. Wastena. *Dom. Septuag.* a. 1453.

Rimkr. II. D. p. 179.

2792. K. Christierns öpna Bref om mötet i Rotneby S. Walburgis dag, hvartil han de Svenske Sändebud säker leyde gifver &c. Dat. in Castro Hafn. d. b. *Gertrud. Virg.* a. 1453.

Ibid. p. 180.

2793. K. Christierns Fulmächtiges afsked med K. Carls Sändebud, i Rotneby, at de ville sända up til K. Carl, at afhandla hvad nödigt är emellan Riken, emedlertid skulle frid vara å K. Christierns sida, Dat. Rotnaby, *in Crast. b. Joh. ante Port. Lat.* 1453.

Ibid. p. 181.

2794. K. Christierns Fullmächtiges Förskrifn. til K. Carl, at förskaffa et Dag-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. tingans Bref ifrån K. Christian, så väl om Frid emellan Riken, til Pingesdaga et år til, och om et Möte i Rotnaby, S. Joh. tid, et år til, som om åtskillige andre ärender. Dat. Stockh. h. Lekamens dag, 1453.

Ibid. p. 182. Stadfästes i Köpenh. VIII. dagen efter Wårfruvisit. s. å.

2795. Kon. Christierns Fulmächtiges Förskrifning om den afhandling de emellan K. Carl och K. Christiern gjort hade i Wastena &c. Dat. Wastena, första weckan i fastan, år 1455.

Ibid. p. 185.

2796. K. Carls Förskrifning med 12 af Riks. Råd i Sverige, om et Möte i Calmar, med K. Christiern och hans Råd, at afhandla några twistige mål emellan begge Riken: samt K. Christierns med 12 Danm. Rikes Råds häremot, i samma ärende gifne Förskrifning, begge i Wastena, *Feria* V. *ante Dominic. Reminiscere.* 1455.

Ibid. p. 186 — 192.

2797. K. Christierns Fulmächtiges Dagtingan med Lödöse Borgarene, at niuta deras Stad oskinnad och obränd, medan thetta Örlog påstår, emot 400 marker Lüb. i Brandskatt. Dat. *Fer.* VI, *ante Fest. nativ. S. Joh. Bapt.* a. 1455.

Ibid.

Ibid. p. 192. "Detta hölts dem icke, utan B. III.
"så snart de hade betalt penningarne, skinna- C. 3.
"des och brändes Staden." *Had.* Sveriges Almänna Historia.

2798. Erchic-Bisk. Jönses, med Bisk. af Strengnäs och Westerås, samt några R. Råds Försäkring, gifven Herr Axel Bengtson och Ol. Drake, som hade Stockholms Slott inne, på K. Carls vägnar, at når de öfverlefverere Slottet skola de komma frije och fehlige deraf. Dat. Stockholm, d. 15 Mart. 1457.

Ibid. p. 193.

2799. K. Carls Bref, om sit fördrifvande af Riket, genom Erchie-Bisk. Jöns och flere uproriske, deremot han införer sin oskyldighet och i mång stycke sig ursächtar. Dat. Danzig, d. *Georg. Mart.* a. 1457 (på Tyska och Svenska).

Ibid. p. 200.

2800. Msc. Biskop Henriks Rijm.

Uti Ant. Archivo, *Cod.* D. 2, *Fol.* 267.
Är en Declamation emot Kon. Carl Knutson, och börjar:

"Then Konung utföre Sölff och Gull
"Han är Riket litet hull:
"Eller kööper Gods oc slaar sölffkar
"Mot Riket är thet eth ont par.
"Med skat ma han swa myckit köpa
"At Frälsismanna landet löpa.
"Konungen Karl af Foglewik

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"Han war öfwer alla infödda rik.
"Hafde han manliga ftriit emot Rydzen
"Tha hafde han ekke flyt til Prydzen &c.

K. Carl, fom vågat anftålla en Råfft öfver Prå. fterfkapets Faftigheter, at återtaga alla de Gods de bevifligen emot Lag flagit under fig, hade hårigenom råkat i de Andeligas oförfonliga hat, och afmålades med de fvartafte fårgor. Den bekante *Aeneas Sylvius*, federmera Påfve med namn *Pius II*, fåger om honom: "Sed "neque Carolo fcelera fua impunita fuere, qui "dum Chrifti Ecclefiam perfeqvitur, religionem "contemnit, Sacerdotes difpoliat, feftos dies "obfervari prohibet, jura divina & humana "confundit, a Johanne Benedicti filio Upfali-"enf. Præfule, Viro cordato & impigro, a qvo "Nobilitas Regni excitata eft magno proelio fu-"peratus eft ac regno pulfus, in parva infula "non longe ab oftio Viftulæ exilium agit. Chri-"ftianus in locum ejus asfumptus, pietate ac "juftitia melior, iterum tria regna in unum re-"degit, cui & Gothia paret, Gothorum qvon-"dam fedes ac patria". Aen. Sylv. *Hift. de Eu-"ropa*, C. XXXIII. p. 292. inter ejus *Opera "Geogr. & Hiftor.* Helmft. 1699. *in 4:o.*

2801. Mfc. Als hiernach gefchrieben ftehet, fo ift mit Uns König Carl &c. gefahren, in dem grosfen getrauen und Guten glauben, als wir armer vertriebener Herr zu Danzig gekommen, und im Preutzer Lande geweft fein, in des Allerdurchleucht. Grofsmächt. Fürften und Herrn, Herrn Cafimir, von Gottes gnaden

den König in Pohlen, &c. geleithe, so auch in der Stadt Dantzig geleithe. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Uti mina Samlingar; Mscter, skrifvet med en i förra Seculo vanlig styl, ganska accurat, består af 32 sid. *in fol.*

Angår de Penninge-lån, som K. Carl Knutson, år 1458, hade gjordt Staden Danzig och K. Casimir i Pohlen: besvårar sig högeligen öfver Magistratens i nämde Stad otacksamhet och oförsvarliga förhållande emot honom, samt vederlägger den beskyllning, som hade han med sit Folk velat hjelpa Ordens-Herrarne i Preussen at gjöra sig måstare af Staden.

Vidare, kan af denna Berättelse inhämtas, at Konung Carl lånt Staden Dantzig, förft 15 tusend mark Pr. emot underpant af visse Ståder och Hus med deras Råntor; och sedan åter en ansenlig Summa, hvilken likvål icke utsättes. Ej eller utföres hela Summan som K. Casimir af honom til låns bekommit, utan nämnes allenast et Capital af 2000 mark Pr. som han til Polska Konungens understöd, af visse Köpmän i Danzig sjelf upnegocierat. En vid namn Peter Francke skal af Kon. Christian i Danmark undfåt en ansenlig hop penningar, för at taga lifvet af Carl Knutson, hvilket Magistraten i Danzig icke velat tro; men sedan Francke där i Staden blifvit fångslad, hade man hos honom funnit et K. Christians Bref på denna handel.

K. Carl miste både peningarne som Staden af honom til låns undfåt, och Panten som han deremot innehade. Huru K. Carl XII, efter mera

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

ra än 240 års förlopp, nödgade Staden Dantzig, år 1704, at til Grefl. Gyllenstiernifka huset återbetala denna gamla giäld, kan af denna Konungs Historia inhämtas. Lägg dertil det som hårom finnes anteknat uti *Gr. M. Stenbocks Lefverne*, af S. Loenbom, D. 1. Stockholm 1757. *in 4:to.* p. 92. och Anm. (y).

§. 7.

CHRISTIERN I af Oldenburg.

2802. Trenne K. Christierns Försäkringar til Sv. Rikets Ständer, at hålla them vid theras Privilegier, når the honom til Konung anamma. Den I. dat. Köpenh. *Fer.* VI. *pr. Dom. Lætare.* a. 1457. Den II. *Dom. Jud. in qvadragef.* e. a. Den III. *In pasfagio circa* Koningzhafn, *Fer.* IV. *infra Oct. Corp. e. a.*

Rimkr. D. 2, p. 194 — 198. K. Christiern hölt ingenthera af desse Försäkringar.

Om Oldenburgifka Hufets ursprung och härkomst, läs "*Jo. Heinr.* SCHLEGELS Geschichte der Könige von Dänemark, aus dem Oldenburg. Stamme mit Ihren Bildnisfen, Kopenh. 1769." *in fol.* uti Inledningen, hvarest flere Scribenter namngifvas, som afhandlat famma ämne.

K. Christians Fader var *Diederich* den *Lyckelige*, och hans Moder *Hedwig*, Syster til Adolph Hertig af Schlesvig och Grefve til Holstein. Åt denna Hertig Adolph, som härstammade af Kongl. Danfka Hufet, anbudo de Danfke förft Kronan; men då han den vägrade, val-

valde de år 1448, på hans recommendation, des Syfters Son, Gr. Chriftian af Oldenburg til fin Konung. Se A. G. CARSTENS Til-"forladelig Underretning om den Nordifke "Monarks, K. Chriftian d. I, fande og nær-"mefte Nedftammelfe af de forrige Danfke Kon-"gers Blod, faa og den Medwirkning, fom "maae tilfkrifves dette Slågtfkab ved hans Op-höyelfe paa den Danfke Throne", hwilken Af-handling ftår uti *Kioebenhavnfke Selfkabs Skrif-ter*, VIII. Del. p. 329 — 404. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria.

2803. K. Chriftierns enfkyllnings Bref til Sv. Stånder, at han icke år inkommen i then acht och mening til Sverige, at han fkal nödga R. Stånder til at taga honom til Konung, utan at hielpa Sv. Rike emot Kon. af Poland och K. Carl, at the icke måtte få therpå fkada göra. Dat. *in pasfagio* Diurhafn, *Fer.* VI. *prox. ante Feft. Pentecoft.* a. 1457.

Rimkr. D. 2, p. 218.

2804. R. Råds Förfåkring för Erchie-Bifk. Jöns, på Betalning för all then gjåld han gör til Rikfens båfta, at komma Sverige utur den Tråldom K. Carl hade thet ikommit, m. m. innan någon Konung blifver antagen. Dat. Stockh. d. B. *Bened. Ab.* 1457.

Ibid. p. 199.

2805. K. Chriftierns Förfåkring och Qvit-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Qvittobref för Erchie Bisk. Jöns i Upsala, at vara fri för alt tiltal, för thet han upburit hafver, efter K. Carl, af Sveriges Krono. Dat. Upsala, d. 6 Febr. a. 1458.

Ibid. p. 219.

2806. K. Christierns Skrift til Westergöthland, emot Bisk. Kätil i Linköp. Hr Nils Christerson, Hr Christer Bengtson och flere Erchiebisk. wänner, at the hafva lat sig up emot honom, och fördt honom ondt rykte uppå om nya skatter och utlagor på Almogen, hvaremot han sig enskyller, och upbjuder man af huset til härfärd emot them. Dat. d. *Matth. Apost.* a. 1464.

Ibid. p. 220.

2807. K. Christierns Skrift til Östergöthland om Bisk. Kåtils och fleres upresning emot &c. Dat Sölfvitsborg, *Fer. sec. prox. post. Dominic. Reminisc.* a. 1464.

Ibid. p. 222.

2808. Biskop Kåtils i Link. och fleres Bref uppå Almarståäk Slot, hvilket antvardes Hr Christiern och Dav. Bengtson, at hålla Erchie-Bisk. Jöns tilhanda, eller om han dör, Upsala Capitel, och them the thertil skicka. Dat. Almarståk, *in profest. Bened Abbat.* a. 1464.

Ibid. p. 223.

2809

2809. K. Christierns Bref til Prästerne i Upland, om then upresning i Riket börjat var, at the varna Almogen theremot, och stilla sitta. Dat. Stockh. *Fer. III. prox. post Dominic. Palmar.* a. 1464. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 224. Likalydande til alla Stift i Riket.

2810. K. Christierns Bref til Allmogeni Axewalla Län, (sammaledes til alla andre i W. Götl.) om Bisk. Kätils och hans Medhielpares Upror, hvaremot han här i Riket år kommen, med härsköld at thet fördämpa, och inbekommit Ståke och Salista. Warnar Almogen emot otrohet &c. Dat. Stockh. *Dom. ant. Fest. beator. Phil. & Jac. App.* a. 1464.

Ibid. p. 225.

2811. Förskrifning, som the Danske Herrar, hvilka på Stockh. Slot belågrade voro, gofvo K. Carl, då de sig tådan dagtingade. Dat. Stockh. Hus, *vigil. S. Barth. Ap.* a. 1464.

Ibid. p. 226.

2812. Kon. Christierns Förliknings-Skrift med Erchie-Bisk. Jöns i Upsala, tå han af sit Fångelse förlossat blef. Dat. Köpenh. d. b. *Birgit. vid.* a. 1464.

Ibid. p. 228.

2813.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2813. K. Christierns Fulmacht för Erchie-Bisk. Jöns och Hr Eric Nieperts at hafva magt at leyda några Mån af Riket til honom, hvilka honom behagar, och at hafva såker levde hos honom och hem igen. Dat. Köpenh. e. d. & a.

Ibid. p. 229.

2814. K. Christierns Förfäkring til Erchi-Bisk. Jöns, om then uprättade Förlikning med honom, at vara honom, Bisk. Kätil, theras Bröder och vänner en huld, tro och gunstig Herre. Dat. Köpenh. *in profest. Dionys. Mart.* a. 1464.

Ibid. p. 229.

2815. Msc. Bref och Handlingar til K. Christierns Historia.

I Ant. Arch. *Opus Diplomat.* T. XVI. n. E, 19.

§. 8.

CARL Knutsson

Konung.

2816. K. Carls Bref til Capitlet i Upsala (och flere Stift) sedan han til Riket återkom, om Erchi-Bisk. Jönses ochristelige och otilbörlige handel emot sig, tå han honom fördref ifrån sit Rike til Prytzen, och drog här in igen K. Christiern af Danmark, theraf Riket måkta illa

illa af sig kom, begårer nu råd huru Riket och han skal blifva uprättat igen af all sin skade. Dat. Stockh. *in Vigil. Concept. Mar.* a. 1464. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rimkr. II. D. p. 230.

2817. Kon. Christierns Förliknings-Skrift med Bisk. Kätil i Linköp. och flere, utöfver den upresning de emot honom gjort hade. Dat. Köpenh. Nyårsdag. *1465*.

Ibid. p. 236.

2818. Biskopernes och Riks. Råds i Sverige Förlånings-Bref för Erchie-Bisk. Jöns, på Stäkes-Lån, under Almar-Ståks-Sloth, til evig tid, emot liden skada och fångelse i Danmark. Dat. Stockh. *Fer.* VI *prox. prius Fest. purif. Mariæ*, a. 1465.

Ibid. p. 237.

2819. Trenne K. Christierns Förliknings-Bref med Erchi-Bisk. Jöns och hans medhållare, om all upresnings, tvedrägts och oviljas uphäfvande, som them emellan hårtil varit hafver, samt en evig frid, kårlek och såmja igen, utan någon hämd, eller våkiande i kommande tider, daterade 1465, vidimerade på Helsingborgs Slott, af några Sv. Sändebud, Fastlags Sundag år 1466.

Ibid. p. 238.

2820. Erchie-Bisk. Jönses Förskrifning

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

ning uppå the vilkor han sig til Kronone bepliktar, når han bekom Stäkes Län, och Upsala Stad, med all Kronans rånta i skadegåld för sit Fångelse och annan skada i thenna feide. Dat. Wastena, Kyndersmåssodag 1466.

Ibid. p. 241.

2821. K. Christierns Fullmächtiges af Danmark Dagtingan med de Svenske i Jönköping, at then gamble sammanbindelsen emellan desse tre Riken länge varit hafver, skal stadigt och fast hållas, så at hvar må njuta sine godz, i hvad Rike the ligga, och må hvar man fara sine råtfärdige ärender, i hvad Rike han vill: — Alt thetta skal med mera stadfästas nästkom. Olofsmåssatid, ta alla tre Rikens Fullmächtige sammankomma. Dat. Jönköp. Fred. näst efter Kyndersmesso dag, år 1466.

Ibid. p. 243.

2822. Kon. Christierns Förmanings-Skrift til Ständerne i Strengnäs Biskopsdöme, (och lika lydande til alla Stift) at afstå med den skadeliga ovilja the hafva fångit emot honom, och intaga honom igen för theras rätta Konung: hvar ock icke, vil han kalla sig Påfven, Keysarn och andra Förstar och Herrar til hjelp, at sådant vedergöra. Dat. Helsingborg, *Fer.* III. *prox. post. Domin. Esto mihi.* a. 1466.

Ibid. p. 244.

2823.

2823. Herr Ifvar Greens Förſkrifn. til Erchi-Biſk. Jöns om Stockholms Slott, når thet honom antvardades, at hålla Erchi-Biſkopen thet til handa, eller om han affölle, K. Chriſtiern, hans Fru och Barn. Dat. Stockh. S. Matthæi dag, år 1466. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Ibid. p. 246.

2824. Biſkoparnes i Skara och Strengnås, ſamt några af R. Råd Förliknings-Skrift med Erchi-Biſk. Jöns och hans medhållare, om then frid nu en tid emellan them varit hafver, at aldrig vilja thet på honom, eller hans medhållare vråkia, utan hålla them hårefter all ſtadig vänſkap &c. Dat. Stockh. d. *Lucæ. Ev.* a. 1466.

Ibid. p. 247.

2825. Hr Ifvar Axelſons Förſkrifn. at emedan Rikſ. Ständer hafva lofvat, at vara honom följaktige i alt thet han them tilſåger på K. Carls och Rikſens vågnar, lofvar han nu K. Carl och Rikſ. Stånder ſin tro och huldſkap i alt thet han kan, til Rikſens beſtånd, och at Sverige ſkal ingen ſkada få af Gotland, ſå långe han thet i wärto hafver. Dat. Örebro, Onsd. nåſt efter Midfaſto Söndag, år 1468.

Ibid. p. 248.

2826. Hr Ture Tureſons Förſkrifn. tå han vilkorade ſig af Fångelſet i Stock-

Q 2 holm

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. holm at förskaffa K. Christierns Bref på en Dagtingan i Halmstad nåstkom. Olufsmässo, emellan begge Riken. Dat Stockh. Onsdag näst efter Palmsönd. år 1468.

Ibid. p. 249.

2827. K. Carls Bref til Allmogen i Penningeby Lähn (och lika lydande til andra Lähn) om upresning man af huset, emot K. Christierns Anhang, som hafva fängslat hans Dotter Magdalena, Hr Ifvar Axelsons Fru, i Wastena, och villa komma Sverige igen under Danska Konungars träldom. Dat. Stockh. *Fer.* v *prox. ante Sim. & Jud.* a. 1469.

Rimkr. II. D. p. 252.

2828. K. Christierns Bref til Upland (och lika lydande til alla Landsorter) theruti han tackar Almogen för gjort bistånd i denna vinter, til sine trogne Mån, lofvandes at villa fylla them all tagen skada, når han blifver intagen igen; förmanar them til yttermera Lydno &c. Dat. Köpenh. *Domin. Qvasimod.* a. 1470.

Ibid. p. 253.

2829. Msc. Bref och Handlingar, til Kon. Carl Knutsons Historia.

I Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. xv. och T. xvii. n. E. 18. 20.

Åfven

Åfven därstädes förvaras, under n. E. 99. Afskrifter af gamla Permebref, Kon. Carl Knutson angående, som funnits i Grefl. Gyllenstiernska Hulet. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2830. Några Anmärkningar och Handlingar beträffande Kon. Carl Knutson och des Regerings-tid.

S. Bring, *Saml. af åtskill. Handl.* II. D. p. 184 — 288. III D. p. 237 — 276.

Ibland desse sednare Handlingar förekommer p. 252 — 261. K. Carl Knutsons Testamente, af år 1470.

Om Carl Knutsons Slägt läses en Anmärkning, af S. Loenbom, uti C. C. Gjörwells *Nya Sv. Bibliothek.* II. B. III. St. 1763. *in 8:o.* p. 127 — 134.

2831. Carolus Canuti CXXXIX. Suecorum Rex, carmine elegiaco celebratus, in honorem Serenisf. ac Potentisf. Principis & Domini, D. Gostavi, Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regis, ab *Henrico* MOLLERO, Hesso. Electus est Carolus in Sueciæ Regem anno Christi 1448, & obiit anno 1470. *in qvarto*, Rostochii, in Officina Ludovici Dietzii, 1555, pl. 5.

En mycket sällsynt Skrift: Se v. Stiernmans Företal til Tegels *K. Erik* d. XIV. *Hist.*

Författaren, född i Hessen, en god Latinsk Poët, var någon tid de yngre Kongl. Sv. Prinsarnes Informator, blef sedan Prof. vid Gymna-

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

mnasium i Culm, och slutel.' Rector och Prof. i Dantzig, hvarest han afled 1567.

Se Jöchers *Gel. Lexicon.*

§ 9.

Sten Sture Gustafsson

Riks-Föreståndare.

2832. Hr Sten Stures Bref til Almogen i Upsala S. Eriks dag församlade, ang. K. Carls död, hvilken hade befalt honom, Sten Sture, Riket, förmanandes Almogen til trohet och lydno emot Riket, at thet icke mer i K. Christjerns händer komma måtte &c. Dat. Stockh. *Fer.* v. *ante Erici* a. 1470.

Rimkr. II. D. p. 255.

2833. K. Christierns Bref til Linköpings Stift (och lika lydande til alla de andre) om sit första Konunga-val i Sverige emot Carl Knutson, som fördrifven var, och om den bedröfvelse Riket i varit hafver, sedan de K. Christiern fördrefvo; förmanar Ständerne at anamma sig til Konungigen, efter nu K. Carl död är &c. Dat. Kiöpenh. *Fer.* iv. *inf. Ascens. Dom.* a. 1470.

Ibid. p. 256. Läs Hadorphs Anmärkn. härvid.

2834. K. Christierns Bref til Upsala (och alle andre Stift i Riket) at the annamme honom igen til Konung, varnandes them emot theras förderf, som eljest Riket påkomma kan af krig och örligh, lofvar at villa hålla them vid Sveriges Lag och rätt, och beskärma them emot våld och orätt. Dat. Köpenh. *S. Andr. Ap.* dag, a. 1470. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 258. Läs Hadorphs Anmärkn.

2835. K. Christierns Leyde-Bref för Riks. Råd i Sverige, med 60 man, at komma til honom på Watmalsön, och fehlige tilbaka igen. Dat. Skeppet Valentin S. *Mar. Magdal. dag*, år 1471.

Ibid. p. 260.

2836. Kon. Christierns Dagtingan och Stilleståndsbref, som han giorde utan för Stockholm, för än han afslagen blef. Dat. Helgeands-Capel, på H. A. Holmen, Onsd. för *Laurent.* år 1471.

Ibid. p. 261.

2837. K. Christierns Förskrifning om en Rättegång emellan sig och Sv. Rikes inbyggare på S. Egidii dag nästkom. på hvilken Kon. Christiern skal hafva frit at tiltala alla dem som hafver något emot och andra emot honom.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Dat. Helge-Ands-Capel, Onsd. näst för S. *Laur.* år 1471.

Ibid. p. 263.

2838. K. Christierns Leijde-Bref för Riksf. Råd i Sverige, med 60 personer, at komma til mötes med hans Fulmächtige på Wångesön. Dat. Skep. Valentin, d. 15 Aug. 1471.

Ibid. p. 266. jämte samma Konungs Legde-Bref för *alla Sv. Rikes Ständer*. dat. Tisd. näst efter *Egidii* s. å.

2839. Riks Råds och flere Ständers i Wastena, församlade hos Hr Sten Sture, Bref til Erchie-Bisk. och Biskoparne och the som i Stockh. voro på en dagtingan med K. Christiern, at the icke mera ville hafva honom til Kon. i Sverige, för hans elaka Regemente skul, utan honom aldeles affåja; hvarföre the med sin Höfvitzman Herr Sten Sture, och et stort antal folk villa komma honom emot, begärandes, at the ingen dagtingan emedlertid skole sättia. Dat. Wastena, Ond. näst efter *Egid.* 1471.

Ibid. p. 267.

2840. K. Christierns och hans Råds Stilleståndsbref, på några dagar, medan alle Ärender ännu vore under Fördrag och Rättegång, dat. Skep. Valentin Wårfrud. *Nativit.* år 1471.

Ibid. p. 269.

2841.

2841. Kon. Christierns Fulmägtiges af Danmark och Norige Dagtingan i Calmar med the Svenske. Dat. Wårfrud. *Visit.* (2 Jul.) år 1472. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 270. Förutgår K. Christierns Fulmacht för sine Sändebud.

2842. Kon. Christierns Stadfästelse på den Dagtingan som hans Fulmächtige gjordt i Calmar med Sv. R. Råd och Fulmächtige. Dat. Köpenh. *Dom. prox. ante Fest. b. Mar. Magd.* a. 1473.

Ibid. p. 276.

2843. Kon. Christierns Fulmägtiges Dagtingan, uti Calmar, med Sv. R. Råd och Fulmächtige, om et annat möte i Calmar, nästk. S. Joh. Bapt. dag, at ransaka och döma om alla tvistiga saker Riken emellan, stadfästa och den Dagtingan i fiord gjordes *Visit. Mar.* &c. Dat. Calmar, Tisd. näst efter *Assumpt. Mar.* år 1473.

Ibid. p. 277 — 281. Förutgå K. Christierns Fulmachter för sine Sändebud och Procuratores.

2844. Herr Sten Stures och Riks. Råds Bref til Oppunda och Röne Hårader, (lika lydande til alt Riket) om en gård til Calmare dagtingan härnäst stå skal. Dat. Stockh. *in Claustro Fr. min. d. b. Mart. Ep.* a. 1473.

Ibid. p. 281. Q 5 2845.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2845. Kon. Christierns Fulmächtiges Dagtingan med the Svenske i Calmar, theruti the stadfästa then förbindning och förening emellan Riken, i thesse tu år gjorde äro, berama och en ny sammankomst och Råttegång i Calmar S. Canuti dag nästkom. Dat. Calmar, Fred. näst efter Wårfrud. *Assumpt.* år 1474.

Ibid. p. 282 — 287. Förutgå K. Christierns Fulmachter.

2846. Riks. Råds i Sverige Bref til Almogen i Riket, om the ofruktsame Dagtingan, nu tre gånger äre i Calmar hålne med Kon. Christiern i Danmark; thervid the berätta om tilståndet med Riket och Ryssens oväsende i Finland.

Ibid. p. 288. utan slut och datum.

2847. Kon. Christierns Fulmächtiges Förening om the Svenske bortmistade gods i Danmark, at sådant undervisa K. Christiern och tilhielpa at the må them igen bekomma, therom vidare handlas skal uti et Möte i Halmstad &c. Dat. Calmar, *Fer.* IV *infra Oct. Assumpt. b. Mar. Virg*, a. 1474.

Ibid. p. 290.

2848. Calmare Recess, år 1474, S. Bartholomæi afton.

Ibland *Stadgarne*, bakom *Bidrköa - Rätten*, p. 56. För-

Förbjudes Geengiärd och Gåſtning hos Andelig eller Werdslig Frålſes Landbo m. m. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Denna Receſs förnyades, med några tillägg-ningar, i Calmar 1483. *ib.* p. 59.

2849. Kon. Chriſtierns Fulmåchtiges Förening och Stadfäſtelſe på then för uprättade Bebindelſe och eviga Fred emellan Riken på theſe förledne 3 år gjorde. Efter Domarena icke kunna å begge ſidor förenas, är beſlutet at fyra af de Svenſke ſkola följa de Danſke hem til Kon. Chriſtiern, at ther afhandla med honom, och hvar thet icke ſker må the förrama et annat Möte, dat. Calmar Torsd. näſt efter *Barthol.* dag, år 1476.

Ibid. p. 292 — 296. K. Chriſtierns Fulmachter med inbegripne.

2850. Kon. Chriſtierns Förſäkring til the Svenſke, at hålla them vid Sveriges Lag, Privilegier och alla andra goda gamla Sedvånior, med månge flere vilkor, ſom han förſkrifver ſig på, om han blifver igen i Riket intagen. Dat. Rotneby, Fred. näſt efter *Barthol.* dag. 1476.

Ibid. p. 296.

2851. K. Chriſtierns Bref til Sv. Rikes Ständer, om ſine tilbod och begåran i Calmar och Rotneby, at komma til Sv. Rike igen &c. Dat. Roſkild *in prof. Corp. Chr.* a. 1477.

Ibid. p. 300. 2852.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2852. Kon. Christierns Protest emot Sveriges Rikes Råd och Stånder, gifven Köpenh. Torsd. näst för *S. Laur. Mart.* dag. a. 1477.

Hos Hvitfeld, T. II. p. 955.

2853. Herr Sten Stures Bref til Städerne i Östergöthland at vara vederredde til at hielpa Hr Ifvar Axelson på Gothland, når omtrånger. Dat. Gripsholm, *Fer. III. prox. post. Dom. Jubilate.* a. 1481.

Rimkr. p. 302.

At Kon. Christian d. I i Danmark aflidit d. 21 Maji 1481, har Prof. W. E. *Christiani*, i Kiel, vidlyftigen bevist, i et Programma, som han, i Universitetets namn, därstädes utgifvit, 1781, *in 4:o* 16 sid.

2854. Noriges Rikes Bebindelse med Sverige, at hvarandra behielpeliga vara med lif och gods, til hvarandras fulla frihet, rätt och välmacht, och hvad thet ena Riket pågår, anten med örlig, eller Ut - och Inländska Manna upresning, thet skal them både pågå. Dat. Opslo, *Kal. Febr.* 1482.

Ibid. p. 302, *Norske Förbund.* bakom *K. Ol. Saga*, p. 111.

2855. Norske Rådets Bref til Sverige om the Svenskes Förråtning hos them. Then dagtingan i Calmar sat år, begäre the til Lödöse flyttias, för alla Tre Rikens

kens beläglighet fkuld: fände ock några Artiklar, fom the hafva fådt brift uti, i K. Chriftierns tid. Dat. Opflo, *Kal. Febr.* a. 1482. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiftoria.

Rimkr. D. 2. p. 304. *Norfke Förb.* l. c. p. 113.

2856. Norfke Rådets Bref til Sverige, om urfäkt, hvarföre the icke til fenafte Möte i Lödöse kommo, dat. Järnsön, d. b. *Petri ad Vinc.* a. 1482.

Rimkr. D. 2, p. 306. *Norfke Förb.* l. c. p. 119.

2857. Danmarks Riks. Råds Stadfäftelfe på then Recefs, fom i Calmar för upråttat var, om en Konung för alla tre Riken, hvartil the nu Hans, K. Chriftierns Son, utvälja: och emedan Noriges R. Råd nu ej voro tillika närvarande, fkulle the Svenfke refa til Köpenh. och ther förenas om et annat Möte, ther thesfe tre Rikens Fulmächtige kunde fammankomma. Dat. Calmar, *Fer.* VI. *inf. Oct. Asfumpt. Mar.* 1482.

Rimkr. D. 2, p. 307.

2858. Norfke Rådets Bref til Sverige om the Danfke Såndebuds värf til them, at hylla Kon. Hans til Noriges Konung; hvilket the upfkuto til thefs the Norfke Slott, fom borttagne vore, blefve Riket igen

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. gen lefvererade, &c. Dat. *in craft. Assumpt. Mar. Virg.* a. 1482.

Ibid. p. 309. *Norska Förbund*, l. c. p. 122.

2859. Norske Rådets Bref til Sverige, med tacksäijelse för then goda vilja the Svenske nu i Calmar them bevisat hafva, samt berättelse, huru the ofta hafva klagat sin brist och förnedring för K. Hans; men få therpå ingen boot; gifva och til förstå om Bahus som Jöran Larsson innehafver. Dat. Bahus, d. *Barthol. Ap.* a. 1482.

Ibid. p. 310. *Norska Förbund.* l. c. p. 124.

2860. Norskes Bref til Sverige, om the Svar som the fådt hafva ifrån Danmark, om Bahus belägring: de tycka ej nyttigt vara the tre Rikens Bebindning sker så obered härefter som sökes, ty thet hafver aldrig haft någon god framgång. Dat. Bahus, *Fer. prox. Exalt. S. Cruc.* a. 1482.

Rimkr. D. 2, p. 312. *Norska Förb.* l. c. p. 128.

2861. K. Hanses och Danm. R. Råds Leide-Bref för the Svenske Sändebud til Halmstada Dagtingan. Dat. Kiöpenh. d. b. *Calixti P.* a. 1482.

Rimkr. D. 2, p. 313.

2862.

2862. K. Hanses Bref om the Svenskas enskyllan, at kunna komma til Halmstada Dagtingan: så ock om en ny Sammankomst som hållas skall emellan alla tre Riken, Wårfrud. Assumpt. i Calmar; stadfästandes emedlertid thet för gjorde afsked i Calmar, at alla 3 Riken under en Konung förblifva skulle. Dat. Halmstad, *in crast. purif. Mar.* a. 1483. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 314.

2863. K. Hanses Fulmacht för sine Sändebud til Calmare Dagtingan. Dat. Köpenh. *Dom. Trinit.* a. 1483.

Ibid. p. 316.

2864. Herr Ifvar Axelsons Dagtingan och Förlikning med Herr Sten Sture, om Wiborgs Slott och Stad, samt Olofsborg och Tawastehus, at komma til Kronan, emot Borkholms Slotts och Ölands tilträde. Dat. på Gotland i Nygård, Westråda Socken. Fred. näst för *S. Joh. Bapt.* a. 1483.

Ibid. p. 316.

2865. Calmare Recess och Förening emellan Sverige, Danmark och Norige, at blifva tilhopa under en Konung, efter förra Bebindelser, hvarhos K. Hans utvaldes til alla tre Rikens Konung, och införes then Försäkring och Ed, som han bem.

Riken

B III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Riken gifva skulle, hvaruti ock om Gotland, Skardal, Swartö, Noriges tiltal til Sverige med många andra puncter begripas, som thesse Riken vål nyttige voro. Dat. Calmar, Wårfru-afton *Nativ.* a. 1483.

Ibid. p. 318. Oansedt denna Recess gjordes 1483, kom likvål K. Hans icke til Regementet, för ån år 1497. Läs Hadorphs Anmårkn.

2866. Sv. Rikes Fulmächtiges afsked i Calmar, med Danske Sändebuden, om en Herre och Konung öfver thesse tre Riken, efter förl. års Slut therfammaståådes; med förord, at K. Hans skal bekräfta och fulgiöra alla the Artiklar, som nu af thesse Fulmåchtige upsatte åre, med någon förbåttring efter Sv. Rikes låglighet, få ock beskicka några til Calmar, vid *Mar. Assumpt.* at fulkomna alt thet nu år talt om Gotland &c. Dat Calmar Wårfru-aft. *Nativ.* a. 1483.

Ibid. p. 333.

2867. Danmarks Rikes Fulm. Sändebuds til Calmare Dagtingan, Quitens och *Vidimus* på the Svenske Såndebuds Fulmacht, som voro af R. Råd til Calmar förändt, at stadfåsta then Calmariska Recess, som året för upråttades om alla tre Rikens sammanblifvande under en Konung, och K. Hanses intagelse. Dat. Upsala, *in crast. S. Erici*

rici R. a. 1484, och vidimerat i Calmar *Fer.* v1. *post Fest. Nativ. Mar. Virg.* s. å. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 334.

2868. K. Hanses och Danm. R. Råds Fulmacht för sine Utskickade til Calmare Möte, som stå skulle Wårfrud. *Nativ.* Dat. Köpenh. d. b. *Petri ad vinc.* a. 1484.

Ibid. p. 336.

2869. Danmarks och Noriges Rikens Råds och Fulmächtiges Stadfästelse på then eviga Frid och Bebindelse emellan alla tre Riken, och at vara under en Konung til evig tid. Dat. Calmar, *Dom. inf. Oct. Nativ. Mariæ,* a. 1484.

Ibid. p. 337.

2870. Herr Sten Stures Dagtinge-Bref med Ifvar Axelsons Mån och Tiänare, som hade Stegeborgs Slot inne, at the thet skulle upgifva efter 14 dagars tid, om the ingen undsättning finge, althenstund Herr Ifvar sig nu för Riksens fiende förklarat hade. Dat. utanför Stegeborg, Månd. för *S. Erici* 1487.

Ibid. p. 338.

2871. Incerti Auctoris Chronica Sclavica.

Utl Erp. Lindenbrogii *Scriptor. rer. German.*

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

man. Septentr. Frfrt. 1630. *in fol.* p. 203 — 274, eller Hamb. 1706. *in fol.* p. 189—247. På et och annat ställe förekommer något rörande Sverige; i synnerhet visar sig Författaren mycket nitisk emot Aflats-handelen, hvarigenom stora Penninge-summor drogos ur desse Nordiske Riken.

2872. Herr Sten Stures och Rikſens Råds Stadga, om Sventienares Löner och Håſtar &c. Dat. Stockh. 11000 Jungfr. dag 1489.

Ibland *gamla Stadgarne*, bakom *Bidrköa-Rätten*, p. 65. Är märkelig i anseende til klagan öfver yppighet bland Adelen, nya Seder &c.

2873. Bref från Kim, Ja och Lyminghe, om Rysſarnas grufveliga Tyranni på them, theras hustrur och barn, ſamt then olaga Handel the uppe hos them i Lapmarken bruka, ſökandes hjelp och båttring härpå; hvaraf ſynes hvad marterande Rysſen then tid på the Christne brukat hafver. Dat. Kim, Midfastotid, år 1490.

Rimkr. D. 2, p. 343.

2874. Rikſ. Råds och Mäns Stadga och Förſäkring, gjord i Telge, år 1491, om åtſkillige mål: at bevisa Herr Sten Sture tro och manſkap m. m.

Ibland *gamla Stadgarne*, bakom *Biärköa-Rätten*, (Stockh. 1687. *in fol.*) p. 67.

2875.

2875. Et *Vidimus* på K. Hanses Fulmacht för hans Sändebud til Lödöse Möte, som skulle stå emellan Sveriges Fulmächtige och them. Dat. Köpenh. Fred. efter *Dom. Miseric.* 1494. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rimkr. D. 2, p. 347.

2876. Danm. Rik. Råds Slut med the Svenske, om et Möte i Calmar, nu om S. Johan. tid, ther då Calmar Recess, som gjordes 1483, och alle puncter theruti förhandlade, skulle stadfäste och fulgjorde varda. Dat. Nylöse, Pingesdag 1494.

Ibid. p. 348.

2877. Sv. R. Råds Stadfästelse uppå Calmare Recess af åhr 1483, om K. Hanses intagande i Riket, så framt han samma Försäkring theremot hålla ville. Dat. Stockh. d. 12 Aug. 1494.

Ibid. p. 349.

2878. K. Hanses Fulmacht för sine Sändebud til Calmare Möte. Dat. Köpenh. Sönd. efter Wårfrud. *Assumpt.* 1495.

Ibid. p. 353.

2879. Begge Rikenes Danmarks och Sveriges Sandebuds Stadfästelse uppå then förre evige Bebindelse, Riken emellan, hvartil et Möte i Nylöse nästkom. Sommar hållas skal. Dat. Calmar, *Aegid.* dag. 1495.

Ibid. p. 354. R 2 2880.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. 2880. Herr Sten Stures och Riks Råds Qvittens på S. Eriks Baner ifrån Upsala, som emot Rysfen brukas skal, och efter förrättad resa til Upsala Kyrka igenlefvereras. Dat. Stockh. Tisd. *inf. Oct. S. Martin.* a. 1495.

Ibid. p. 355.

2881. Dissert. Grad. de Tonitru facticio Viburgensi. Pr. Joh. Ihre, Resp. *Ant.* Bahde. *in quarto.* Holmiæ. J. L. Horrn, 1740. pp. 28.

Disputationen hölts i Upsala, i en tid då man beredde sinnen til krig emot Ryssland. Knut Posse viste at nytja krut; däruti bestod hela konsten.

En berättelse om Wiborgs Belägring och dess uphäfvande, skrifven af Bisk. i Åbo Magnus Nicolai (Stiernkors) til Archibisk. Jacob i Upsala, d. 6. Jan. 1496, på Latin, och som förvaras uti Ant. Archivo, har v. Stiernman låtit trycka i sit *Tal om de Lärda Vetenskap. tilstånd*, p. 68. n. 142. Vill man läsa en fabuleuse Relation om den beryktade Wiborgska Smällen, så fås en sådan igen i *Sv. Fatburen*, IV. Öpn. p. 161 — 165.

2882. Anmärkningar, rörande Riks-Föreståndaren Sten Sture den äldre, och några Bref ifrån honom.

De äro meddelte af Assef. *Sam. Gagnerus*, och läsas i *Sv. Magazinet*, 1766. Aug. p. 562 — 567, Oct. p. 731 — 735, 1767, I. B. D. 2, p. 132 — 136, och p. 150. §. 10.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

§. 10.

JOHAN II.

2883. K. Hanses öpne Bref til Calmar By, om sin laglige Utväljelse til Sveriges Krona, thet honom på många Möten är lofvat och stadfäst; men sedan af Herr Sten Sture och flere hans medhållare förhindrat, bedjandes them, nu anamma honom för sin Konung, lofvandes theremot at hålla them vid Lag och Rätt, efter Calmare Dagtingan &c. Dat. Kiöpenh. Sönd. efter H. Lekamad. år 1497.

Rimkr. D. 2, p. 357.

2884. K. Hanses Bref til Sv. Rikes Råd, som honom inkallat emot Hr Sten Sture, at Hr Arfved Trolle och Nils Boson hade anammat och hyllat honom til Sveriges Konung, och antvardat honom Calmar och Borkholm, theremot han lofvar, at hålla them vid Calmare Recess, och med forderligaste komma them til tröst. Dat. Calmar, d. b. *Jac. Ap.* a. 1497.

Ibid. p. 358.

2885. Tvenne Danske Fulmägtiges Afhandling med Hr Arfvid Trolle, ang. K. Hanses intagande efter Calmar Recess, hvilket mästa delen af R. Råd bifalla, undantag. Herr Sten Sture och hans medhållare. Dat. Leckö, *Dom. Trinit.* a. 1497.

Ibid. p. 359. Läs Hadorphs Anmärkn.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2886. Sv. Rikes Råds öpne Bref til Strengnås Biskopsdöme (lika lydande til de andra) at the hafva, efter förrige månge Herramöten i Calmar och annorstädes, intagit och krönt Kon. Hans til Sveriges Konung, och emedan et rykte i Landet fört är, at alla Herrarne icke vore öfverens om honom, ty sände the en Skrift therjemte, som sådant utvisar; förmanandes Allmogen til lydno. Dat. Stockh. Fred. näst efter S. Andr. dag, år 1497.

Ibid. p. 363.

2887. K. Hanses Försäkring til Herr Sten Sture, och alle Riksens Inbyggiare, at all den tvedrächt och oenighet thesse tre Riken hafver emellan varit, i hans och hans Faders tid, aldeles förlåta och afläggа, samt alla Fångar å begge sidor lösgifva. Dat. Stockh. Sönd. efter *Concept. Mar.* a. 1497.

Ibid. p. 365.

2888. K. Hanses Försäkring af samma innehåld, som den näst föregående; Dat. Kiöpenh. Månd. efter *Dom. Jubilate*, a. 1498.

Ibid. p. 366.

2889. Sv. Rikes Råds och Ständers Förening, om Kon. Hanses Son, Christiern, til

til Sveriges Konung, efter sin Faders död. Dat. Stockh. Tiotus. Riddaredag 1499.

Ibid. p. 367.

2890. Några Sv. Rikes Råds Förbindelse emot K. Hans, som nu, emot Sveriges Lag och Calmare Recess, upsätter the Danske Fogdar til Slot och Lähn, och Svenske afsätter. Item, Sv. Rikes Baner til Danmark fördt, och i Köpenh. upsat, med några flere besvär emot honom. Dat. Wastena, S. Pauli dag, år 1501.

Ibid. p. 372.

2891. Drotn. Christinæ Löftes-Bref för några Danska Fångar, som nu hemförlofvades, at the sig igen skulle inställa när Herr Sten Sture thet åskade, och aldrig tjena emot Sveriges Krono. Dat. Stockholm d. *App. Petri & Pauli*, a. 1501.

Ibid. p. 374.

2892. Några Riks. Råds Bref til Borgmest. och Råd i Stockh. om sin flit at vinna K. Hans, til at hålla Ständerne vid Lag och rätt, men sådant icke kunnat århålla, therföre upsagt honom tro och manskap, begärandes thet samma af Stockholms Stad. Dat. Wastena, Månd. efter *S. Petri ad vinc.* 1501.

Ibid. p. 375.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2893. Herr Swante Stures upsäjelse-Bref til K. Hans på tro och manskap, för then myckne tilfogade Orätt genom sina Fogdar. &c. Dat. Ståkeborg, Onsd. efter dyre Wårfr. dag, år 1501.

Ibid. p. 377.

2894. Några Biskopars och Hr Sten och Svante Stures med flere R. Råd, Bref til Stockholm, om K. Hanses omilda förhållande emot Sv. Rikes Inbyggare, sin Ed och Calmare Recess, hvarföre the honom tro och huldskap upsagt hafva, begärandes förevetta sig med Stockh. Stad om samma ärende. Dat. Wastena, d. *Cosmi & Dam. Mart.* a. 1501.

Ibid. p. 379.

2895. Gülden-Groschen des zweiten Nordischen Monarchens aus dem Oldenburgischen Stam, Kön. Johanns.

J. D. Köhler, *Hist. Müntzbelust.* 1747, p. 161 — 168. Autoren följer troligen Danska Scribenterne, afmålar följachteligen Sten Sture med de svartaste färgor.

2896. Misc. Bref och Handlingar til K. Johans Historia.

I Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. XIX. n. E. 22.

2897. *Petri* OLAI, *Minoritæ*, *Roskil-*

ſkildenſis, Chronica Regum Danorum a Dano ad obitum Johannis Regis. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. I. n. XIV. p. 68 — 148.

Om denna Franciſc. Munk, hvilken Danſka Hiſtorici ſig ofta åberopa, ſamt om des Skrifter och Samlingar, handlar den lärde Utgifvaren, i ſit Företal. Han menas hafva lefvat til emellan 1560 och 1570. Des Danſka Konunga-Krönika anföres här i ſamma afſigt ſom föranlåtit mig, at intaga flere Danſke måns dylika Arbeten; man kan åfven, til jämnförande med våra egna efterrätteller, nyttja des *Annales rer. Danicar. a Cimbrorum exitu ad an. Chr. 1541*, dem Langebek ockſå låtit trycka, l. c. n. XVI. p. 171 — 197.

§. 11.

Sten Sture Guſtafsſon.

Riks-Föreſtåndare.

2898. D. Hemming Gadds Bref, at hafva gjort Förbund med Herr Sten Sture och andre Sv. Rikes Råd, af egit fria betänkte mod, och ej med ſit Capituli råd och ſamtycke, til något argt emot K. Hans. Dat. Stockholm S. *Barbaræ* dag, år 1501.

Rimkr. D. 2, p. 382.

2899. Några Riks-Råds Förliknings-Skrift, beſynnerligen Herr Sten Stures, med

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. med Erchieb. Jacob, sedan han hade upsagt K. Hans tro och manskap, at anamma honom hans Capitel och undersåtare i sin och Riksens hägn, förbiudandes alle håremot honom något qval tilfoga &c. Dat. Stockh. S. *Joh. Bapt.* afton 1502.

Ibid. p. 383.

2900. K. Hanses Bref, thermed han gifver Erchieb. Jacob sin Ed lös, efter han then icke långre kan få hålla, för H. Sten Stures och hans medhållares skull, så framt han vil niuta sin Kyrkos Privilegier och Friheter til godo: klagar ock öfver Herr Sten, som hans Drotning fångat hade, undsåjandes Sverige med Krig och örlig. Dat. Roschild. S. Olofs K. Dag, år 1502.

Ibid. p. 384.

2901. Tre Leigde-Bref för the Svenske, som följde Dr. Christina ned til gråntzen 1503.

Ibid. p. 386.

2902. Msc. Bref och Handlingar til Herr Sten Stures Historia. 1471—1503.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplomat.* T. XVIII, och T. XX. n. E. 21. 23.

2903.

2903. Mſc. Gamle Herr Sten Stures Acter och Handlingar, *in fol.* B. III. C. 3. Sveriges Almänna Hiſtoria.

Uti Ant. Archivo n. I. 8.

Är en ſort Regiſtratur på publique ärender, emellan honom och Archi-Biſk. Jacob.

Vid ſlutet finnes upſatſen på det ſom Aflatskråmaren *Antonius* upburit, uti Stiften i Sverige, för ſina indulgentier: ſe här ofvanföre, n. 1853.

2903 (a) Steno Sture ſenior, inclyti Regni Sveciæ Gubernator. In honorem Illuſtriſſ. & Sereniſs. Principis ac Domini, D. Erici Regis Suec. Goth. & Vandalor. electi, Carmine elegiaco celebratus ab *Henrico* MOLLERO. Heſſo. Præceſſit Elegia ad eundem, Upſaliæ Svecorum ſcripta. *in quarto.* Wittebergæ, 1557.

En intet mindre ſällſynt Skrift, än den af ſamma Författare, ſom här ofvanföre, n. 2831, finnes upteknad.

2904. Mſc. *Adolph Fr.* von BASSEWITZ Geſchichte und Handlungen, welche ſich im Reiche Schweden, bey König Carl Knutſons letztern Zeiten, und der Könige Chriſtiani I. und Johannis Regierung, vom Jahr 1470. an, bis 1503. zugetragen.

Hufvudſkriften lärer böra ſökas uti Baſſewitzſka Bibliotheket, hvilket ägaren teſtamenterade til Ridderſkapet i Meklenburg, och nu ſkal

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

ſkal ſtå uti Johannis Kyrka i Roſtock. En år 1727 efter Originalet afſkrifven, ſamt behörigen vidimerad Copia, har Kon. Adolph Fredrich ſkänkt til Kongl. Bibliotheket i Stockholm. Se *Neueſte Geſch. der Gelehrſamk. in Schwed.* IV. St. p. 677.

Ad. Fr. v. Basſewitz, Ledamot af Ridderſkapet i Meklenburg, och Churf. Braunſchweig-Lüneb. Miniſter vid Kongl. Sv. Hofver, var en ſå curieux ſom lärd man, den der under ſit flerårige viſtande i Sverige ingen ting ſparde, för at öka de Samlingar han redan förut ägde uti Tyſka och Nordiſka Hiſtorien och Antiqviteterne. Han ſäges hafva fördt med ſig utur Riket många Original - Skrifter och Handlingar af värde, ſom man intet hopp har at återfå.

§. 12.

Swante Sture Nilſſon, *Riks-Föreſtåndare.*

2905. Mſc. Nogle Breve vexlede imellem Danſke og Svenſke 1501, 1502, 1504, henhoerende til Kong Hanſes Hiſtorie, og den af Sten Sture i Sverige opvaekte urolighed.

De förvaras ibland Kongl. Danſka Sällſkapets Handſkrifter i Köpenh. Se bem. Sällſkaps Hiſtoria, 1748, *in 8:o* p. 158. n. 93.

Desſe Bref ſkola icke finnas hos Huitfeldt.

2906. Danm. Rikes Fulmäcktiges Leigde-Bref för D. Hemming Gadd med två ſina medbröder, at komma til Halmſtad och förhandla om Rikſens ärender. Dat.

Dat. Lund, d. *Fab. & Sebast. Mart.* a. 1504. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rimkr. D. 2, p. 387.

2907. Leigde-Bref för Bisk. Matths i Strengnäs och Herr Bengt Ryning, at komma med 20 personer til Aws, at ther framsätta Riksens angelägna ärender. &c. 1504.

Ibid. p. 388.

2908. Kon. Hanses och Danm. Rik. Råds Leigde-Bref för Bisk. Matths i Strengnäs och B. Ryning, at komma med 20 personer til Köpenh. efter the Danske icke få tid komma til Aws. Dat. Köpenh. *Phil. & Jac.* afton 1504.

Ibid. p. 395.

2909. Kon. Hanses och Danm. R. Råds Dagtingan och slut med Bisk. Matths och B. Ryning, å begge Rikens vågnar, om et Möte i Calmar, et år härefter, 14 dagar för S. Joh. B. tid, och thes förinnan Frid och Stilstånd, samt fri handel å begge sidor. Dat. Köpenh. d. b. *Erici*, R. & M. a. 1504.

Ibid. p. 390.

2909 a). Msc. Copia Litterarum confectarum super Pace & Treugis factis inter Regnum Suecie & Ruthenos, duraturis per xx annos ab anno Domini MD quarto.

Efter en Afskrift uti Ant. Arch. ibland mina Samlingar.

2910.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2910. K. Hanses Bref til Norske Almogen Sunnan-fiels om Mötets aflöpande i Calmar, at ingen af Svenske Såndebuden ditkommo; — at Svante Nilsson med flere Svenske hafva sat sig up emot honom, förmanandes de Norske, at stå the Svenske emot, om the inpå Norige något arga vele. Dat. Calmar, Wårfrud. *visit.* år 1505.

Ibid. p. 397.

2911. K. Hanses Leigde-Bref för the Svenske Såndebuden, med 30 personer, at komma til Lund. Dat. Nestved, *Decol. Joh.* dag, år 1505.

Ibid. p. 399.

2912. K. Hanses Leigde-Bref för Bisk. Vincentius i Skara och några af S. R. Råd, at komma til Malmö, på en afhandling, 20 dag Jul nästkomande. Dat. Randers, Månd. näst efter Allhelg. dag, år 1505.

Ibid. p. 400.

2913. Trenne Leigde-Bref för the Svenske Såndebuden til Dagtingan i Malmö 1506.

Ibid. p. 401.

2914. Några Danske Råds Leigde för the Svenske Såndebuden med 60 per-

personer til Malmö. Dat. Lund, *in Oct. S. Innocent.* a. 1506. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Ibid. p. 403.

2915. Msc. Chronicon (rerum Sveo-Gothicarum) excerptum ex cod. Mscto.

Uti Ant. Archivo, D. 29. b. (n. 6.) är i mycket lika med det som Ol. Celsius låtit trycka, och här ofvanföre, ad an. 1320, är antecknat, dock vidlyftigare, och går til 1506.

2916. K. Hanses Leigde - Bref för them, som för Fullmyndige Såndebud ville komma af Sverige med 400 håstar til Köpenhamn nästkom. Midfasta. Dat. Malmö, Torsd. efter *Conv. Pauli*, 1508.

Ibid. p. 404. "Detta Leigde begärte några "Herrar, som hemligen stämplade med Dan-"ska Rådet emot S. Sture". *Had.*

2917. K. Hanses och Danm. Rik. Råds Förening med Sv. Såndebuden, om et nyt Möte i Nya Wardberg, S. Botulphi nästkom. hvarest 12 af Sverige, och 12 af Danm. och Norige skulle sammankomma och sluta om sådane vilkor, som alla tre Riken til Frid och endrägt komma skulle. Dat. Kiöpenh. Månd. efter Palmsönd. 1508.

Ibid. p. 405.

2918. K. Hanses och Danm. Rik. Råds

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Råds Leigde-Bref för Svenske Sändebuden, til Nya Wardberg, med 700 personer. Dat. Köpenh. Månd. efter Palmsönd. 1508.

Ibid. p. 407.

2919. Kon. Hanses Leigde-Bref för Svenske Sändebuden til Malmö med 200 personer. Dat. Ny-Wardberg, Wårfru afton. *visit.* 1508.

Ibid. p. 410.

2920. Then Wardbergiska Affkedan, emellan K. Hans och Sver. Rik. Råds Sändebud, om en Frid emellan Riken til Martini nästk. tå emedlertid al til-och af-förfel skulle vara obehindrat til land och vattn. Dat. Ny-Wardberg, Fred. efter Petri och Pauli 1508.

Ibid. p. 411.

2921. Danm. Rikes Råds Leigde för the Svenske Sändebuden til Köpenh. med 60 personer til S. Cathar. dag nästkom. Dat. Lund. *Fer.* II. *post Fest. b. Calixti P. & M.* år 1508.

Ibid. p. 412.

2922. K. Hanses Bref och afsked med Svenske Sändebuden som til honom komne voro om Wardbergiska Recessen, at en Frid skulle stå emellan Riken til S. Joh. Bapt. nästkom. Dat. Helsingborg, Sönd. efter *Epiph. Dom.* a. 1509.

Ibid. p. 413. 2923.

2923 K. Hanses Leigde-Bref för the Svenske Sändebuden til Malmö, med 300 personer, at fulgöra den Wardbergiska Recessen. Dat. Helsingborg *S. Marcelli* dag år 1509. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia,

Ibid. p. 417. Denna Sammankomst i Malmö "skedde icke för de odräglige Conditioner, „i Wardbergiske Recessen införde voro". *Had.*

2924. K. Hanses och Danm. Rikes Råds Leigde-Bref för de Svenske Sändebuden til Köpenhamn, at fulgöra Helsingborg- och Wardbergiska Recesserne. Dat. Köpenh. Petri och Pauli afton, 1509.

Ibid. p. 417.

2925. K. Hanses och Danm. Rikes Råds Bref om thet Afsked the nu i Köpenh. gjordt hade med the Svenske Sändebud, at Sverige skal årligen gifva K. Hans 1200 Sth. Mark, och til des Drotning Christina 1000 Mark, til thess et Möte kan blifva hållit i Stockholms Skår, at intaga K. Hans eller des Son igen til Sveriges Konung. Dat. Köpenh. Fred. efter Vårfrud. *Assumpt.* 1509.

Ibid. p. 419.

2926. En sanfärdig Oration och trogen Förmaning, som utaf the ärevördige, höglärde och manhaftige *Hemming* GADD, fordom Electo til Linköping, uti Sverikis

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rijkis Rådz och Biſkopars närvaru, för 100 år ſedan är proponerat och framſtält vorden, uppå Latin: therutinnan the Danſkes ilſundige liſter och practiker, ſom the uti alla tidher, jämväl ock nu, icke allena emot Sverigis Rijkis inbyggiare, utan och emot alle andre Nationer bruka plåga, ſanfärdeligen och med lefvandes färgor affmålade varda: Alle trogne och råttſinnige Svenſke Män til en varnagel, at the granneligen tagha ſig til vara för the Danſkes ſkadeliga Förbund, uthſatt och uthtålkat af E. S. *in quarto*, utan årtal, Ståll. eller Boktr. namn, 8 Ark.

På Latin låſes denna Oration uti Joh. Magni *Hiſtor. Gothor. Sueonumque*, L. XXIII. Cap. 21, så vål i den Romerſka, ſom alla andra Uplagorna.

Af E. S. det år *Erici Schroderi* Svenſka Öfverſåtning finnas tvenne Uplagor: den förſta år den hår ofvanföre utſatte, tryckt med grof ſtyl, på 8 ark, hvaremot ſednare Uplagan, mindre tryck, allenaſt beſtår af 5 ½ ark. Begynnelſe-Bokſtåfverne af Tranſlatorens namn jämte des Dedication åro hår utelåmnade, ej heller har man utſat hvarken årtal, eller Stållets och Boktryckarens namn.

Uti Er. Schroderi Svenſka Verſion af Joh. Magni *Svea och Götha Chrönika*, Stockh. 1620, *in fol.* borde denna Oration hafva ſit ſtålle p. 657, men finnes dår icke; urſåktandes ſig Öfverſåttaren med bem. "Orations vidlyftighet, "hvarföre han tyckt onödigt vara henne dår "repetera och pråntta låta".

At

At P. Parvus Rosefontanus, det år Joh. Svaningius, budit til förfvara fine Landsmån, så godt han kunnat, påminnes hår ofvanföre n. 2499. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

I förbigående anmårkes, at Bifkop Gadd ockfå författat et arbete om de Svenfkas och Danfkas gamla Handlingar. Han nåmner det i fit Bref til Archi-Bisk. Jacob, hvilket kan låfas hos Joh. Magnus L. e. Cap. 20. Det år nu förkommit.

2927. K. Hanfes och Danm. Rikes Råds Leigde-Bref för the Svenfke Sändebuden, med 100 perfoner, til Halmftada Dagtingan, innan Vårfru *Purificat.* 1511.

Rimkr. D. 2, p. 423.

2928. Mfc:t. Herr Svante Stures Acta och Handlingar. *in Fol.*

Uti Ant. Archivo. n. I. 9.

En del af desfe Handlingar har Hadorph låtit trycka i *Rimkr.* D. 2. Så många dår finnas, åro hår fårfkilt uptagne.

2929. Mf:t. Bref och Handlingar til Svante Stures Hiftoria.

Ibid. Opus Diplomat. T. XXI. n. E. 24.
Et Suplement år teknat. n. E. 96.

§. 13.

STEN STURE Swantesfon, *Riks Föreftåndare.*

2930. Förening emellan Sveriges Rikes Bifkopar och Råd, om Malmö Recefs,

 S. Jö-

S. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. S. Jörans dag giordes, at then stadigt och fast hålla och med lif och blod förfäkta then eviga frid tå begynt var, samt stå them emot som thetta bryta vilja. Dat. Stockh. d. *commemorat. S. Pauli*, a. 1512.

Rimkr. D. 2, p. 424. De andre Biskopar och R. Råd, som den gången icke tilstädes voro, stadfäste denna Förening i Stockh. *Ser.* v *infra Oct. Visit. Mar.* 1512.

Ibid. p. 427.

Med Malmö Recess förstås Freds-Tractaten emellan Kon. af Danmark och Hanse-Städerne, som slöts i Malmö, icke 1511, som Hadorph säger, utan 1512, d. 23 Apr. och i hvilken Sverige var inbegripet: se v. Dalins *Sv. Rik. Hist.* T. II. p. 870.

2931. P. Parvi *Rosefontani* (Jo. Svaningii) Chronicon, sive Historia Joannis Regis Daniæ.

Är trykt tillika med samme Författares *Refut. Calumniar. Joan. Magni* &c. 1560, *in 4:o.* Se här ofvanföre n. 2499.

Fol. Ff. 4. seqq. äro de tvenne sällsame Handlingar inryckte, som Danska Scribenterne sig til förmån åberopa; men af de Svenske med förakt anses, neml. 1) Danska och Norska Rådets Dom, af d. 1 Julii 1505, hvaruti Svenska Rådet förklaras för menedare och uproriske, som förvårkat gods, frihet, åra och Adelskap, och hvaruti Kon. Hans tildömmes Svenska Kronan m. m. 2) Käysar Maximilians Bekräftelse på denna dom, samt des Acts förklaring emot de ypperste Mån i Sverige, gifven Grätz d. 2 Oct. 1506, hvarvid bör

bör märkas, at åfven Sten Sture förklaras B. III.
däruti för fogelfri, faftån han då varit död C. 3.
fnart i tre år. Fören. Handlingar finnas ock- Sveriges
få hos Huitfeldt, *Danm. Rik. Kroen.* T. II. Almänna
p. 1053. Edit. 1652, *in fol.* Historia.

2932. Ein Goldgulden Kön. Johannis von Dänemark.

J. H. Lochner, *Saml. merkw. Medail.* VIII Jahr, Nürnb. 1744, *in 4:o*, p. 49 — 56.

2933. Riksdaler flagen af Kon. Johan II.

E. Ziervogel, *Hift. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.* N. 28. p. 217 — 224.

2934. Danem. Rik. Råds tvenne Leigde-Bref för the Svenfke Såndebuden, med 300 perfoner til Köpenhamn, til S. *Joh. Bapt.* tid &c. 1513.

Rimkr. D. 2, p. 427.

2935. Förening emellan K. Chriftiern II. och hans Råd i Danmark, famt Sv. Rikes Såndebud, om et Möte S. Joh. Bapt. tid, året efter, at förhandla om alla tre Rikens menige bäfta, och ftadfäfta Malmö Recefs. Dat. Köpenh. *Divis. Apoft.* dag. 1513.

Ibid. p. 429.

2936. K. Chriftiern II. och hans Råds Afhandling med the Svenfke Såndebuden,

 om

B. III. C. 8. Sveriges Almänna Historia. om et Möte i Halmstad, nästkommande Purif. Mar. öfver et år, at besluta om frid och enighet emellan alla tre Riken, emedlertid skulle frid vara å bägge sidor, Malmö och Köpenhamns nyligst gjorde Recesser hållas &c. Dat. Köpenh. S. Olai dag, år 1515.

Ibid. p. 432.

2937. Herr Sten Stures Bref til alla Hårader i Riket, om then Försäkring som Almogen i Arboga Riksdag gjordt hade, om troskap och lydno, at vilja lefva och dö med sit Fädernes Rike, emot K. Christiern, then the icke vilja för Konung intaga, efter som han ingen Dagtingan, Ord eller Bref håller m. m. Dat. Arboga, XIII. Dag. Jul, år 1516.

Ibid. p. 434.

2938. Sveriges Rikes Ständers Beslut, gjordt på det Almänneliga Mötet, som hållit blef uti Stockholm, år 1517, om Erchie-Biskopens i Upsala Gustafs Afsättning, och Fästningen Ståkets demolition.

Det år dat. Stockh. *d. S. Clement. Martyr.* 1517, och tr. uti *III Saml. af polit. Anecdoter och Forntidens Hemligheter.* Stockh. 1769, *in* 4°, p. 19 — 22.

2938 a). Herr Sten Stures Bi-Afsked, som Borgerskapets Fullmägtige i alla Lands-

orter

orter bekomma med sig hem, innehållandes thet Slut, som nu på Riksdagen i Stockholm gjort var, om Erchie-Biskop Trolle; hvilken allmänt är förklarat at hafva fört avog sköld emot Riket, therföre Stäkes Slott skal nederrifvas och Erchie-Biskopen få Leigde hem til sit Embete, emot Löftesmån, at aldrig göra så mer &c. Dat. Stockh. d. S. Cathar. år 1517. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rimkr. p. 435.

2939. Instrux för Antonius van Metz, som af Kong Christian II. blef forsendt til det Spanske Hof. 1519.

Låses uti *Danske Magazin* III B. 36 Hefte, Köpenh. 1747, *in* 4:o, p. 357—361.

Ibland annat som Ant. van Metz skulle uträtta, var i synnerhet at klaga öfver de Svenske, som, understödde af Hanse-Städerne, satte sig emot Christiern, och at söka förmå Kon. Carl, at genom nya och eftertryckeliga Bref stadfästa och verkställa de Mandater, som Rom. Käjsaren tilförene så väl emot Sverige, som Städerne, utgå låtit.

2940. Msc. Unge Herr Sten Stures Acta och Handlingar. *in fol.*

Förvaras uti Ant. Archivo n. I. 10.

2941. Msc. Bref och Handlingar til Herr Sten Stures den Yngres Historia.

Ibid. Opus Diplomat. T. XXII. n. E. 25. Et Supplement därtil är teknat E. 97.

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2942. Penning, slagen i Riks-Föreståndaren Sten Sture den Yngres tid.

Afrit. och beskrifven uti prof-arket framför E. Ziervogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.* Historiska Berättelsen handlar om Sturarne, som varit Riks-Föreståndare.

Uti XIII, arket finnas ännu 6 så kallade Sturiska, hela och halfva Riksdaler afritade och beskrifne. Uti min Svenska Mynt-Samling, den jag år 1755 försålde til Kon. i Danmark, var en ostridigt åkta Sten Stures så kallad Riksdaler, til prägel aldeles lik den som af Brenner beskrifves p. 43, men af ovanlig tjocklek och något öfver två Riksdalers vigt; hvilket bestyrker Hr. Canc. Råd. Berchs mening, at desse Sturens Penningar icke varit något gångse Mynt, utan Skåde- eller-Åminnelse-pennningar.

2943. Ein Ortugs Sten Sturens, des jüngern, Gubernatoris des Reichs Schweden.

J. D. Köhler, *Hist. Müntzbelust.* 1739. p. 289 — 296.

§. 14.

Christiern II, den Omilde.

2944. K. Christierns II. Stadfästelse på den Dagtingan och Förskrifning hans utskickade Fullmägtige hade gjort och uprättat, med S. R. Råd i Upsala, Fer. III. post. Dom. Reminisc. s. å. (hvilken här ord ifrån ord införd är) om hans Konunga-

ga-välde och intagande til Regementet i Sverige. Dat. Köpenh. Palme-Lögerd. 1520. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Rimkr. D. 2, p. 437.

2945 K. Christiern II. Öpne Bref til Wester-Göthland, når han drog til Stockholm om handgång och hyllning af them, såsom af the andre Landsändar, — lofvandes them och alle som honom handgå, at hålla vid Sveriges Lag och theras Friheter, upfordrandes och visse Män til en Herredag som han hålla ville utanför Stockholm. Dat. Calmaresund H. Korsdag *Invent.* år 1520.

Ibid. p. 440.

2946. K. Christiern II. Bref til Upsala Biskopsdöme (och likalydande til alla Landsändar) om sin ankomst för Stockholm och Hyllning af Sv. R. Stånder til deras Konung i hans Faders tid, och sedan, hvilket han klagar sig dock icke åtniutit. — Berättar sig nu vara kommen at sluta om en evig frid med Sverige, och blifva theras Konung, förskrifver en Riksdag, at hålla i Stockholm Dat. för Stockh. Tisd. för Christi Himmelsf. dag 1520.

Ibid. p. 442.

2947. K. Christierns II. Förskrifningar på the Puncter han lofvade til samtel. Riksens Stånders säkerhet, så i gemen, som i synnerhet, hålla och fullgöra vilja, tå

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. Stockholms Stad och Slott honom upantvardas skulle &c. Dat. Wognsön Onsd. efter *Egidii* dag, år 1520.

Ibid. p. 444.

2948. Borgerskapets i Örebro och Allmogens i Nerike Försäkring til K. Christiern, at annamma honom til Konung, efter Biskop Matts i Strengnäs anfordran, införandes håruti bem. Biskops många skäl emot Herr Sten Sture och andre Herrar, som hafva ſtådt K. Christiern emot. Dat. Örebro, S. Mich. dag, år 1520.

Ibid. p. 450.

2949. Incerti Auctoris Chronicon Rerum Danicarum, ab. A. 1295. ad A. 1520.

J. P. de Ludewig, *Reliquiæ Msctorum.* T. IX. p. 92 — 149.

2950. Msc. Chronica Svetica, ex Bibliotheca, seu Libraria Cœnobii Wastenensis quondam desumpta ac descripta.

Uti Ant. Archivo, Cod. D. 27.

På Svenska, i obundet tal, går, fast mycket ofullkomligt, til år 1520.

2951. Rerum gestarum Narratio succincta, quæ in Dania & Svecia, aliisque his finitimis locis ab A. 1510 usque ad A. 1520 Christiano II. Rege imperante acciderunt: quibus adjecta est ejusd. Regis vitæ & coronationis brevis descriptio.

Uti Sim. Schardii *Scriptor. Rer. Germanicar.* Edit. II. Gielæ, 1673, *in fol.* T. II. p. 84 — 87.

2952. Christiani II. Regis Danmarchiæ Crudelitas perpetrata in proceres Sveciæ & populum Holmensem: Autore *Jac. Ziegler*o, Landav. Bavaro. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Bakom samma Författares *Schondia*, Argent. 1536, *in fol.* se här ofvanföre n. 185; och med Alb. Krantzii *Chron.* II. *Regnor. Aquilonar.* Edit. J. Wolfii, Ffr. 1575, och 1583, *in fol.* Et stycke af denna Berättelse läses hos Schardius, *Script. rer. German.* T. II. p. 83.

Paul. Jovius, som håller Ziegler för varit Svensk, sätter på denna mannens våltalighet, samt vackra och rena Latinska skrifsätt han i denna Berättelse brukat, mycket värde. Se dess *Elogia Viror. Liter. illustr.* Basil. 1577, *in fol.* p. 139.

2953. K. Christiern II. Placat til Wassbo och Wartofta Hårader, sammaledes til Örestens Låhn och andra i Riket om the Klagomål, som Erchi-Biskop Gustaf i hans Kröning förde emot Herr Sten Svanteson och flere af Ridderskapet, som hafva låtit nederbryta Kyrkones Slott, Ståke, och Domkyrkan och Biskops-gården i Upsala skinnat, med mera dylikt: therföre hafver han nu sådan sak skutit under Domare, som them för Kättare dömt hafva, och thet straff at undergå, som S. Eriks Konunga-Lag innehåller; thet han ock bekänner sig hafva efterfölgt, förmodandes nu frid och rolighet i Riket, och lofvar Almogen hålla

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

la vid Lag och rätt. Dat. Stockh. Fred. för S. Martini, år 1520.

Rimkr. D. 2, p. 453, Läs Hadorphs Anmärkning.

Uti et ännu otrykt Bref föregifver Konungen, hos Påfven, at Svenska Biskoparne, som i Blodbadet omkommit, i et upror blifvit af Soldaterne nedergjorde. Se J. H. Schlegels Historie der Kön. von Dänemark aus dem Oldenb. Stamme. T. I, p. 105. Köpenh. 1769, *in fol.*

2954. Relation om Kon. Christierns Tyranni i Sverige.

Rimkrön. D. 2, p. 459 — 467. Sammandragen utur *Laur. Petri* och *Olai Petri* handskrefne Chrönikor.

2955. *Joan. Meursii* Historia Danica. *in fol.* Amstelod. Guil. Joh. Blaeu, 1638.

Historien, delt i III Delar och XIII Böcker, begynner med Dan, och slutar med Christiern den Omilde. De tre sista Böcker, hade redan några år tilförene varit särskilt trykte, under Titel: "*Joan.* Meursii Histor. "Danicæ Libri III. in qvibus res commemorantur gestæ a Christiano I. ac Joanne, ejus filio, "& nepote Christiano II. Hafn. 1630". *in 4:o* pp. 252. Se J. Molleri *Hypomn. ad* A. Bartholin. *de Script. Danor.* p. 286.

Meursii Danska Historia var ringa aktad, och hade aldeles fallit i förgätenhet, til thes en Bokhandlare i Florentz, som företog sig å nyo uplägga denna Författares samteliga Skrifter,

ter, förmådde Etats-Rådet Gram, at genom Anmärkningars tilläggande göra detta Meursii Arbete brukbart. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Under denna nya skapnad står det i IX Tomen af J. MEURSII *Opera*, säljes också särskilt, med Titel: "Joh. Meursii Historia "Danica, cujus sex Libri postremi nunc pri-"mum in lucem prodeunt. Omnia a V. C. Jo. "GRAMMIO, scholiis perpetuis illustrata: Jo. Lamius recensuit". Florentiæ, 1746 *in fol.* Jämför L. A. Gebhardi *Geschichte des Königr. Dänemark.* Föret. p. 29.

"Meursius, Græciæ Antiquitatum fuit callen-"tissimus; non historiæ aut rerum barbari ævi. "Primam sphaeram cun transiliret, ultimam ad-"fectando, dedit se turpiter famamque, quam "in prima habuerat, amisit ac perdidit, cona-"tu inconsulto". J. P. de Ludewig, *Præfat.* Tom. IX. Reliqu. Msctor. p. 4.

Åtskillige Fel, som Meursius begådt, rörande Svenska sakerne, och i synnerhet K. Gustaf I, anmärker Sam. Pufendorf uti *Bihanget til Inledn. til Sv. Historien*, ställd emot Franska Scribenten Varillas, och tryckt på Tyska, Frf. 1687, *in 8:o.* Se här ofvanföre n. 2522.

Följande Anecdot ang. Meursii *Historia Danica* läses uti *Ups. Tidn.* 1776, n. 35, p. 276: "Secreteraren Grubb ihugkom, huruledes Meur-"sius har låtit utgå *Historiam Regni Daniæ*, deruti "han mycket blamerar vår Nation, och kallar "dem bland andra förvitelser *fœdifragos*, den-"samma lägges nu up på nytt; Grubben har "tilförene præsenterat K. Maj:t et exemplar der-"af, hvilken allestädes där *in margine* har no-"terat och sagt han skulle revangerat. Senaten "tykte det illa vara, och mente man skulle

låta

B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

"låta förnimma hvar det exemplar har blifvit,
"fådant kunde ån i finom tid inret blifva ohämp-
"nadt". Hårvid citeras Råds-Protocollet 1633, p. 17.

2956. Hiftorifk Relation, om Kon. Chriftierns II. fordom Konungs i Danmark grymme Tyrannij, fom han uthi fin Regementz tijdh uthi the trij Rijken Sverige, Danmark och Norje öfvat hafver. Utdragen och fammanhåmtat uthur the Danfkes egen Hiftorico *Arild Huitfåldt*, och Rijmvijs författat aff S. *Hans* Olofsson, *Lincop.* fordom Borgmåftare i Linköp. famt Lagman öfver Öftanftång; men nu på nytt reviderat, och efter poëtifk Aart förbättrat aff *Erico Schrodero.* Här bredevid bijfogat the Svenfke och Danfke Ständers råttmåtige fkål och orfaker, at upfåja Kon. Chriftiern från Regimentet. Såfom ock Hertig Fredrijchs til Hollften och the Lybefkes Feigde-Bref til bem. Konung. *in quarto*, utan ftåll. eller Boktr. namn 1644. 236. *fid.* *utom Företal.*

Bokens innehåll, famt hvad del Translatoren Ericus Schroderus deruti åger, utvifar den nog vidlyftiga Titeln. Uti *Bibl. Acad. Gryphisw.* T. II. p. 567. tilegnas bem. Translator et annat Arbete, fom jag icke kånner, eller eljeft funnit på något ftålle citerat: *Zufätze und Verbesserungen* zu Huitfelds *Beschreibung der Tyrannej König Christians* II. Köpenh. 1644, 4:o. På nårmare underfökning ankommer, om icke, fom jag tror, något misstag hårvid förelupit.

2957. Mfc. Bref och Handlingar til Kon. Chriftierns II. Hiftoria, 1520, 1521.

Uti

Uti Anr. Archivo, *Opus Diplomat.* T. xxiii, n. E. 26. B. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

2958. Christiernus II. Daniæ Rex, e veteri protractus Msc. *Joan.* Svaningii, Dani. Speculum Regis magni, crudelis, infelicis, exulis, exemplum cæteris. *in duod.* Francof. impens. Wil. Serlini & J. W. Ammoni, 1658. pp. 504.

Denna Uplaga har jag för ögonen; men at en annan finnes, som skiljer sig från den förra, förmedelst renare tryck och et större antal sidor, neml. 539, intygar Joh. Gram uti sit Företal til Jo. Molleri *Cimbr. Liter.* p. 28. Närmare beskrifves detta Arbete, *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. I. p. 54, och i nyssnämde Jo. Molleri *Cimbr. Liter.* T. II. p. 876.

2959. Lefvernes-Beskrifning: om Christiern II. eller Tyran, Kon. i Sverige, Danmark och Norige, rygtbar för sin grymma Regering, särdeles Blodbadet i Stockholm 1520, hvadan han förlorade alla sina tre Riken, var långe en Flykting hos främmande, och slutade änteligen sina dagar i fångsligit förvar i Danmark, 1559. *in oct.* Stockh. Kgl. Finska Boktr. 1771. 139. sid.

Lärda Tidn. 1771, n. 83 — 85.
Författaren är *Petr.* Luth, Lector i Skara. Arbetet et välskrifvet Sammandrag af Svenska och Danska Historici.

2960. Gespräche in dem Reiche derer Todten, zwischen dem grausamen König von Dänem. Schwed. und Norwegen Chri-

K. III. C. 3. Sveriges Almänna Historia.

Christierno, und Sigismundo I. König in Pohlen. *in quarto*. Leipz. 1732.

År den 164 *Entrevuen* uti den stora Samlingen af Samtal, som hos den olärde hopen funnit så mycket bifall, och den bekante *Dav.* Fassmans arbete.

2961. Der unschyldige Tyran, vorgestellet in der Person Königes Christiani II. von Dänem. Schwed. und Norwegen.

Se *auserlesene Anmerkungen, über allerhand wichtige Mater. und Schrift.* Frf. u. Leipz. Renger. 1705. *in* 8:o. Th. 2, p. 50 — 86.

Det bekanta Blodbadet ursäktas därmed, at Christiern intet annat gjort, än verkställa Påfvens Befallningar. Bevis på den okände Författarens okunnighet, gifver A. H. Lackman, *Einl. zur Schlesw. Holst. Histor.* Th. 1, p. 244 och 253.

2962. Dissert. qua asseritur, Christiernum II. Sv. Dan. & Norv. Regem vere fuisse Tyrannum. Pr. Joh. Upmark. Resp. *Zach.* Esbergius *in oct.* Upsal. 1713. p. 44.

År til någon del en vederläggning af näst-föregående Anmårkning.

I detta Ämne förtjänar i synnerhet at läsas: "*Joan.* Grammii Dissert. de illa, qvam Rex "Christiernus II. animo agitavit Sacrorum in Da-"nia Reformatione" &c. in *Script. a Soc. Hafn. edit.* P. III. n. 1. uti hvilken lärda Afhandling åtskillige icke allmänt bekante omständigheter förekomma, rörande Stockholmska Blodbadet, K. Christierns affigter dervid, och de Undersökningar som därom anstältes m. m.

Regifter. *)

)(

Celfe,

*) Detta Regifter är egentligen et Nominal-Regifter, få vida görligt varit, men hvareft antingen Författares, Granfkares eller Utgifvares Namn aldeles faknas, där har Titeln måft uptagas, hvilka Artiklar åter utgöra Real-Regiftret, bägge äro dock förbundne til et Regifter. Zifran betyder här ej Sidan, utan Artikelns Nummer, hvari eller hvarunder Namnet eller Saken bör fökas. Med et fådant Regifter, fom detta, förfes hvar Del; men hela Verket åtföljer icke deftomindre til flut et General-Regifter.

Hall.

ANMÄRKNING.

Såsom uti denna Femte Del af detta Bibliographiska Verk de särskilda *Konunga-Historierne* taga vid, och Hr Hof-Rådet Warmholtz fogat ihop med dem alla de *publique Handlingar*, som höra för *hvarje* Konungs, Drotnings eller Riks-Föreståndares Regerings-Tid, med Hänvisning til de Böcker eller Förråder, hvar de finnas; så hafva dock dessa Handlingar ej blifvit uptagne på Registret, icke så mycket för at undvika Vidlöftigheten, som af Svårigheten, at här rubricera dem utan at afskrifva dem å nyo; men Läsaren, en gång för alla underrättad härom, behagade, hvad dylika Acta Publica beträffar, söka dem uti sjelfva Verket, och detta blott *efter Tiden*, då de blifvit utfärdade; ty *uti denna* Ordning hafva de ock blifvit af den flitige och vidtsökande Handen uptagne samt denna Bok-Längd införlifvade. — *Marginalen* har man icke heller velat belasta med de flera utteknade Subdivisioner, så snart Konunga-Historierne taga vid, utan har man låtit den af: *Sveriges Almänna Historia* löpa här uti Delen alt utföre til des slut, såsom våre Regenters Historier ändå utgöra sjelfva Hufvud-Delarne af Rikets Almänna Historia. Läsaren reder sig utomdes lätt sjelf, blott han kastar ögat på Verkets hela *Innehåll*, som finnes framföre Första Delen, eller ock på Delens Titel-blad, som åter utmärker des *särskildta Innehåll*.

C. C. Gjörwell.

Rät-

RÄTTELSER.

Sid. 30, rad. 3; läs: *Joh.* Messenius.
90 — 7; läs: och J. C. - -
96, — 28; läs: *Ludw. Christ.*. Bacmeister; - -
107, — 22, läs: *Jona* Ramo.
113, — 28; läs: *Joh.* Rosén.
114, — 6; läs: *Nic.* Kederi, cum - -
116, — 10; läs: *Jo. Joach.* Moelleri Dissert. - -
121, — 28; läs: *Petr.* Sulanus.
124; — 8; läs: *Jac. I.* Reenhielm, - -
125, — 6, böra orden: E. J. Björners *Nordiska Kämpadater*, n. 4, dragas under Tituln.
132, — 9; läs: Snorre Sturlesons Yngl. Saga.
225, — 22; läs: *Joh. Isacio.* - -

De öfrige eller mindre Bokstafs-felen uti et Verk, bestående utomdes af föga annat än Namn och Boktitlar, behagade Läsaren sjelf rätta, ehvar de vidare kunde förekomma.

FÖR KÖPAREN.

FÖRSTE Delen af *Bibliotheca Hiſtorica Sveo-Gothica* koſtar - - - - - - -	24 ſk.
ANDRE Delen - - - - - -	12 -
TREDJE Delen - - - - - -	20 -
FJERDE Delen - - - - - -	26 -
FEMTE Delen - - - - - -	24 -

Denne Femte Del ſlöts at tryckas i Stockholm, den 8 Maji 1790.